

Uluslararası alandaki temel gelişmeler, ana eğilimler ve yeni ol-
gularla ilgili rapor

19 Kasım 1984'de yayınlanan TKP MK 'nin 3. Plenumuyla ilgili duyuru-
ruda şöyle deniyor:

"...TKP MK 3. Plenumu ABD emperyalizminin dünya çapında bir nükleer
savaş tehlikesini artıran silahlanma yarışını tırmandırma, yeni yeni
gerginlik ocakları yaratma girişimlerini mahkum etti, partiyi barış
savaşına daha çok katkıda bulunmakla görevlendirdi. Halkımızı Nika-
ragua halkıyla dayanışmaya, tüm yurtseverleri ABD ile 1980'de yapıl-
mış olan SİA'nın yenilenmesi istemini yükseltmeye çağırdı. TKP, Sovyet
ler Birliğinin barış ve silahsızlanma politikasını, Ortadoğu sorunu-
nun çözümüne ilişkin önerilerini ve Türk-Sovyet ilişkilerini gelişt-
irme öneri ve girişimlerini destekliyor..."

Genel Sekreterimiz H. Kutlu yoldaş 3. Plenumu açış konuşmasında
"...Reagan politikasının ana ögesi destabilizasyon taktiğine daya-
nıyor. Yani her tür ayrılıkları kışkırtarak ülkelerde kaos, anarşi ya-
ratmak ve bundan yararlanarak o ülkeleri elde tutmak..." diyor.

Haydar Kutlu yoldaş TKP MK 3. Plenumuna sunduğu Politik Büro Çalış-
ma Raporunda "Barış savaşına daha çok katkıda bulunmak zorundayız"
diyerek, şu görüşleri vurguluyor:

"...Reagan'ın ABD Başkanlığına yeniden seçilmesi, tüm dünya halkla-
rının olduğu gibi, halkımızın sorunlarını da artıracaktır. Reagan yöne-
timi gerginlik ve çatışma yanlısı politikasını sürdürüyor. Bu yönetim
geçen dönem için Sovyetler Birliğinin getirdiği tüm barışçı görüşme
önerilerini reddetti. Silahlanma harcamalarını % 7 artırarak yaklaşık
300 milyar dolara çıkardı. Uzayın silahlandırılması projelerine hız
verdi... Washington F. Almanya'daki intikamcı çevrelere destek vererek
Avrupadaki sınırları tartışma konusu yapmaya çalışıyor. "Terörizme
karşı savaş" adı altında devlet terörizmini yaygınlaştırıyor. Nikara-
gua halkının kendi geleceğini belirlemesini, özgürlük ve demokrasi

içinde yaşamasını önlemek için her yola başvuruyor... Buna karşılık sosyalist ülkelerin, başta Sovyetler Birliğinin izlediği dış politika nın barışçı, humanist niteliği bugün artık çok daha geniş çevrelerce kabul ediliyor. Sosyalist ülkelerin barışçı önerilerine benzer öneriler getiren ülkelerin sayısı artıyor. Kapitalizmin ana ülkelerinde yığinsal barış hareketi savaşımını yükseltiyor..."

Bu aktarmaları, raporun sayfalarını doldurmak, "kapsamlı rapor" olmuş denmesini "sağlamak" için yapmış değilim, kuşkusuz. 1 Ekim 1984'ten bu yana (bir önceki raporun son gününden) geçen 5 aylık dönemde yeralan gelişmelerin, bu aktarmalarda dile getirilen görüşleri tamamiyle doğrulanmış, kimi bakıma kanıtlanmış olduğunu söylerken, söz konusu görüşlerin ne olduğunu ana kaynağından aktarmamak, en azından işin koşağına kaçmak olurdu. Seçerek yapılan bu aktarmalar, dolayısıyla raporun bir bakıma özlü iskeletini oluşturabilir. Çünkü 3. Plenumdan bu yana gelişmelerde, uluslararası alanda tarihsel dönüşüm, ana eğilimlerde köklü değişim niteliğinde birşeyden söz edemeyiz. Tüm gelişmeler ele aldığımız aktarmalardaki görüşlerin devamı, yinelenmesi, kanıtlanması ve, kimi yeni öge ve olgularla zenginleştirilmesi olarak ortaya çıkmaktadır.

"TKP MK 3. Plenumu... partiyi barış savaşımına daha çok katkıda bulunmakla görevlendirdi," şeklindeki aktarma sözlerin altını çizdim. Tüm rapor üzerinde, daha daktilonun başına oturmadan önce düşünür, kafa yorarken, hep bu açıdan hareket ettim: Partinin barış savaşımına daha çok katkıda bulunması görevinin yerine getirilmesine ben nasıl daha çok katkıda bulunabilirim. Dünya çapındaki gelişmeleri bu açıdan değerlendirip, bu açıdan seçerek yaklaştım soruna. Yeri gelmişken şuna dikkati çekmek iyi olur kanımca: Söz konusu aktarmaların tümünü redaksiyonumuz da dahil, tüm üyelerce bilinmesi, serbestçe ifade edilebilmesi, açıklanabilmesi, 3. Plenumun verdiği görevin yerine getirilmesi için zorunludur. Ama redaksiyonla çalışan, kolektifimizin üyesi yol-

daşlar için ise bu yetersizdir. Ne kadar da barış sorunuyla ekonomik-sosyal sorunlar birbiriyle sıkıca bağlı olursa olsun, barış konusu başlı başına bir alandır. Ve hiçbir ülkede, hiçbir komünist uluslararası alandaki gelişmeler, iki sistem arasındaki sürekli ideolojik-politik kavgayı, dünyanın şu ya da bu bölgesindeki gelişmenin ardında yatan gerçeği görmeden, yani analiz-sentez sürecinde pratik sonuçlara varmadan barış davasına gerekli katkıda bulunamaz. Çünkü bizim için, yani özellikle kollektifimiz için barış davasına katkı yapmak, yığınların katkısını sağlamak demektir. Sözlü, yazılı yayın merkezi olarak yığınların katkısını sağlayabilmek için ise, her yoldaşın kendi alanında uzmanlaşmasının yanı sıra, her yoldaş uluslararası gelişmeler ve özellikle barış-savaş konularında tüm öteki yığınlarla oranla, hatta partimizin öteki üyelerine oranla bir uzman düzeyinde olmak zorundadır. Kanımca, buna olanak vardır. Gereken, iyi niyetten de öte, çalışma ve olanklarını örgütleyebilme sorunudur. (Örneğin, Yeni Çağın düzenli okunması, her gün yazılan dış haberlerin düzenli okunması vb. olanaklar süreklidir). Şu rapor da bu konularda ayrıntılı olmakla birlikte bütünsel bir kaynak niteliğini alabilirse, ve kuşkusuz okunursa belki yararlı olur diyerek "sadeye" geçelim.

x x x x x x x x

Son 5 aylık dönemdeki gelişmeler, bu arada Amerikan seçimlerindeki politik güçlerin çizgilerindeki kimi değişiklikler uluslararası yaşamın pusulasını hemen hemen etkilemedi. İbre bugün de uluslararası durumdaki istikrarsızlığın kaynağı, savaş tehlikesinin ana kaynağı olarak hala Vasingtonu gösteriyor. ABD, NATO güçler dengesini bozma girişimlerini sürdürdü. Batı Avrupaya yeni atom roketleri yerleştirilmeye devam ederken, "Yıldızlar Savaşı" programı, uzayı silahlandırma projesi ağırlıkla öne çıktı. Dolayısıyla uluslararası alandaki başlıca savaşım alanlarından biri, uzayı da içine alan barış savaşımı oldu.

Bu alandaki savaşında barış güçleri şimdi girişimi elde etmiş durumda: Sovyetler Birliği'nin çabaları sonucu ABD Dışişleri Bakanı Şults ile Sovyet dışişleri Bakanı Gromiko 7 ve 8 Ocak günleri Cenevrede biraraya gelerek uzayın silahlandırılmasını önleme sorunlarıyla orta menzilli ve stratejik nükleer silahların bir bütün olarak, karşılıklı bağıntı içinde ele alınacağı yeni Sovyet-Amerikan görüşmeleri yapılması için anlaşmaya vardılar. (Atılım 1 Aralık 1985). 12 Martta SSCB ile ABD'nin üzer gurutpan oluşan heyetleri Cenevrede insanlığın gözlerini, tüm dikkatleri üzerine toplayarak, çok büyük bir sınava başlayacaklar. Görüşmelerin çok zor ve karmaşık olacağı, yıllarca süreceğine artık kesin gözüyle bakılıyor. Bu kanı, görüşme tarihi yaklaştıkça daha da kesinleşiyor. 12 Mart yaklaştıkça Vaşington yöneticileri Şults ile Gromiko arasında varılan anlaşmanın ana maddesine, yani uzay silahlarıyla orta ve uzun menzilli nükleer silahların bir bütün olarak ele alınacağı hükme gölge düşürücü demeçlerini yoğunlaştırıyorlar. Başkan Regın; ABD'nin "Yıldızlar Savaşı" programını, kendi deyiimiyle ise "stratejik savunma girişimini tamamlamak niyetindedir" diyor. Savunma Bakanı Weinberger, "Pentagonun hiçbir programının Cenevrede yapılacak görüşmeyle ilgisi yoktur" diye demeçler veriyor. Son olarak da Cenevredeki görüşmelerde Amerikan heyetine başkanlık edecek olan Max Kampelman Pentagonun "Yıldızlar Savaşı" projesi denen uzay silahları geliştirme girişimlerinin, yeni Sovyet-Amerikan görüşmelerinde sonuç ne olursa olsun, sürdürüleceğini söyledi. İnsanlığın en canalcı sorununa çözüm olanağı ortaya çıkmış, umut ışığı yanıışken Washingtonun bu tutumu, halklarda kaygıları artırıyor. Emperyalist propaganda ise tehlikeyi küçük göstermek, uzay savaşı hazırlıklarını neredeyse barışı sağlamanın tek aracıymış gibi gösterme çabalarını yoğunlaştırıyor. "Tercüman" gibi gerici gazeteler ise yığınların duyarlılığını köreltmek için buna uyuyor, "Yıldızlar Savaşı" hayaldir, diyor. "Reagan'ın bu rüyası ancak bilim-kurgu filmlerinde gerçekleşebilir" diye yazıyor (1 Ocak 1985).

Bir sorunun özünü anlayabilmek için bazen iki tarafın konumlarını kıyaslamaktan çok, taraflardan birinin ayrı ayrı dönemlerde, değişik koşullarda dile getirdiği görüşleri, tutumları kıyaslamak daha uygun oluyor. Reagan önce de Amerikan cumhurbaşkanları, Pentagon şefleri ve generalleri roketsavaş savunma sistemlerinin değişik modelleri, uzaya konumlandırılacak sistemleri nükleer roketlere karşı kullanmanın değişik yöntemleri üzerine bir hayli kafa yormuşlardır. Bu alanda araştırmaların tarihi 1960'lara dek uzayıyor. Ama olguların mantığı her defasında, yeni silah üretmenin yeni tehlike yaratacağı, askersel yarışma çıkmazını daha da derinleştireceği görüşünü dayatmıştır. 1972 yılında roketsavar savunma sistemlerinin sınırlandırılmasına ilişkin Sovyet-Amerikan anlaşması imzalandı. Bu belge tarafların nesnel bir gereksinimi gönüllü olarak kabul etmeleriydi. Yaklaşık stratejik denge temelinde bu anlaşmayla üstlenilen yükümlülüklerin anlaşmaya göre süresiz olması ise, tarafların silah kontrolünden ve hak eşitliğine dayalı işbirliğinden yana doğru bir adım attıklarına olan derin inançlarını yansıtıyordu. 1972 anlaşması stratejik silahların sınırlandırılıp ardından azaltılmasına, nükleer ya da başka türden silahlarla ilgili anlaşmalara, eşitlik ve eşit güvenlik temelinde barış kurma amacına götüren bir tür köprüydü. Bu niteliğini bugün de koruyor. Reagan ekibi işbaşına gelir gelmez, ~~Rand~~ Nixon, Ford ve Carter yönetimlerinin güvenlik konusundaki politikalarını eleştirmekten de öte, onların bu konudaki felsefelerini, yaklaşımlarının esaslarını temelden reddetti, yenilerini ileri sürmeye başladı. Yeni muhafazakarlar göre, öteki devletlerle birlikte sağlanacak güvenlik, yani yükümlülükler getiren güvenlik ABD için bir tür bağımlılıktır. Her hangi bir tarafa dolaylı ya da dolaysız "bağımlı" olması, davranışlarında sınırlı olması Amerikalı yakışmaz bir durumdur onlara göre. "Tükenmez" teknolojik ve ekonomik kaynaklara sahip olan ABD, her umutsuz durumdan "kendi" çıkış yolunu bulamasın, öteki ülkeleri Washingtona uymak zorunda bırakamasın olama

Reagan ekibinin güvenlik konusundaki bu konsepti, dünya tarihinde bu yönetimin ortaya koyduğu en militarist, en tehlikeli konsepttir. Güvenlikten çok güvensizlik konseptidir. Nitekim, bu temeldeki ideolojik tutum somut askersel programlara, bu yöndeki emperyalist hevesler yeni askersel doktrinlere, kendi dışında kılere kuşkuyla bakma tutumu, iyi komşuyuk görüşünü toptan yadsımaya dönüştü, adım adım. 18 Ocak 1983'de "1984-1988 Savunma Direktifi" açıklandı. Bu belgenin özünü, UPI-yö göre, "S. Birliği ile anlaşmaya varma ya da barış içinde yan yana yaşama olasılığının yadsınması" ve "silah üzerinde kontrole gitmeden, SSCB ile olan güç dengesini kendinden yana değiştirmek, gerekirse uzay boşluğundan da etkin savaş yürütmek" görüşünün belimsenmesi oluşturuyordu. 24 Şubat 1983'de Reagan, ABD'nin "dünya liderliğini" yeniden elde etmek için kendisini başkalarına aldırmandan hareket etme kararlılığına alıştırması gerektiğini söylüyordu. Ve bir ay sonra, 23 Mart 1983'de Reagan, "Yıldızlar Savaşı" konuşmasını yaparak, bu yolda yeni bir aşamayı vurguluyordu. Başkana göre, son 20 yılda ABD'nin güvenliği tarafların biribirlerini yok edebileceğine kesin gözüyle bakmasına, "karşılıklı güvenceli imha" doktrinine dayanıyordu. Buysa Amerika için geçerli olmalıydı. "Korku dengesi" doktrininden vazgeçip, "güvenceli hayatta kalma" doktrinine geçmek gerekiyordu. Bunun için ise, "balistik nükleer roketlerin yarattığı tehlikeyi nötralize etme sorununu, dünya dan ve uzaydan, ilkesel bakımdan yepyeni teknoloji kullanarak, çözmek zorunluydu. Reagan uzayı silahlandırma programını işte böyle "barışçı, savunmaya yönelik" bir temele oturtuyor. Bu program artık araştırma düzeyini aşmış, değişik alanlarda denemelere yükselmiş bulunuyor. Uzay Komutanlığı kuruldu. Pentagon askeri astronotlarla gizli uçuşlar ve denemeler gerçekleştirdi. Uzayı silahlandırma çabaları bu yüzyılı aşarak gelecek yüzyıla uzanan devlet politikasının birincil görevi durumuna geldi. Pentagon bu amaçları için 100 milyar doları güvence altına aldı. İşte Reagan'ın "Rüyası" böylece, koskova bir makinayı hadetekete geçirdi.

"Yıldızlar Savaşı"nın amacı nedir sorusuna,özetlersel şu yanıtı verebiliriz:Sovyet nükleer silahlarını etkisiz hale getirecek bir "uzay savunma duvarı","şemsiyesi" örmek için karada ve uzayda bulunacak geniş kapsamlı bir sistem yaratmak;lazer de içinde değişik ışın vb. silahlarını uzaya yerleştirip karşı tarafın hem karadaki roketlerini hem de bunların kullanımıyla ilgili uyduları imha edebilecek saldırı sistemini yaratmak.Böylece,elde edilecek"Kalkan"ın ardına gizlenerek hiçbir karşı vuruştan korkmadan,ilk vuruşu yapmak.Bu olanağı her an bir şantaj aracı yaparak,bağlaşıkları da içinde,her ülkeye istediğini dayatmak.Tek sözle dünya egemenliğini kurmak.

Bu çılgınca planların sonucu ne olabilir?Uzay silahlarının yaratılması herşeyden önce her türden silahlarla ilgili olarak şimdiye kadar sağlanan tüm anlaşmaları anlamsız kılacak,silah kontrol,sınırlandırma ya da azaltma konusunda tüm görüşmeleri son derece zorlaştıracak,belki de olanaksız kılacak.Stratejik dengeyi değerlendirme sistemi şimdikinden çok daha karmaşık duruma gelecek,stratejik denge sarsılarak nükleer savaş tehlikesi artacak.Uzayın militarizasyonu silahlanma yarışına ilkesel bakımdan çok daha tehlikeli bir tırmanış ve boyut kazandıracaktır.

Bu konu bir hayli uzamış olsa da,şunları da belirtmede yarar vardı Washingtonun yeni Cenevre görüşmelerini boyuna uzatması,bu arada uzay silahlarını geliştirmesi,dolayısıyla üstünlük için somut adımlar atması olanaklıdır.Bunu unutmamak gerek.Ama şu da kesindir ki,sosyalizm dünyası dengenin bozulmasına izin vermeyecektir.Çernenko yoldaşın,

Gromiko yoldaşın,Tihonov yoldaşın son 5 aydaki hemen hemen tüm demeçlerinde,tüm mesajlarında ve konuşmalarında bu uyarıya rastlamak mümkündür.Bütün bunlardan çıkarılacak sonuç,her halde,küçük ya da büyük devlet olsun,değişik politik ya da dinsel görüşten olsun tüm devletler,tüm güçler Sovyetler Birliğinin yapıcı tutumunu desteklemeli,daha 12 Marta varmadan,sonuçlarına gölge düşürülmesine,Reaganların bu görüşmeleri de yeni silahlanma için zaman kazanmasına izin verilmemelidir.

Raporun kapsamına giren dönemde Stokholmda ve Viyanada da silahsızlanma konusunda görüşmelerin yeni turları başladı. Bu görüşmelerde tarafların tutumları, yukarıda dile getirilen konular temelinde olduğu ve üstelik bu görüşmeler çoktandır sürmekte olduğu için, bunları ayrıntılı biçimde ele almaya gerek kalmaz. Ancak, yeni gelişmelere yine de kısaca değinmek yerinde olur.

İsveçin başkentinde, Stokholmda, 1975 Helsinki Konferansına katılan ülkelerin, yani 33 Avrupa devletiyle Birleşik Amerika ve Kanada temsilcileri iki yıl sürmesi planlanan konferansın ilk yılını geride bıraktılar. Avrupa Karşılıklı Güven Sorunlarıyla Güvenlik ve Silahsızlanma Konularında Stokholm Konferansına Sovyetler Birliği, öteki sosyalist ülkelerle birlikte, geniş kapsamlı bir barış programıyla katılıyor. Bu program ta baştan konferansın çalışmalarının merkezine geçti. Programda şu önerilerin en önemlisi: konferansa katılan nükleer devletlerin nükleer silahı ilk kullanmama için anlaşmaya varmaları ve ayrıca tarafların birbirlerine karşı silahlı kuvvet kullanmamalarına ilişkin anlaşmaya varılması. (Barışçı ilişkilerin korunması koşuluyla). 1 yılı aşkın bir zaman geçmiş olmasına karşın konferansın ana görevi doğrultusunda, temel gündem konularında bir olumlu sonuca varılamadı. NATO ülkelerinin tutumu bunu engelledi. Bununla birlikte, kimi olumlu gelişmelerden söz etmek olanaklıdır. Geçen yılın Aralık ayı başında Stokholm konferansına katılanlar, tarafsız ve bağlantısız ülkelerin ortak bir önerisini onaylayarak, Avrupada karşılıklı güven ve güvenlik önlemlerine ilişkin sorunları eşitlik temelinde hem politik ve hem de askersel açıdan ele alacak iki çalışma gurubu kurulmasını kararlaştırdılar. Bu önemli gelişme, SSCB ve öteki sosyalist ülkelerin yoğun çalışma ve çabalarının da bir sonucudur. NATO tarafı ise yalnız askersel önlemlerin ele alınması iddiasında bulunarak, bir sürü teknik ayrıntı ve terimin içinde boğulup gitme dayatmasını sürdürdü. Sovyetlerin önerilerine açıkça karşı çıkamayan NATO ülke-

ri Sovyet tarafı ve birçok tarafsız ve bağlantısız ülkenin baskısıyla kurulacak iki guruptan birinde S.Birliğin önerilerini görüşmeyi kabul etmek zorunda kaldı.Bütün bunlara karşın Stokholm konferansında ana sorunların çözümü doğrultusunda dönemeç olacak bir gelişme için çok çaba ve zaman gerekecek denebiliriz.Böylesi bir dönemeç sağlayacak olanak vardır.Konferansın ikinci çalışma dönemine başladığı ilk gün Sovyet büyükelçisi Oleg Grinevski ülkesinin yeni bir girişimini açıkladı:Silahlı kuvvete karşılıklı başvurulmaması ve barışçı ilişkilerin korunmasına ilişkin ilkesel öneri,Stokholm Konferansındaki son duruma göre 12 maddede ayrıntılı ve basitleştirilmiş bir biçimde, karşı tarafın tutumunu da gözönüne alarak,konferansın önüne sunuldu.Yeni öneri,konferansa katılan ülkeler arasında silahlı bir çatışma çıkması halinde hemen danışma görüşmeleri yapılmasını da öngörüyor.NATO ve en başta Birleşik Amerika öneriyi görüşeceğini açıklamış olmakla birlikte,bunu reddedecek tek geçerli gerekçe bulamaması sonucu,dolaylı yollardan "kabul edilemez"ilan etti.Ama öneri öteki ülkeler arasında geniş destek buluyor.

Viyana görüşmelerine gelince: Bu görüşmeler modern diplomasi tarihinin en uzun görüşmesi olarak 11 yıldır sürüyor.31 Ocak günü 35.turuna bağlandı.Bu görüşmelerin amacı,Orta Avrupada silahlı kuvvetlerde indirim yapmak,bu alanda bir anlaşma sağlamaktır.Sosyalist ülkelerin tüm çabalarına karşın bu görüşmeler hala çıkmazdan kurtulamamıştır.35.tura başlanır başlanmaz Sovyetler Birliği,sosyalist ülkeler yeni bir öneriyle ortaya çıktılar:SSCB Orta Avrupadaki askerlerinden 20 binini,Birleşik Amerika 13 bin askerini geri çekecek,ardından Doğu ile Batı karşılıklı asker sayısını 900 bin kişiyle sınırlayacak ve bu yapıldıktan sonra bu eşit sayının azaltılmasına geçilecek.Hattırlarsak Sovyetler Birliği daha önce bu yönde tek yanlı bir girişimle ADG'den 20 bin 1000 tankını geri çekerek iyi niyet gösterisinde bulunmuştu.Sovyetler Birliği,Vargova Antlaşması ülkeleri bu görüşmelere de geniş kapsamlı bir öneriler paketiyle katılıyor.Viyanadaki

çıkmanın nedeni nedir?Yanıt çok basit:ABD,FAC ve kimi öteki NATO ülkelerinin eşitlik ve eşit güvenlik ilkelerine dayalı adil bir anlaşmaya gitmek istememeleri!Amerikan yönetiminin anlaşmak istemediğini şu birkaç örnek gösteriyor:Yalnız 1976-1979 döneminde,resmi verilere göre bile, ABD'nin Orta Avrupadaki asker sayısı 25 kişiyle artırıldı.Yeni atom roketleri yerleştirilmeye devam ediyor,FAC'ne 54 Pershing-2 roketi,İngiltereye ve İtalyaya 80 kanatlı roket yerleştirilmiş bulunuyor.Bonn yönetimi de askerin sayısının azaltılmasına yanaşmıyor,bunda da öte,bu sayının sınırlandırılmasına bile razı olmuyor,üstelik asker sayısını artırma girişimlerinde bulunuyor.Orta Avrupada yaklaşık güç dengesi bulunduğu bilinse de,NATO ülkeleri Varşova Antlaşmasının bu bölgedeki asker sayısının,sosyalist ülkelerin açıklamalarından 150 bin kişi daha fazla olduğunu ileri sürüyor.NATO sosyalist ülkelerin asker sayısını Batınınkinden üç kat daha fazla azaltmasını istiyor.Batının temsilcileri 5 yıl boyunca sosyalist ülkelerin NATO tarafından öneriler'kontrol sistemi paketi'ni kabul etmesini önkoşul olarak ileri sürüyor.Varşova Antlaşmasının bu sistemi kabul etmesi ise tamamiyle olanaksız.Çünkü,birincisi,bu sistemin içerdiği kimi kontrol önlemleri Orta Avrupanın sınırlarını çok aşıyor.İkincisi,bu önlemlerin kabulü halinde Varşova Antlaşmasının tüm askersel eylemleri,bu arada Sovyetler Birliğinin 8 batı askeri bölgesi NATO'nun kontrolüne girmiş olacak.Oysa ABD,Kanada,İngiltere,Norveç,Danimarka ve kimi öteki NATO ülkelerinin toprakları,tamamiyle kontrolün dışındakalacak.Viyana görüşmelerinin olumlu sonuca bağlanması,doğrudan NATO'nun askersel üstünlük doktriniyle bağlıdır.Ve başta NATO ülkeleri olmak üzere,halkların,barış güçlerinin bu doktrin yanlılarına karşı sesini çok daha gür duyurmasına.

NATO'nun,Amerikanın görüşmelerdeki tutumuna uygun olarak,Pentagon son 5 aylık dönemde,Beyaz Sarayın yoğun desteğiyle,tüm dünyada,özellikle bağlaşıkları üzerinde geniş kapsamlı bir kampanya yürüttü,

yürütüyor. Beyaz Saray ve Pentagon yetkilileri, Batı dünyasındaki tüm gezilerinde, ille de "Yıldızlar Savaşı" programının desteklenmesi, silahlanma harcamalarının daha da artırılması, yeni atom roketlerinin yerleştirilmesine ses çıkarılmaması için yoğun çaba harcıyorlar. Gözlenen bir gelişmede şu: Pentagonun kimi bağlaşıkları, örneğin Federal Almanya Başbakanı Kohl, İngiltere Başbakanı Teğir ve Japonya Başbakanı Nakasone de bu kampanyaya aktif katılır oldu. Bayan Teğir'in Şubat ayı ortalarında Washington gezisi sırasında Kongrede yaptığı konuşmada, Pentagonun uzayla ilgili programını desteklemekten de öte, İngiliz uzmanlarının bu programa katılmasını istedi. Federal Başbakan Kohl da ile Japon Başbakanı Nakasone de aynı ruhta açıklamalarda bulundular.

Ama son 5 ayda Pentagon kimi bağlaşıklarından hiç te ummadığı samarlar yedi. Kimi yerde kapılar yüzüne çarpıldı. ABD'nin ANZUS blokundan (Avusturalya, Yeni Zelanda, ABD) bağlaştığı Yeni Zelanda İşçi Partisi hükümeti ülke limanlarına Amerikanın "Byukenen" adındaki savaş gemisinin ⁿⁱⁿ ~~girmesini~~ girmesini yasakladı. Pentagon gemide nükleer silah olup olmadığı konusunda "bilgi vermem" demişti. Hükümet atom silahı bulunan ya da atom gücüyle giden gemilerin ülke limanlarına girmesini yasaklayan karar çıkardı. Kuşkusuz ki, Amerika böylesi olayla ilk kez karşılaşıyor. Ama 3,2 milyonluk nüfuslu bir "taşra" ülkesi Pentagona kafa tutuyordu bu kez. Regin yönetiminin olaya tepkisi çok sert oldu. Askersel ve ekonomik yaptırımlara girişiyor. Askersel işbirliğini önemli ölçüde kesti, ekonomik işbirliği de gözden geçiriyor. Gerekirse tüm ilişkileri yeniden ele alırız, şeklinde tehditler sürüyor. Ama Yeni Zelanda hükümeti kararın kesin olduğu yineliyor. Halkın istemine uyduğunu, seçin vaadini yerine getirdiği söylüyor. Pentagonun sert tepkisi, bu örneğin öteki ülkelere de yayılmasından korkmasından kaynaklanıyor. Beyaz Saray anti-nükleer görüşlerin, anti-Amerikan eğilimlere dönüşmesinden korkuyor. Yeni Zelandanın bu tutumu ANZUS manevralarının iptal edilmesine yolaçtı. Bu pakt felce uğradı. Yeni Zelandanın tutumu Hind Okyanusu ve Pasifik okyanusu ülkelerinde geniş destek

görüyor. Okyanus ötesinden öfkeli seslerin, yaptırım tehditlerinin yükselmesi ANZUS'un öteki üyesi Avusturalya hükümetinin kendi halkının istemine kulak vermesini önleyemedi. Avusturalya halkı, eski hükümetin ABD yönetimi ile gizli işlerinin guyüzüne çıkması, gizli protokollerin ortaya çıkması üzerine barış istemini daha da gür duyurmaya başladı. Başbakan R. Houk, önceki hükümetin, ülke topraklarında yapılacak kıtalararası balistik MX roketlerinin, bu ilk vuruş silahlarının denemelerini izleyecek Amerikan uçaklarına Avusturalya hava alanlarından yararlanması için ABD'ye verdiği hakkı geri aldı, kararı iptal etti. Yeni Zelanda stratejik açıdan pek önemli olmayabilir, ama Avusturalyanın Pentagon açısından önemi çok büyüktür. Belki de bu nedenle Amerikanın tepkisi bu kez şaşırtıcı derecede yumuşak oldu. Yorumcular "sert tepki gösterip olayın büyütülmesine ve Vaşingtonun dünyanın gözleri önünde yeniden gülünç duruma düşmesine izin vermemek"li bunu izah ediyor. Avusturalya hükümeti attığı bu adımı daha ileri götürdü. Başbakan Vaşingtonun uzayı silahlandırma planlarını desteklemeyi reddetti. Avusturalya topraklarındaki Amerikan tesislerinin "Yıldızlar Savaşı" programıyla ilgili olarak kullanılmasına izin vermeyeceğini açıkladı.

Pentagonun, çoğu kez bağlaşıklarından da gizli olarak, global nükleer senaryolar hazırladığına ilişkin birhayli çok haberler ortaya çıktı, bu son 5 ayda.

Örneğin, Birleşik Amerikanın Filipinlere, Diego Garsiya adasına, İspanyaya, Portekizin Azor adalarına, İzlandaya, Portorikoya, Bermuda adalarına ve Kanadaya nükleer silah yerleştirmeye ilişkin gizli planların kimi yanları ortaya çıkarıldı. Pentagonun çizdiği plana göre, söz konusu ülkelere, bu ülkelerin hükümetlerinin bilgisi dışında, "bunalım durumunda" kullanılacak olan ve kıyılarda, su dibine konacak nükleer bombalar yerleştirilecek, hava alanlarına bu tür bombalar da taşıyan R-3C "Orion" uçakları için kullanılacak. Bu bombalar küçük boyutta

olmakla birlikte, Hiroşimaya atılan atom bombasının gücünün yarısı kadar yıkıcı güce sahip bulunuyor. Bu planların 10 yıl boyunca gizli tutulabildiği belirtiliyor. Bunların ortaya çıkarılması üzerine bu ülkelerde kamuoyunda sert tepkiler oldu ve Vaşington ülkelerin içişlerine kabaca karışan, güvenliklerini tehlikeye sokan bir devlet olarak biraz daha yalıtıldı. Bağlaşıkları ise, Pentagonun nükleer silahlara ilişkin birçok planlarını kendilerinden gizli tuttuğunu bir kez daha görerek, "acaba bize karşı da böyle planlar yok mu?" sorusu kamuoyunda sık sık duyulur oldu. Örneğin, İspanya kamuoyunda tepkiler çok sert oldu. NATO üyeliğine karşı halkın tepkisi arttı. Başbakan Gonzales "ben başbakan oldukça İspanyaya nükleer silah yerleştirilemez" diye Vaşingtona uyarılar yöneltti. İzlanda başbakanı Hermannsson da Pentagonun nükleer silahlarla ilgili planlarını sert bir dille kınadı.

Pentagonun bu tür planları, su altına konan küçük boyut nükleer bombalarla sınırlı değil. Su altı nükleer bombalar skandalının hemen ardından, başka bir skandal patlak verdi: Federal Almanya, İtalya ve Güney Koredeki Amerikan üslerine depolanmış, sırtta taşınabilen atom bombaları skandalı. Bu artık plan değil, Amerikan askerlerinin defalarca manevralarda kullanımını tatbik etmiş bulunduğu ve doğrudan sosyalist ülkelerin topraklarının derinliklerine, hava alanları, demir yolu kavşakları vb. gibi önemli yerleri havaya uçurmak, vurmak için ~~depolanmış nükleer~~ artık gerçekleştirilmiş bir olgudur. Ve işin belki de bizim için en ilginç yanı, basında Federal Almanyada Türk askerlerinin de bu "atom sırt çantaları"yla ilgili eğitim gördükleri yolunda haberler çıkmış olmasıdır. O zaman radyolarımızda "Yoksa Türkiye'de de mi var bunlardan", "Ya da Türkiye'ye de depolanmaları mı planlanıyor" diye sormuştuk.

Bu skandalların ardarda ortaya çıkmasından sonra Vaşington, "Beyaz Saray için tehlikeli eğilimleri nötralize etme" taktiğini hızla yoğunlaştırdı. Bağlaşıklarına, nükleer operasyonlara katılma, nükleer gücü artırmak için çaba harcama yönünde yükümlülüklerini yerine ge-

tirmeleri için "uyarılar" hızla arttı.

"Beyaz Saray için tehlikeli eğilim"ler, Vaşington yönetiminin nükleer silahların taşıdığı büyük tehlikenin bilincinde olmadığını düşünerek, derin kaygı duyuyorlar. Bu tür kaygılarını dile getiren bağlaşıklarına karşı Beyaz Saray özellikle sert tehditlerde bulunuyor. Örneğin, Belçika ile Hollanda üzerindeki Amerikan baskısı bu dönemde önemli ölçüde arttı. Bu iki ülkeden Vaşington 48'er kanatlı roket yerleştirilmesi konusunda kesin karar istiyor. Özellikle Belçika hükümetinin 12 Martta cenevrede başlayacak yeni Sovyet-Amerikan görüşmeleri başlamadan önce ilk 16 Kruyz roketinin yerleştirilmesi için karar alması konusunda baskılar açıkça sürüyor. Belçika hükümeti bu konudaki kesin kararını Mart ayı sonuna erteleyince baskılar daha da arttı. Sorun sırf politik baskı ve tehditle sınırlı değil, Floran Üssüne Kruyz roketlerinin kimi önemli parçaları artık aktarılmış bulunuyor, gizlice. Bu üstte 700 Amerikan askeri yeni atom roketlerinin yerleştirilmesi için hazırlıklara başladı.

NATO'nun güney kanadında da Vaşington yönetiminin bağlaşıklarına tepeden bakan, onların görüşlerini hiçe sayan tutumunun yeni bir örneği ortaya çıktı. İtalyanın Madalena adasındaki deniz üssünde ~~ulus~~ atom konduğu ve bunların ~~ulus~~ Amerikan/denizaltıları/2500 kilometre menzilli "Tomahawk" tipi kanatlı roketlerle donatılmış olduğu, basına yansıdı. Pentagonun bu tür roketlerle ilgili uzmanının "bu ~~ulus~~ denizaltılar Vargova Antlaşması ülkelerinin topraklarını ve kimi başka ~~ulus~~ bölgelerin ülkelerini vurabileceği" sözleri basına yansıdı. Kimi başka denen bölgeler ise in başta Kuzey Afrika ile Basra Körfezidir. "Panorama" dergisi (İtalyan) "bu roketlerin Avrupa ülkelerini de korkutuyor" olduğunu belirtti. Sorunun özü şu ki, denizaltılara yerleştirilmekle bu roketler kontrol edilemez oluyor ve Amerika bunları, bağlaşıklarına danışmadan da, istediği an kullanabilecek duruma geliyor.

Son 5 aylık dönemde Vaşingtonun Yunanistan üzerindeki baskıları da görölmedik boyutlar aldı. Özellikle Papandreu hükümetinin barışçı dış politikası, onun Pentagonun hem Avrupada hem de dünyadaki nükleer gıl-gınlık planlarına karşı tutumu Beyaz Sarayın açık saldırılarına he-def oldu, oluyor. Saldırıları, provokasyonlar izledi. NATO'nun Romadaki askeri okulunda, solcu güçlerin seçimleri kazanmasından ertesi günü gerçekleştirilecek sağcı darbenin provaları yapıldı. Kara albaylar dönemini yaşamış Yunan kamuoyunda olay sert tepkilere yolaçtı. Yunan hükümeti okuldaki asker ve temsilcilerini geri çekti. ~~xxxx~~ Brükselde bulunan NATO karargahına olayı protesto etti. Yunan hükümetinin Ameri-kan üsleri, Balkanların atom bölge yapılması ve benzeri konulardaki tutumu eskiden biliniyor. Son dönemde Yunanistanın gösterdiği en önem-li sayılabilecek gelişme, Atina'nın savunma doktrinindeki değişiklik-lik oldu. Yunanistan için tehlikenin kuzeyden, sosyalist ülkelerden gelmediği gerçeğinden hareketle bu doktrin değiştirildi. Yine bu dönemde NATO başkomutanı Rogers'ın 155 milimetre çapındaki yeni tür toplar için yeni tür ve istendiği zaman nötron başlık takılabilecek füze üretilmesini istediği şu günlerde öğrenildi. Kongredeki konuşma-sında Rogers, "nötron başlıklar şimdilik Amerikada depolanabilir. Avru-panın nötron sözüne duyduğu tepki yatışsın hele"şeklinde konuştu. "Şikago Tribyun" gazetesini, Batı Avrupaya aktarılması planalanan bu tür başlıkların üretimine yakın bir gelecekte başlanılabileceğini yazdı.

Süyle ki, Yeni Zelandadan Portorikoya, İzlandadan Afrikaya dek, dün-yanın dört bir yanında Vaşingtonun nükleer gıl-gınlığını, serüvencili-ğini açık seçik görmek olanaklıydı, son 5 aylık dönemde de. Bunun yanı-sıra, Amerikanın öteki ülkelerin içişlerine kabaca karıştığını, dün-yanın her yanında barış ve güvenliği tehdit ettiği, ama buna paralel halkların, yeni yeni ülkelerin bu tehlikeli gidişe karşı daha kararlı tutum aldığı, emperyalizmin biraz daha yalıtıldığı görüldü.

Uluslararası yaganda, genel plandaki sınıf savaşının yansıdığı
emperyalist iddialara basit ifadeli argümanlar

1) Emperyalist propagandanın ana iddiası olarak, tarihin en büyük yalanı
"Sovyet tehdidi" politik, ideolojik, kuramsal, kültürel, tinsel tüm alan-
lara şü ya da bu ölçüde yansıyor. Ancak en çok askersel-politik alanda
etkin durumda: Sovyetler saldırgandır" tezi, bu planda öne çıkıyor.

Argümanımız ne olmalı? - İlk akseri paktı kim kurdu?

- İlk atom bombasını kim yaptı?

- Atom bombasını ilk kim attı?

- Starejik nükleer saldırı silahlarını ilk kim
yaptı?

- Nötron ve lazer silahlarını kim önce geliştirdi

- Dünyanın dört bir yanında kimin 1500 üssü, yarım
milyon askeri var?

- Uzaya da üslenmeye kim çalışıyor? vb.

Bunlara neler eklenebilir? -

- Sovyetlerde savaşlardan, silahlanmadan kar eden
ne bir sınıf, ne bir tekel var.

- Sovyetlerde savaş propagandası yasaktır.

- Sovyetler kimseye saldırmakı, ama iki kez emperya
yızmin saldırısına uğradı.

- Askeri blokların kaldırılmasını Sovyetler öneri-
yor.

- Bloklar arasında saldırmazlık anlaşmasını Sovyet
ler öneriyor.

Daha uzunca ifade edilen argümanlar-

- Sosyalist ülkelerden saldırı değil, saldırıya karşı
önlemler geliyor.

- Saldırı ve savaşlar sosyalizmin özüne terstir, em-
peryalizmin ise özüne denktir.

- "Sovyet tehdidi" ne inanmak, tarihin derslerini unut
maktır b

- Saldıracak olsa Sovyetler bütün silahları imha ede
lim dermiydi?

2) Emperyalizmin, Amerikanın saldırılarını gizlemeye ve aynı zamanda sahtyetlerin de saldırgan olduğunu sözde kanıtlamaya ilişkin başka bir yaygın iddiası "iki süper devlet" tezidir. Bu tez, "Sovyet tehdidi" yalanının üstü örtülü, dolayısıyla, daha geniş çevreleri hedef alan başka bir biçimdir.

Politik düzeyde argümanlarımız ne olmalı?-

- Süper demek, eğit demek mi?
- Lübnanı bombalayanla yardım elini uzatan nasıl bir olur?
- İki süper devlet, iki farklı dünya.
- Sovyetler barış içinde yan yana yaşamı, Amerika savaşa hazırlanma.
- Devletin boyu mu, sınıfsal özümü önemli?
- Silahlanma yarışının kaynağı, nükleer üstünlük manyağı vb.

"İki süper devlet" savı her ikisinden de "aynı uzaklıkta" durma gereği olarak da kafalara yansıtılıyor, yamıyor. Özellikle antiemperyalist eğilimlerin güçlendiği, sosyalist ülkelerin etkisinin arttığı, sosyalist ülkelerin yardımlarının etkisinin açıkça görülmeye başladığı ülke ve bölgelerde, "Üçüncü dünya" da yaygınlaştırılıyor. "Sovyet tehdidi", "iki süper devlet", "yolundaki tezlerle ilgili tüm argümanlar, bu iddialara yanıt olarak geçerlidir.

3) Emperyalist propagandanın dünya çapında yaydığı, son dönemde güncelliğini artırdığı bir temel iddia da "sosyalist ülkelerin uluslararası terörü desteklediği", "devlet terörizmi yaptığı" yolundaki savlardır. buna karşı argümanlar özellikle somut olaylarla daha bağlı olmak zorundadır:

--Grenada, Salvador, Nikaragua, Lübnan vb. Amerikanın devlet terörüne, saldırısına uğramış ülkeleri, tarihleri, olayları anımsatmak,

--Nikaragua limanlarının mayınlanması, son olarak Reagan'ın, ardından Sults'un "Nikaraguada toplumsal yapıyı 'yönetim biçimi' değiştirmek" istediklerini dile getiren sözleri, Lahey Adalet Divanının Amerikayı suçlu bulan kararı, Güney-Kore uçağıyla Sovyetlere karşı provokasyonun CIA ve Pentagonca planlanması, Papaya siikast olayının emperyalizmin gizli servislerince tertiplenmesine ilişkin kanıtların sık sık anımsatılması vb.

--S. Birliğinin BMÖ G. Kurulu ve güvenlik konseyinde devlet terörizmine, genel olarak terörizmi karşı savaşım önerileri. Son olarak, Sovyetlerin bu önerilerinin Amerika tarafından reddedilmesi.

-- Nikaraguaya, Afganistana karşı ilan edilmiş savaşların sürmesi, düşman çetelerine Batının milyonlar vermesi, silah vermesi, eğitmesi, Pakistanı atlama tahtası yapması vb.

4) Emperyalizmin silahlanma yarışını tırmandırdığı ve buna karşı barış hareketinin görülmedik boyutlara ulaştığı son dönemde "Barış hareketinde Moskovanın parmağı", "Moskovanın Batıyı parçalama çabaları" gibi iddâalar her yola başvurularak yayılmaya çalışılıyor.

Argümanlarımız, örneğin, şöyle olabilir:

- Moskovanın barış hareketinde/etkisi arttırılması, onun barış politikasının etkisidir.
- Sovyet barış önerilerinin desteklenmesi, destekleyenlerin yanlışlığı değil, önerilerin doğruluğunu gösterir.
- Barış hareketinde elbette ki barış devletinin etkisi olacaktır.
- Burnunu her yere sokanlar, her yerde başkasının "parmağını" arar. vb.

Öneriler:

--Burada kısa, ama sorunun özünü yansıtan argümanları yayınlarda sık sık kullanmak.

--Bunun yapabilmek için ille de dış konuda bir yazı ya da yorum beklemeyen, iç konularda da (örneğin, üsler, Amerikayla ilişkiler, sosyalist ülkelerle ilişkiler, militarizmin sosyal alana yansması, sağlık ve eğitim alanındaki harcamaların azlığı vb. gibi) ilgili argümanları kullanmaya çalışmak.

--Çağımızda en önemli global sorun barış sorunu diyorsak, bu sorunun çözümünün tüm öteki alanları nasıl etkileyeceğine şu ya da bu ölçüde açıklık getiren görüşlere yazılarda yer vermek.

--Teorik dergilerden, uluslararası işçi hareketindeki gelişmelerle ilgili yazıların özetini kollektife iletmek.

--Önceki raporlarda yeralan önerilerin bir listesini çıkartıp sık sık bakarak o andaki durumun özelliklerine göre uygulamak.

Ali
1.10.84

15 Mayıs ile 1 Ekim 1984
arası dönemi kapsayan uluslararası gelişmeler
Üstüne

R A P O R

"Gerçeğin gözünün içine bakmak gerek. ABD'nin tam da bugünkü politikası döneminde dünya politikasındaki iki doğrultu arasındaki uçuşum her zamankinden daha geniş ve daha derin olmuştur, anlamaya götüren köprülen fiilen sökülüştür. Birçok insan bugün endişeyle sınıyor: Yoksa her şey bitti mi ve uluslararası ilişkilerde zifiri karanlık bir gecenin başladığını kaydetmekten başka bir şey kalmıyor mu ortada?"

Dünyadaki duruma bu yaklaşımı biz kabul edemeyiz. Tam umutsuzluk duygusu bizim dünya görüşümüze yabancıdır. Savaşa götüren yolun önüne asılmaz bir set çekilmelidir. Dünyada silah yağılmasına son verilmelidir..."

Raporun kapsadığı dönemin neredeyse son gününde, BMÖ 39. Genel Kurul toplantısında Sovyet delegasyonu başkanı Gromiko yoldaşın yaptığı konuşmadan aktardığım bu sözlerle rapora niçin başladım? Çünkü bu aktarılan sözler (Neues Deutschland 28 Eylül 1984) kafamda yazmak için derlediğim "hammaddeyi", kafamda gizlediğim "proje"yi ayna gibi, birkaç kelimeyle yansıttırıyor. İki politik doğrultu arasındaki uçuşumun Reagan döneminde derinleşmiş, köprülen sökülmiş. Buna karşı insanların endişesi, savaşımı artmış. Zifiri karanlık gecede umut ışığına bizim dünya görüşümüz ve onun vücut bulduğu reel sosyalizm yaklaşmış bulunuyor. İkinci nedeni de var bu sözlere değinmemin; rapor döneminin belki de en önemli olayı, deha da önemlisi, tüm dönemdeki gelişmelerin aynası durumundadır, sürmekte olan BM 39. genel kurulu.

Rapor döneminde, kuşkusuz ki, uluslararası yaşamda tarihsel bir dönüşümü simgeliyen bir gelişmeden söz edemeyiz. Ama tüm gelişmelerin, olayların toplanışın özü, tarihsel dönüşümler aşamasında yaşadığımızı

yine de açıkça ortaya koyuyor.Örneğin,Reagan'ların çılgınlıklarının ardında yatan ekonomik-sosyal çaresizlikler,Ortak Pazar ve Japonyaya tarihte görülmemiş sertliğe ulaşan kavga,emperyalizmin dünyanın dört bir yanında,tüm çabaya rağmen aldığı ardarda yenilgiler gibi. Tüm gelişmelerin içinden ana eğilimler,bu birkaç aylık dönemde bile kızıl bir şirit gibi süzülüyor.

Bir önceki rapordan sonra,sözü edilen ana eğilimlerden birini yansıtan başlıca olay,daha doğrusu biribirini tamamlayan iki olaya değinelim;kısaca:EYK'nin Moskova Doruk Toplantısı ve en gelişmiş 7 kapitalist ülkenin Londra Doruk Toplantısına.Önceki raporda da bu konuya eğilinmişti gerçi.Ama ana belgelerin yayınlanması,dünya basınındaki yankılar,bizzat burjuva basınında yeralan birçok yazı ve yorum sözlü ve yazılı yayınlarınızda yaptığımız şu ana saptamayı doğrular nitelikteydi:"Kapitalistlerin doruğu kapitalist dünyanın hiç bir bunalımına,hiçbir sorununa bir çözüm getirmedir,her kafadan bir ses çıktı.Sosyalistlerin doruğu ise,sosyalist ülkeler topluluğunun önüne yeni somut hedefler koydu,sosyalist ekonomik bütünleşmeyi derinleştirmenin yollarını oybirliğiyle saptadı...İki dünya sistemi arasındaki ekonomik yarışmada sosyalizmin üstünlüğü giderek daha açık ortaya çıkıyor..."(Atılım 1 Temmuz 1984) Bu iki eğilim:Kapitalistlerde her kafadan bir ses,yani çıkar kavgaları,bunalım,öte yanda istikraralı ekonomik gelişme,sosyalist enternasyonalizmin gelişmesi,insanlık için başlıca umut kaynağıdır.Barışın kalesi reel sosyalizm güçlendikçe,emperyalizmin intihar riskini göze almadan saldırı başlatma olasılığı tükenmektedir.Kanıma göre,halka bu gerçeği anlatabilmenin önemi büyüktür.

Kapitalistlerin boğazlaşmasından,kavgalarının artmasından söz ettik.Bu konuda yeni olan nedir?Yanıt belki raporun içerdiği dönemi açacaktır,ama bu dönem de sözü edilecek eğilim ve unsurları doğrulayan gelişmelere tanık olmuştur.

Kapitalizmi, tekelci aşamaya girdiğinden bu yana sarsan emperyalistlerarası gelişmelerin günümüzdeki en temel özelliği, bu gelişmelerin ikinci dünya savaşı sonrasındaki dönemin en sert, en acımasız biçimini almış olmasıdır. Günümüzde emperyalistlerarası rekabet, tekellerarası basit rekaberin, geleneksel "ticaret savaşı" yöntemleri kullanmanın sınırlarını aşmıştır. Oluşan üç emperyalizm merkez arasındaki kavgada görüldüğü gibi, artık tekelci-devlet ayarlama ve yönetme sisteminin tüm potansiyeli kullanılmaktadır. Bunun en somut örneği, ABD'nin tutumudur. Askersel-endüstri kompleksinin bencil çıkarları, silahlanma yarışını tırmandırma uğruna ABD "ortağı" Batı Avrupayı "boğmaktan" çekinmiyor. ABD'deki yüksek (ve giderek artan) faiz uygulaması ve doların yapay da olsa değer kazanması, Batı Avrupadaki kaynakları çeken ve Amerikan ekonomisinin bağımlılıkları zararına büyümesine yardım eden güçlü bir pompa etkisi yapıyor. Vaşington "sınıf kardeşlerinin" ne yalvarmalarına ne de protestolarına kulak asmıyor. Ancak, Batı Avrupa Beyaz Sarayın bu vurdumduymazlığı karşısında, tek yapabileceğini yapmaya yöneldi. Doların değeri hızla tırmanıp Batı Avrupa dövizlerini iyice tehlikeye sokunca, Batı Avrupa kapitalist ülkelerinin çoğu, ilk kez bu boyutta ortak eylemde bulundu. Batı Avrupalının bankaları aynı anda ve çok büyük miktarda dolar satışı yaptı, borsada Doların değeri böylece önemli bir düşüş gösterdi (7 Fenig artmışken, 12 Fenig düştü).

Emperyalistlerarası acımasız savaşım artık yalnız ulusal tekeller ve devletler arasında değil, aynı zamanda ve en başta, birçok ülkede işletmeleri bulunan uluslararası dev konsernler arasında gitmektedir. Başlıca savaşım alanları, sürüm pazarlarının paylaşımıdır. Ve en başta endüstri ürünleri sürümü için. Kredi-para piyasasındaki savaşım da son derece serttir. Başta gelen Amerikan bankaları aktiflerinin yarısından fazlasını ABD dışında tutuyor. Batı Avrupa bankaları güçlü uluslararası konsorsiyolar oluşturuyor, ortak cepheden rekabete gidiyorlar. Japon bankaları Amerikanın Uzak Doğu bankası "Bank of Kali-

forniya"yı ve Amerikan Orta Batısında gubeleri bulunan Şikagodaki en büyük finans tekellerinden birini satın aldı.

Savaşın mantığı, birleşmeye, uluslararası tekellerin hem bankalar la hem de mehdi aralarında birleşmeye itiyor. Amerikan "General Motors" ile Japonya "Toyota" Kaliforniyada ortak otomobil tekeli kurdu. Fransız "SNEKMA", İngiliz "Rols Roys" ve Amerikan "General Elektrik" ortak uçak motoru üretiminde anlaştılar. Aynı eğilimler tarım makineleri üretiminde, elektronik sanayiide vb. da gözleniyor.

Mali sermayenin enternasyonalleşmesi yönünde, rakipler arasında pazar ve etki alanı paylaşımı yönünde giderek güçlenen bir eğilim açıkça görülüyor. Ancak bu yalnızca savaşın merkezinin yeni alanlara değişmesinden başka sonuç vermiyor.

Kozmopolit konsern ve bankaların şu ya da bu devlet tarafından dikılan koruma barajları aşma, sızma gücü hızla artıyor. Yeni türden gelişki; uluslararası tekellerle ayrı ayrı ülkelerdeki tekeldi-devlet düzenlemeleri arasındaki çatışma, buradan kaynaklanıyor. Önceleri uluslararası sermaye, en başta Amerikan sermayesi, gelişmekte olan ülkelerin içişlerine kabaca karışırken, bugün artık bu sermaye önde gelen kapitalist devletlerin bile ulusal egemenliklerini giderek daha çok tehdit etmektedir. (Pravda 3 Eylül 1984).

Emperyalistlerarası gelişmeler, kavga, ekonomik alanla sınırlı değil kuşkusuz. Bu politika alanında da kendini giderek daha çok gösteriyor. Amerikan emperyalizmi yalnız pazarların kendi yararına paylaşımı iddiasıyla yetinmiyor, aynı zamandakapitalist dünyadaki mutlak liderliğini dayatmak, ortaklarına iradesini kabul ettirmek te istiyor. Son 3-4 aylık dönemin de gösterdiği gibi, Reagan yönetiminin eylemlerinde bu şimdiye kadar en somut ortaya çıkıyor. "Ticaret savaşı"nda aldığı yenilginin öcünü almak için öteki gelişmiş kapitalist ülkelerin içişlerine kabaca karışıyor. Amerikan düzenini, hukuk kurallarını, yönetim biçimlerini bu ülkeler üzerinde de yaymaya özen gösteriyor.

Bu herşeyden önce, adı geçen ülkelerin sosyalist ülkelerle ticaretindeki bağımsızlığı sınırlamak girişimlerinde görülüyor. Ama bunun altında başka amaçlar da yatıyor. Vaşington bu ülkelerin silah endüstrisi ve bilimsel araştırma kurumları üzerinde kontrol sağlamak, denetim sistemi kurmak istiyor, bunlara askersel harcamaların artırılmasını dayatıyor (bu ülkeler böylece rekabette zayıf düşüyor), iç politik süreçlere müdahale ediyor, dış politikada Beyaz Sarayın dediğinden ^{istiyor} çıkılmamasını, gerici, militarist grup ve örgütleri finanse ediyor, besliyor. Böyle ki, Amerikan emperyalizminin 40'lı yılların sonlarındaki "Marşal"laştırılmış Avrupa ve işgal edilmiş Japonyaya özgü düzen ve normları yeniden canlandırma çabaları açıkça gözleniyor. Kuşkusuz, antiamerikan eğilim ve çıkışların artmasında, Reagan yönetimine yöneltilen eleştirilerin sertleşmesinde, temel nedelerden biri de budur. Birçok kapitalist devletin ulusal egemenliğinin söz konusu olduğunu artık giderek daha çok insan, daha geniş çevreler anlamaktadır. Ama Amerikan emperyalizmi sonuç olarak bağlaşıklarını hala kendi saldırgan politikasının desteklemelerini sağlayabiliyor. Bunda "Sovyet tehdidi" öçüsünün olduğu kadar, ABD'nin bağlaşıkları üzerindeki üstünlüğü de önemli rol oynuyor. Yine de, Reagan yönetiminin silahlanmayı tırmandırma, uluslararası gerginlikleri artırma politikası Amerikanın bağlaşıkları arasındaki kaygıları giderek artırıyor. Militarist çılgınlıklara karşın, ulusal çıkarlar barışın korunmasını, ekonomik ve ötek alanlarda işbirliğinin geliştirilmesini, sosyalist ülkelerle işbirliğinin sürdürülmesi ve artırılmasını, nükleer silahların azaltılmasını gerektiriyor. Barış içinde yan yana yaşamının karşısında akıllıca bir alternatif olmadığı görüşü, günümüz koşullarında da, çok ağır da olsa kendini dayatıyor.

Barış mı savaş mı konusunda iki sistemin temsil ettiği iki karşıt yaklaşım ve politika,yine iki farklı gelişmelerle son 3-4 ayda da sürdürüldü.ABD başta olmak üzere NATO,silahlanmanın tırmandırılması için gerekli adımları devam ettirdi.Birkaçını kaydedelim:ABD'nin 1985 mali yılı bütçesinde(henüz senatodan geçti)askersel harcamalara 292 milyar dolar ayrılıyor.Bu % 7'lik bir artıştır.Üstelik söz konusu olan yalnız Savunma bakanlığı bütçesi.Regin yönetimi Sovyetler Birliğinin uydusavar silahların yasaklanması için hemen görüşmek önerisini reddetti.Ardından Pentagon uydusavar silah denemesinin başarılı olduğunu ilân etti.Japonya'da ABD ile Birlikte,Pentagon planlarına uzayın militarizasyonu programının bir parçası olarak sürekli yürülmekte bulunacak özel bir uydunun hazırlanmasına katılıyor.Pentagon,NASA dan tam bağımsız,kendi uzay mekiğini gönderebilmek için,pistler kurduruyor bir üstte.Uzayın silahlandırılması programı içinde değişik bölgelere dev radar istasyonu kurma girişimlerini yoğunlaştırıyor(Türkiyeden de sözedildiğini anımsayalım).Batı Avrupa'ya orta menzilli roketleri yerleştirme programı sürdürüldüğü gibi, bu dönemde Vaşington tek bir silahsızlanma,görüşme,indirim,anlaşma vb.öneriye"evet"demedi.NATO ikinci dünya savaşı sonrasında en büyük manevralarını sürdürüyor.Yaklaşık 300 bin asker kuzey Norveçten Türkiyenin doğusuna kadar uzanan 26 ayrı manevra sırasında,konvansiyonel,kimyasal,nükleer her çeşit silah kullanma tatbikatı da içinde,"ileri savunma"adı altında savaş oyunları yapıyor.Ve bütün bunlar,Reaganın en başta seçimleri hesaba katarak yüzüne barış maskesini geçirdiği,ağızından görüşme,dialog sözlerini düğürmez olduğu günlerde oluyor.Federal Almanya yönetimi nötron bombası(155 mm çapında nötron mermileri)yerleştirilmesine razı oldu.(Rocers Vaşingtonda açıkladı-"Stern")İngiltere ve İtalya da söz konusu(Pravda 16.5. 84).Federal Almanyanın silahlanması önündeki son engeller de Batı Avrupa Birliği'nce kaldırıldı.Federal Almanyalı general Rocers'in yardımcısı oldu ve

nükleer silahların kullanımı konusunda yetki sahibi oldu. Askersel kanatta olmamakla birlikte Fransa NATO'ya bu alanda da yaklaşmaya devam etti. Fransa üç ayda 5 yeraltı nükleer denemesi yaptı. Japonya, Güney Kore, Tayland, Honduras, Şili, İsrail vb. Ülkelerle Amerikanın ortak manevraları her zamankinden daha bir saldırganlık ruhunda, Vaşingtonun daha sert kontrolünde geçti. Tokyo-Seul-Vaşington üçgeninin biçimlenmesi yönünde yeni adımlar atıldı. Güney Kore diktatörüyle Japon imparatoru, Vaşingtonun baskısıyla "düşmanlıklarını" unutup biraraya geldiler. NATO Ülkeleri Basraya, Çad'a müdahalelerde bulundu. Amerikadan sonra İngiltere de "çevik güç", Fransa ise "acil hareket" birliklerini kuracağını açıkladı. Bunların NATO kurmaylarında ortak hareket alanları ve boyutlarıyla ilgili programlar hazırlanıyor. Kuşkusuz, bütün bunlar emperyalist ülkelerin ve en başta Amerikan emperyalizminin savaş tehlikesini artırıcı, gerginlikleri kamçılایıcı girişimlerinin yalnız bazılarıdır.

Bütün bunlar olurken sosyalist ülkeler ve en başta Sovyetler Birliği gerçek bir barış taaruzuna geçti. SBKP Genel Sekreteri Çernenko yoldaş, öteki yöneticiler, bu üç-dört ay içinde, Batılı devletleri öneri yağmuruna tuttular. Her fırsatta öteden beri yapılan, ama boyuna reddedilen önerileri, hatırlatmayı, yinelenmeyi, oyun unsurlar eklemeyi, bunların güncelliğın, gereğini anlatmayı ilkesel bir biçimde sürdürdüler. Uluslararası forumların yanı sıra, yalnız Çernenko yoldaş, Amerikan bilim adamlarına, gazeteci Kingsbiri-Smis'e, Sosyalist Enternasyonale, Yeşiller partısından Kelli'ye, daha birçok kişi ve kuruluşa verdiği yanıtlarda, gönderdiği mesajlarda, Pravda vb. gazetelere verdiği demeçlerde dış politikanın ilkesel barışçıl niteliğini ortaya koyun önerileri anımsattı, anlattı. Bunun dışında Gromiko, Ustinov, Tihonov yoldaşlar da her fırsatta barış önerilerini elden geldiğince dünya kamuoyuna duyurdular. Sovyet hükümeti uzay silahlarıyla olsun, nükleer silahlarla olsun ardarda açıklamalar yayınladı. Barış önerileri yalnız silahsızlanmayla ilgili değil, aynı zamanda Uzak Doğudan Orta Doğ

ya, Orta Amerikadan Güney-Doğu Asyaya dek tüm gerginlik bölgelerini, içeriyor.

BM 39.genel kurulunda Sovyet Disigleri akani Gromiko yoldasin konusmasi,bütün bu girisim ve önerilerin düzenli bir biçimde gerekçe lendirilmesi,yargulanması,y geliştirilmesi,bir bakıma.Tümünün hala geçerli olduğunun,hala olumlu yanıt beklediğinin yeniden tüm dünyaya duyurulmasıydı.Askersel üstünlük hayallerinin boş olduğunun sergilenmesi,y Emperyalizmin savaş hazırlığı girişimlerinin de sergilenmesi,y aynı zamanda,Stratejik silahların ve Avrupada orta menzilli roketlerin sınırlandırılması ve azaltılması için görüşmelerin önüne getirdiği engelleri kaldırması için Vasingtona bir çağrı,bir uyarıydı da.Gromiko yoldasin konusmasi temelinde bu girişimleri anımsayalım:Gromiko yoldaş,nükleer silahların nitel ve nicel bakım-dan dondurulması yönünde Sovyetlerin önerdiği ve BMÖ'nce onaylanan önerinin gerçekleştirilmesi yönünde S.Birliği ile ABD'nin ilk adımı atması ve öteki nükleer devletlere örnek olmasını önerdi.Gromiko yol-daş ayrıca,Çernenko yoldasin Mart ayında açıkladığı önemli bir öne-riyi anımsattı:Nükleer güç sahibi devletler arasında belirli bağ-la-yıcı kurallar getirilmesi önerisini genel kurula duyurdu:1)Nükleer savaş önlemeyi dış politikalarının ana amacı ilan etmeliler,2)Nük-leer savaş tehdidinin belirmesine yolaçacak durumlara izin vermemeli eğer böylesi bir durum belirirse nükleer yangını önlemek için hemen danışmaya getmeniler,3)Global ya da sınırlı,her çeşit nükleer savaş propagandasından vazgeçmeliler,4)nükleer silah kullanan ilk devlet olmama yükümlülüğü üstlenmeliler,5)Nükleer silaha sahip olmayan, topraklarında böylesi silah bulundurmayan ülkelere karşı hiçbir biç-i de nükleer silah kullanmamalılar,6)Sağlanmış her nükleer silahsız bölgenin ve yeni kurulacakların statüsüne uymalılar,7)Hangi biçimde olursa olsun nükleer silahların yaygınlaşmasına izin vermemeliler,8)Kim olursa olsun,kimseye bu tüm silah ya da bunlar üzerinde kontro vermemeliler,9)Şimdiye kadar nükleer silah bulundurmayan ülkelerin

topraklarına böylesi silah yerleştirmemeliler,10)Silahlanma yarışını,uzay da içinde,yeni alanlara yaymamalılar,11)Her türden nükleer silahların tamamıyla ortadan kaldırılmasına dek adım adım,eşitlik ve eşit güvenlik temelinde azaltılması için çalışmalılar.

Gromiko yoldaş,iki önemli konunun genel kurul gündemine alınmasını önerdi:1)Uzayın sırf barışçıl amaçlarla,insanlık yararına kullanılması konusu,2)Devlet terörizminin uluslararası ilişkilerde yöntem olarak kınanması konusu. Kuşkusuz ki, biri barışın sağlanmasına,öteki doğrudan gerginliklerin giderilmesine yönelik bu önerilerin tümünü burada aktarmak çok yer alacak.Bu nedenle,bunları ek belge olarak rapora ilâve ediyorum.

Gromiko yoldaşın duyurduğu gibi,iki yıl önce Sovyetlerin üzerine aldığı nükleer silah kullanan devletin ilk devlet olmama yükümlülüğünün örneğinin öteki nükleer devletlerce izlenmesi çağrısı son derece günceldir.Ayrıca,Varşova Antlaşmasıyla NATO ülkeleri arasında kuvvete başvurmama ve barışçıl ilişkileri koruma önerisi de öneminden hiçbir şey yitirmedi.Varşova Antlaşmasıyla NATO devletleri arasında silah harcamalarının artırılmaması ve ardından azaltılması için anlaşma imzalanması önerisi de öyle.Bunlar Stockholm konferansında da dile getirildi.Genevrede ise Sovyetler Birliği'nin daha iki yıl önceki silahsızlanma konferansına kimyasal silahların yasaklanmasına yönelik anlaşma tasarısı vardı.Daha sonra bunlar daha da geliştirildi.NATO ülkeleri bunların tümünü engelledi.Sovyetler Birliği,deniz kuvvetlerinin eylemlerinin sınırlandırılması,güven verici önlemlerin denizlere de yayılması gibi konularda anlaşma için görüşme önerdi.Ayrı ayrı bu konuda Hind okyanusu,Atlantik ya da Pasifik,Akdeniz ya da Basra körfezi olsun,uygun önlemler saptanmasını önerdi.Hind Okyanusu ve Yakın-Doğu,Kıbrıs vb.konusunda uluslararası konferans önerileri de geçerliliğini koruyor.

Uluslararası yaşamda dikkate değer gelişmelerin birkaçına daha kısaca değinmek gerek: İngiltere, Federal Almanya, Fransa, Birleşik Amerika, Batı Berlin, Belçika vb. Ülkelerde işçi hareketleri, grevler. Latin Amerikada, Orta Amerikada IMF'nin dayatmalarına karşı hem yığınları hem de kimi hükümetleri saran protesto dalgası, bunun devletlerarası örgütlülük biçime bürünmeye başlaması. Olimpiyatlar konusunda Reagan yönetiminin yalıtlanması, buna karşılık sosyalist ülkelerde spor alanında yükselişin yeni bir kanıtı olan yarışmalardaki rekorlar vb. gib

Ayrıca, İsveç, Hindistan, Meksika, Tanzaniya, Yunanistan ve Arjantin'in nükleer güç sahibi devletlere nükleer yıkımın önlenmesi yolundaki ortak çağrısı, Buna daha sonra İspanyanın katılması, Yunanistanın bağısız politika yolundaki yeni adımları, Norveç parlamentosunun ilk nükleer vuruş stratejisine karşı kararı, Şili halkının faşist darbenin 11. yıldönümündeki yeni ulusal protesto hareketini hızla yükseltmesi Etiyopya İşçi Partisinin kurulması ve daha bir sıra önemli gelişmelere tanık olundu bu dönemde. Barış eylemlerini, roket karşıtı eylemlerin yükselişini de unutmamak gerek.

1.10.84

TÜRKİYE'NİN DIŞ İLİŞKİLERİ
ÜZERİNE RAPOR
(1.5.1984- 1.10.1984)

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI
TÜSTAV

Engin Kozlu

Not:

Yoldaşlar,

Bu raporda daha önce saptadığımız ve öne çıkardığımız belgiler üzerine görüş belirtilmiyor." IMF ile antlaşmalar yırtılsın", "F-16 projesi iptal edilsin" gibi.

Yine bu raporda, emperyalizmin Türkiye'ye ilişkin planları ve buna karşı bizim yaklaşımlarımız yinelenmiyor.

Genelde, ele alınan dönem içerisinde yeni olarak ortaya çıkan yanlar üzerinde durulmuştur.

1. başlığı altındaki bölümün bu şekilde ele alınmasının nedeni ise, rejimin yıkılması, çözülmesi, kaldırılması ya da kalması üzerine yoğun düşüneceğimiz bir dönemde perspektifi çizebilmek için çabasıdır.

A? DIŞ İLİŞKİLERİN NİTELİĞİ ÜZERİNE:

başına çöreklenenlerin

Ele aldığımız dönem içerisinde ülkemizin/dışilişkilerinin niteliği üzerine şunlar söylenebilir:

1-Emperyalizme,en başta da ABD emperyalizmine kölelik sürmektedir. ABD emperyalizmi ise,sermayenin günümüzdeki yayılma özelliklerinin tümünü Türkiye'ye uygulamakta,daha doğrusu uygulayabilmektedir.

2-Kapitalist ülkelerle kurulan ilişkilerde silah alımı ya da "ortak silah sanayi kurma" tutkusu öne çıkmaktadır.

3-Ortadoğu ülkeleriyle ilişkilerde bir yandan işbirlikçi oligarşi ile gerici rejimlerin çıkar ortaklığı süreci ilerlerken,öte yandan emperyalizmin planları doğrultusunda askerî yakınlaşmanın sağlanması çabaları sürmektedir.

4-Sosyalist ülkelerle ilişkilerdeki gerileme,donma henüz aşılmamıştır.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARASTIRMA ANKETİ

1. Türkiye-emperyalizm ilişkileri

a) ilişkiler gizli yürütülüyor-ödünler saklanıyor-buna tepki artıyor:

Evren-Özal ikilisi,emperyalizme,en başta da ABD emperyalizmiyle ilişkilerin üzerine tam bir sansür uygulamaktadırlar.Bu sansür,bu dönemi incelemek üzere yapılan basın taramasında dikkati çekmiştir.Daha önceki dönemlerde basında değişik ziyaretler,görüşmeler üzerine çok daha fazla veri çıkarken,bu dönemde verileri toplamak için satır aralarını kullanmak yöntemi daha fazla uygulanmak zorunda kalmıştır.

Verilen ya da emperyalizm tarafından istenen ödünlerin gizlenmesi, ülkenin dış ilişkilerinin tümüyle gizli yürütülmesine ilişkin ele aldığımız dönemde en somut örnek,Ağustos ayında NATO başkomutanı Rogers'in Türkiye ziyareti sırasında görüldü.M.Ali Kışlalı'nın 18.8.1984 günlü Hür. gazetesinde yer alan "Rogers'in yaldırım ziyareti" başlıklı yazısında aynen şöyle denmektedir:

"Gen. Rogers'in ziyaretinin "tamamen askeri" konuları kapsadığı,bundan dolayı da mahiyeti hakkında henüz dışişleri bakanlığına bilgi verilmediği ifade edildi."

Bu gizlilik perdesi,ülkemizde çok geniş çevrelerde tepki uyandırıyor. Parlamento dışındaki partiler olsun,basında yazan liberal yazarlar olsun,parlamento içinde yer alan MDP ve HP olsun,dışilişkilerin gizli yürütülmesine karşı tepkilerini açıkça ortaya koyuyorlar.MDP'li Kamuran İnan bile şunları söylemektedir:"Türk dış politikasında yabancılar bizden daha bilgili." (18.8.Mil).

Sonuç: 1) Gizli-kapaklı dışilişkilere son! Halk ne olup bittigini bilmelidir! belgisini ya da benzerini atıp yaygın kullanalım.

2)Rejim,halk karşısında o denli zayıftır ki,ihanetlerini ödünlerini açıklamaktan korkuyor, diyelim.

3) Halktan gizli ülkeyi savaş serüvenlerine sürükleme,ulusal çıkarlara ihanet etme politikasına son ! diyelim.

in
b) Emperyalizm/balk düşmanı yapısal değişiklikler sağlama çabası sürüyor:

Ele aldığımız dönem boyunca, emperyalizmin, en başta ABD emperyalizmini Türkiye'de kendisine nesnel bir temel olacak yapısal değişiklikleri sağlama çabası tüm acımasızlığıyla sürüyor. Bu, kendisini şu noktalarda açığa vuruyor:

1- Dünya üzerinde bizim gibi ülkelerde uygulayageldiği "çıkar ortağı" çevrenin oluşup palazlanmasına destek veriyor. İşbirlikçi oligarşinin ABD emperyalizmiyle ilişkilerinin temelinde bu da vardır. İç taşıyıcının oluşması, gelişip güçlenmesi için çabaların ekonomik alandaki bir göstergesi, sermaye ihracı sürecine bizim gibi ülkelerin kimi çıkar gruplarının ortak edilmesidir. Ele aldığımız dönemde buna bir iki örnek:

-Sabancı, Japon Mitsubishi ile ithal satış temelinde anlaşma bağladı. (17.5.Mil.)

-Enka, dünyadaki 250 büyük inşaat firması içinde 11. sırada yer alıyor. American Engineering News dergisine göre, Enka 3 yılda 53 şirketi geçti. 1980'de 64., 1981'de 45., 1982'de 24. sıradaydı. (16.7., Mür. Gün.)

-Enka American Chemical Bank ve Japon Mitsubishi ile ortak banka kuracak. (BBC 26.9.)

2- Emperyalizm, bizim gibi ülkelerde uygulayageldiği "ekonomiyi yeniden yapılandırmak", kendi daralan sermaye ihraç alanlarını genişletebilmek için önlemler almak politikasını Türkiye'ye de uygulamaktadır. Ele aldığımız dönemde bu, özellikle Türkiye-Dünya Bankası ilişkilerinde şu şekilde ifade buluyor:

-DB Başkan yardımcısı Jean Loup Dkerse: Banka ile Tr arasında hiçbir sorun yok. Ortak çalışmalar devam ediyor. Yabancı sermaye günden petrol arama ve bankacılık alanında Türkiye'ye akmaya başladı. Ülkeniz açık bir ülke. (Mür. 13.7)

-Türkiye, DB(dan ardarda 5 kez yapısal kredi almayı başaran tek ülkedir. 5 yılda 1,5 mis dolar uyum kredisi aldı. (Am. Sesi, 4.8.)

-DB başkanı Clausen: DB'nin bu yıl TR'ye açacağı kredi miktarı en az

geçen yılki kadar olacak.765 mio dolar.Tarım sektörünün kredi işi kolay çözülecektir.(Hür. 27.9)

3- ABD KP MK Genel Sekreteri Gus Hall'un "tüm ülkeler üzerinde mali egemenliği artırmak için genel saldırı" diye nitelendirdiği borç verme silahının alabildiğince kullanılması,uluslararası bankaların faaliyetinin körüklenmesiyle mali bağımlılığın en üst düzeye vardiırılması işlemler,tüm kapsamıyla Türkiye'de de gözlenmektedir.Bu borçların ödenmesinin düzenleyicisi IMF kanalıyla aynı zamanda ulusal ekonomi harab edilirken,öte yandan Türkiye'ye Amerikan bankalarının girdiği gözleniyor.Bu,ele aldığımız dönem içerisinde şu örneklerle ortaya çıktı:

-Tr de faaliyet gösteren yabancı bankalar,1984 ün ilk 7 ayında 5.9 mio dolar TL kredi dağıttı.En başka 5 mia 379 mio TL ile American Express geliyor.Kredi verilen sektörlerin başında imalat sanayi ve ticaret sektörleri geliyor.(Cum. 3.9)

-Bank of Boston Genel Müdürü: Tr den kovulana dek gitmeyeceğiz.(Gün. 27.7.)

-Dış borcumuz bir günde 6 mia TL arttı.1 puan artış 16.8 mia dolar ek faiz yük getiriyor.(Hür. 28.6)

-Borcuna en sadık ülkeyiz.3 ayda 1 mia 138 mio dolar dış borç ödedik. Geçen yıl aynı dönemde göre % 33,1 lik artış var.Borç ödeyelerinin ihracata oranı geçen yıl % 63 iken,1984 de % 61 oldu (Mil. 6.7.)

-Tr 1982 de ertelenmiş borcunun ilk taksidini ödedi.833 mio dolar (Cum. 6.9)

-Türkiye,en yoğun dış borç ödeme dönemine giriyor.1984 de 2.3 mia dolar,1985 de 2,6 mia dolar (Cum. 11.9 , Gün. 21.9)

-Ecomonist dergisi: Türkiye,dış borca mahkum.Türkiye ileride yeniden borç erteletme programı yapabilir (Aktaran Mil. 26.9)

- 26.9. Mil in bildirğine göre,1981 yılından bu yana Türkiye'de faaliyete başlayan yabancı firmaların bankalar içinde Amerikan bankaları önde gidiyor.Yine aynı gazetenin aynı haberinde şu dikkati çekiyor: Türkiye de faaliyet gösteren ya da gazetenin önümüzdeki dönemde faaliyete geçecek dediği bankalar içerisinde yer alanlar,dünya çapında bizim gibi ülkelerde borç-kredi mekanizmasını demoklesin kılıcı gibi ülkelerin üzerinde tutan,mali bağımlılığı artırmak için her yola başvuran , portföy yatırımları aracılığıyla ülkelerin egemen güçlerinin düşleri olan ileri teknolojiye bir türlü ulaşılmamasını sağlayan Citicorp, Chase Manhattan,Morgan Guarantee Trust,Manufacturers Hanover ve Chemical gibileridir.

4- ABD emperyalizmi,emperyalizm,Türkiye'de palazlandırmaya çalıştığı işbirlikçi oligarsiden karşılık almaktadır.Ele aldığımız dönem içerisinde bu,şu noktalarda örneklerde ifade buluyor:

- KİT'lerin yerli ve yabancı tekellere açılması operasyonu başladı. (Ek raporunda bu ayrıntılı verilerle ele alınacağı için girmiyorum) Bu ulusal ekonominin çökertilmesi için emperyalizme yapılan hizmettir.

-İstanbul metrosu ihalesine yalnızca Am. şirketleri katılacak (Gün.19.5)

-Avrupa firmalarının daha uygun koşullar göstermelerine karşın, F-16 projesinin seçilmesi,digital santral projesinin İTİ ye verilmesi, 50 adet dizel lokomotif alımında General Motors'un seçilmesi,ABD firmalarının önde olduğunu gösteriyor.(Gün. 30.5)

-Kanada sermayeli Türk-Kanada petrol şirketine 250 bin hektarlık toprakta 4 yıl süreyle petrol arama izni verilecek.(Cum.8 3.9)

-Özdağlar,Texaco,Exxon gibi şirketlerin yöneticileriyle görüşükten sonra Tr ye dönüşünde : "13 büyük Amerikan firmasıyla antlaşma sağlanmıştır" (Hür. 26.9)

5- Emperyalizm,kendisine böylesine olanaklar sağlayan Özal hükümetini muhalefetin genişleyip işbirlikçi oligarşinin iktidarını tehdit etme boyutlarına ulaşma perspektifini,değiştirme perspektifini elden bırakmadan açıkça destekliyor. Bunun ele aldığımız dönemde değişik örnekleri oldu. En son iki örnek:

-Wall Street Journal dergisinde Berry Newman 'ın yazısı: Türkiye çöküşe örnek değil deyip,Özal'a övgüler düzmesi.Ekonomik yapıdaki değişikliklerin takdirle karşılanması.Öteki borçlu ülkelerken fark olarak halkın sabrının konması.Zorlukların hükümet için tehlikeler yaratması.Generaller Özal'dan hesap soracak,diyerek oligarşinin bir ayagina dayanma isteği. (Am. Sesi 20.9)

-David Barchard'ın yazısı: Özal'ın politikasını destekleyen yazı. "Köşe göründü".Yazıda olumsuzluklar da ele alınırken,Evren de bunu destekliyor,deniyor. (26.9.,BBC)

c) Politik-askersel ödünler üzerine:

Bu rejim, çıkar ilişkileri bakımından tümüyle ABD emperyalizminin ve NATO başlarının politikasına bağlı olduğuna göre, rejimin köle, ödünkü politikasının gel-geç bir şey olduğunu sanmak, kanımca yanlıştır. Halefoğlu'na "Türk-Yunan yakınlaşmasına engel olan bir unsur ABD Kongresidir, Türkiye'de ABD'nin güvenilir bir müttefik olduğuna ilişkin kuşkular duyumaya başlandı" (BBC-26.9 - Foreign Relations Council konuşması) dedikten etmenler nelerdir? Bunların iyi irdelenmesi gerekiyor.

1. Tez: Rejim, ekonomik alanda verdiği ödünleri, baştan beri "olmazsa olmaz" temelinde kamuoyuna daha rahat izah edebilme durumundadır. (Bu anda IMF'ye tepkiler, sanayicilerin çıkışı vs. artık bunda da giderek zorlanmaya başlayacağını gösteriyor).

2. Tez: Rejim, politik-askersel alandaki ödünleri kendisi baştan "Atatürkçü"lük edebiyatına sarıldığı için, ordunun modernizasyonuna varacağız" dediği için, ve Kıbrıs ile Yunanistan konularında yıllardır egemen güçlerin sürdürdükleri milliyetçi şoven propagandanın da etkisiyle oluşmuş bulunan geniş milliyetçi cephenin varlığı nedenleriyle kamuoyunun önünde izah edemiyor. Bu alanda zorlanıyor. Dış ilişkilerde gizlilik, üstü-örtülülük buradan kaynaklanıyor.

Soru:1 ABD askersel "yardım"ı neden kırılıyor? ABD Türkiye'den daha neler istiyor (daha doğrusu isteyebilir?) ?

Yanıt:1 Evren-Özal ikilisi ABD'nin ve NATO'nun savaş planları^{na} tümüyle entegre olduklarına göre, Yardımların kısılması, "Ermeni" meselesinin bu şekile Kongre'ye getirilmesinin ardında yeni ne gibi şantajlar ve dayatmalar vardır, diye soru sormak gerekiyor. Ele aldığımız dönem içerisinde biri daha açık ve net, öteki üstü örtülü biçimde öne çıkan iki konu görülüyor:

a) Tr'nin Yunanistan'ın Limni adasının silahlandırılmasına ve NATO hareket alanı içine alınmasına göz yumması istenmektedir.

b) ABD emperyalizminin uzayın militarizasyonu planları uyarınca

Evren-Özal ikilisinden yeni istekleri olabilir.Bu bağlamda,askersel yardımın özünde ve biçiminde değişiklikler yapmak istiyor olabilir.

a)Türkiye-Yunanistan-NATO meselesi:

Bu konudaki yoruma geçmeden önce,ele aldığımız dönem içindeki gelişmelere kimi örnekler gösterelim:

-Yunanistan,Bogazlar ve Ege'ye Harpoon füzeleri yerleştirilmesine karşı çıktı.Yunanistan itirazını geri alana kadar,Tr de Girit in NATO kuvvetleri hedefleri raporunun Girit kanallarıyla savunulmasıyla ilgili bölümüne rezerv koydu.(Terc,16.5)

-NATO güney avrupa müttefik kuvvetleri komutanı Amiral William Newell Small,Limni'deki Yunan kuvvetlerinin NATO'ya tahsis edilmiş birlikler saydığını açıkladı.NATO'nun adayı savunmaya hakkı ve ihtiyacı var diyor.(Terc,30.5)

-NATO saşkomutanı Rogers,Limni'nin NATO manevralarına sokulmasını istedi.(Gün. 15.7)

-Rogers: Ümidim Limni konusunda bir katalizatör bulup manevralara Yunanistan'ın da katılmasını sağlayabilecek bir ortamın yaratılmasıdır" dedi.(Mil. 18.8.)

-Erel: "Maraş dondurması" yazısı: NATO manevraları ile paralel hale getirilmiş sözde Yunan manevrasının Limni'yi kapsayacak şekilde başlatılması" na işaret ediyor.'NATO ve Atina,bazı oyunlarla Lozan a ve Ülkemize karşı yeni bir fiili durum yaratıyorlar" diyor.(20.9.Mil)

-Rogers,her santim toprak önemli,bu Limni için de geçerli,dedi. Biz Yunanistan'ın manevralara katılmasını istiyoruz.dedi. Gazete,17.8.Mil de Yunanistan'ın Ege'de (Bogazların yanı sıra) 2. bir savunma hakkı oluşturulması önerisi üzerine Rogers'in "8 ovyetler Birliği'ni Ege'de tıkamak,Akdeniz deki Sovyet gemilerinin Karadeniz e çıkışını durdurmak", tüm bunlar beni ilgilendirir" dedigini de hatırlatıyor.(Cum. 5.9)

-İst düzeyde bir NATO dışişleri yetkilisi: Rogers'in sözlerinden NATO'nun Yun a yanaştığı anlamı çıkmaz.NATO içinde Tr aleyhine bir eğilim yoktur.(Cum 6.9).

Tüm bunlara bakıldığında,şu sonuçlar çıkarılabilir:

a)Yunanistan konusundaki ödün,rejim için çok pahalıdır.Ordu bölünebilir.Burjuvazinin tüm kesimleri kargaşadır.O nedenle rejimin başı Evren sıkışmış durumdadır.Açıklanan bir şey olmamasına karşın,Rogers'e Ağustob ayındaki ziyaretinde "red" yanıtı verilmiş olabilir.Bu"red"in sonucu olarak,Limni'nin NATO manevra alanına alınıp silahlandırılmasının Lozan antlaşmasına aykırı olduğu görüşünün öne sürülmüş olması (tahmin) sonucu Ermeni meselesi(Lozan a aykırı ve rejimi yine temelden sarsacak başka bir konu gündeme getirilmiştir.)

b) Yunanistan hükümetinin barışçı açıklamalarına,Sovyetler'e donanma ziyarete göndermesine,vb. bakıp, onun NATO planlarından tümüyle koptuğunu sanmak yanlıştır.Ege'de 2. savunma hattı demek,anti-sovyetik bir önlemdir.

c) Türkiye ile Yunanistan arasındaki sürtüşmelerde Ortadoğu pazarının nesnel bir temel oluşturduğunu gözardı etmemek gerekiyor.Özal'ın Libya'ya gitmesinden sonra Papandreu'da Libya'ya gitti.Yavuztürk'ün Mısır ziyareti sırasında,Mısır dışişleri bakanı Yunanistan'a gitmişti.İşbirlikçi oligarşinin,Yunanistan'daki oligarşi ile çatışmasının nesnel temelleri buradadır.Ama bizim elimizde Yunanistan'ın bölge ile ticaret ve ilişkileri üzerine somut veriler yoktur.Bunları çeşitli kanallardan sağlamaya çalışalım.Bize yaklaşımlarımız açısından bu veriler gereklidir.Böyle olunca,rejim ile emperyalizm arasında bir sorun çıkmış bulunuyor.Şimdi önemli olan,yeniliş konulara düşmeden,bu çatlaktan nasıl yararlanılabileceği sorunuudur.Bunları söyleyebiliriz:

x) Lozan antlaşmasına aykırı tüm emperyalist girişimler durdurulmalıdır.

x)NATO'nun Türkiye'nin komşularına saldırıya yönelik her türlü yeni girişimlerine hayır.(Kars da da manevra yapılmasın,Ege'de de)

x) Türkiye-Yunanistan-Kıbrıs halkları kardeşdir.ABD ve NATO her ikisini de savaş planlarına sürüklemek istiyor.^{Tr ve Yun 1} Kavgısının daha fazla savaş planına entegre etmek için bunlar arasındaki sürtüşmelerden yararlanıyor.

x)Türkiye,Yunanistan'daki gericileştirme,demokratik güçlerin barış güçlerinin ezilmesi planlarına ortak olmamalıdır . vs gibi.

b) Uzayın militarizasyonu planları-Türkiye :

Yine Temmuz ayında Hürriyet gazetesi .Almanya'nın Göttingen kentinde yapılan bilim adamlarının bir konferansında uzayın silahlandırılması vs. planlarına bağlı olarak Türkiye'ye lazer silahlarının yerleştirileceğini yazmış,biz de ajitasyonda bunun üzerine gitmiş,açıklama istemiştik. Bu konuda gazetelere,herhangi bir başka tepki yansımadı.

18.8 günlü Milliyette,Teoman Erel,MDP'li Kamuran İnan'ın şu sözlerini aktarıyor:"...Üçüncü olarak Türkiye'de pek önem verilmeyen bir gelişmeye dikkat etmek gerekiyor.ABD yeni bir savunma stratejisi geliştiriyor.Bunun sadece araştırması için 26 msa dolar harcayacaklar.Tüm sistem 500 msa dolara çıkacak.Buna yıldızlar savaşı da diyorlar.Karşı tarafın füzelerini çıkışta ya da seyir halinde uydularla ve lazerlerle imha prensibine dayanan bu sistem gerçekleşirse,ABD tezavüz edilemez bir kale haline gelecek.Bu durum bütün NATO konseptini altüst eder."

Eylül ayının ilk haftasında NASA'nın Türkiye'nin beş bölgesinde sözümona deprem araştırması için merkezler kuracağı açıklandı. Bu konuda da yön toplantısında bir kere konuşuldu.Üzerine gidelim,dendi.

Şimdi,bu sorunun üzerine gitmek,Reagan yönetiminin uzay konusunda olumsuz tutumu,yaptığı araştırmalar ve planları bir bir açıklanırken,bizim sorunu doğrudan tüm ilerici güçlerin platformuna getirmek için daha fazla irdelenebilir,öne çıkarmamız,bunun üzerinde yoğunlaşmamız gerekiyor.Örneğin şu soruları ortaya atabiliriz:

-NASA neden Türkiye'de araştırma merkezleri kuruyor?

- Türkiye'ye ABD "yardımı"nın azaltılmasında,uzay savaşı konusunda ABD'ye verilen ödünlerin payı var mıdır?

-Sovyetler Birliği'nin uzayın demilitarizasyonu önerileri Türkiye'ni bu plana çekilmesini önlemek için büyük olanaktır.

"Açıktır ki,ABD'nin derdi,Türk ordusunun re-modernizasyonu değildir" Biz bu ajitasyonu çok yaptık,şimdi önümüzdeki dönemde yeniden bunu ele alalım.Uzay ile ilgili gelişmelerin varlığında (tıpkı nükleer silah lar için demiş olduğumuz gibi) , militarist generallerin savunma gücünü artırmak için ABD'ye yanaştık demgojilerine kanmayın,diye orduya seslenelim.Uzayın silahsızlandırılması sorununu kamuoyuna maledelim. Benzer argumanlar bulunup geliştirilmelidir.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMALARI
TÜSTAV

2. Silah alımı ya da "ortak silah sanayi"ne dayalı ilişkiler:

Ele aldığımız dönemin bir özelliği, rejimin başlarının ilişki kurdukları ülkelerin (kapitalist) tümüyle mutlaka ya silah alımı, ya da "ortak silah sanayi" kurma yönünde ilişkilere girmeleridir. Bu, ABD'den (F,16), İngiltere'ye (Rapier, uçak üretimi), İtalya-Kanada, İspanya'ya dek, Federal Almanya (Leopard 1, F-104) dan Mısır, İran ve öteki Ortadoğu ülkeleriyle ilişkilerde açıkça görülüyor. Savunma Bakanı Yavuztürk ise yaptığı açıklamalarda sık sık özel sektörün silah sanayi kurma çabalarına ortak olmasını öneriyor. Bu beş ay içinde ben belli başlı bu konuda 25 haber saptadım. Burada bunların sıralamasına girmiyorum. ~~Örnektir ki~~

Bu gelişme, Türkiye dış politikasının Pentagon politikasıyla uyumlu olduğunun bir başka göstergesidir. Bu gelişme, emperyalizmin Türk ordusu içindeki konumlarını daha da pekiştirme, geriye ne kadar olumlu şey kalmışsa, tümünü yok etme çabasının yansımasıdır. Bu gelişme, Türkiye'de de çıkarları savaştan yana olan kimi kesimlerin oluşturulması çabasıdır. Aynı ilişki Ortadoğu ülkeleriyle ilişkilerde de görüldüğü için, bu gelişme, bölgede saldırganlık temelinde çıkar ortaklıklarının oluşması, egemen güçlerin (bölge egemen güçlerinin) ABD'den yana, NATO planlarından yana çitişmesi demektir. Ortadoğu bölümünde daha ayrıntılı bilgilerle gösterilecektir. Ama burada, yoğun olarak Suudi Sermayesi'nin Tr ye akmaya başladığı, gelen sermayenin ülke ekonomisinin militarizasyonuna yönlendirildiği de saptanması gerekli bir olgudur.

Tüm bunları dikkate alarak:

x) Silaha, savaşa dayalı ilişkiler değil, barışa, kalkınmaya esenliğe dayalı ilişkiler.

x) Ülkenin dış ilişkilerinin tümüyle ödünlere ve silahlara dayandırılmasına son verilmelidir.

vb. belgileri öne çıkarmalıyız.

3. Türkiye-Ortadoğu Ülkeleri ilişkileri:

A- Ele aldığımız dönem içerisinde emperyalist Ülkelerin Türkiye'ye NATO planlarında biçtikleri role ilişkin olarak herhangi bir değişiklik olmadığı gibi, kervana bir de Fransa katılmış bulunuyor. Bu dönem içerisinde de değişik emperyalist güçlerin bakış açılarını somutlayan birkaç örnek:

-İng.dışişleri bakan yardımcısı Barones Young: Türkiye'nin her iki Ülkede üzerindeki prestijini kullanarak aralarındaki savaşa son vermeleri için ağırlığını koymasını ümit ediyoruz.(Körfez savaşı)- (Mil.22.5)

-Fransa İstanbul başkonsolosu Michel Removille:"Tr ile ilişkilerini düzeltmek Fr'nin yararına. Ortadoğu'nun kapısı olan Tr'nin önemini General De Gaulle çok iyi anlamıştı." (Gün. 13.7)

-AC Yakın ve Ortadoğu Derneği başkanı Thierbach: Tr ile Alman arasında yakın ilişkiler olmasaydı, biz Alman işadamları olarak Körfez Ülkelerine hiçbir zaman böylesine el atamazdık. Bizim mallarımızı Türkiye üzerinden Arap Ülkelerine böylesine kolaylıkla ihraç edemezdik. Tr ye sahip olan dünyaya sahip olur." (Cum.6.9)

ABD'nin tutumu ve görüşleri biliniyor.

B-- Ele aldığımız dönemde rejimin ele başları olsun, bakanları olsun değişik açıklamalarıyla emperyalizmin ülkemize biçtikleri role yatkın olduklarını, ayrıca bölgedeki yayılmacı emellerini ortaya koyan açıklamaları sürdürdüler:

-Özal, Pakistan gezisinin son gününde düzenlediği basın toplantısında, "Afganistan ın SB tarafından işgalini sınır trajedisi olarak nitelendirdikten sonra islam Ülkelerinin bu tür felaketleri önlemek için ekonomik ve askeri bakımdan güçlü olmaları gerektiğini kaydetti."Bizler, güçlü imana sahip müslümanlarız.ve Türkiye 1. Dünya Savaşının sonuna kadar islam aleminin liderliğini yapmıştır".(16.5.Terc)

-Malefoğlu: Ortadoğu'da istikrarın güvenceye alınabilmesinde kuvvetli bir Türkiye nin oynayacağı önemli rolü Washington da meslekdağlarıma anlattım.İyi anlaşıldığını sanıyorum.(Cum.20.6)

-Halefoğlu: "İran-Irak savaşını bitirecek tek ülke Türkiye...Ülkeler kısa vadeli çıkarları için bölgeyi gözden çıkarmamalı.Bu savaş,cografî düzeni değiştirecek bir savaştır...İran bizim dışımızda kimsenin sözünü dinlemez.Ve bu savaşı Türkiye'den başka bitirecek devlet yoktur.(Ter.24.8)

C- Bölgede askersel pakt çatıştırma çalışmaları,Türkiye'nin buna ortak olma ya da yürütme çabaları,ele aldığımız dönemde de sürmüştür:

-Pakistan gizlice Türkiye ve Suudi Arabistan ile yeni bir bağlaşıklık oluşturmak için diplomasi yürütüyor.Buna İran'ı da sürüklemek niyetinde (Pravda ,29.6)

-3.7. günlü Rabotniçesko Delo gazetesi,bölgede yeni bir askersel pakt çatıştırma çabalarının sürdüğünü haber veriyordu.

D- Bölge ülkeleri ile Türkiye arasındaki ekonomik ilişkiler,ele aldığımız dönem içerisinde yeni boyutlar kazandı.19.9 Milli Gazete,bölge ile ticaretin azaldığı yolunda bir haber yayınladı.Ama bu,daha çok savaş nedeniyle İran ve Irak'ın kimi ödemeleri yapamamalarından ileri gelen bir tablodur.Öte yandan sermaye ilişkileri gelişmeye devam ediyor.Örneğin:

-Doğuş grubu,Kuzey Yemen'de Marip barajının yapım işini üstlendi. 100 mio dolarlık ihale aldı.İhaleye 40 ülke katılmıştı (Mil. 15.7)

-HEMA,İran'dan sonra Mısır'da Amerikan Eaton firması ve Mısır hükümeti katılımıyla şanzıman,difransiyel ve dişli üretimi için fabrika kuruyor. (Cum.3.9)

-Ortadoğu'dan alınan kredilerin dökümü: (Cum.4.9.)

Mayıs: Kuveyt den Tr Petrol Rafineleri A.Ş ne 150 mio dola

Mayıs: Su.Ar dan 200 mio dolar

Mayıs: Kuveyt fonundan 16 mio dolar transit taşımacılık için

Ağustos: Trans Arabian Investment Bank Pamukbank a kredi verdi

Eylül:Merkez Bankası Baş Yardım Bahreyn den 50 mio dolar Arap Bankalar konsorsiyumundan 100 mio dolar alındığını açıkladı.

Ortak şirketler: 8.5.1984 de Tr-Suud Arb Ortak Yatırım Şirketi kuruldu
Ayrıca Tür-Kuveyt Ortak Sermaye şirketi oluşturuldu.

Özel finansman grupları:

Faisal Finans Kurumu A.Ş. (% 90 Su Ar, Bahama, Mısır, Sudan ve Bahreyn,
% 10 Tr)

Al Baraka Tr Özel Finansman Kurumu A.Ş.: Suudi Ar. % 90, Tr % 10

1984 başından Haziran sonuna dek: toplam ithalatın % 35'i İslam
ülkelerinden, ihracatın % 39,3'ü İslam ülkelerine.

Müteahhit firmalarının Ağustos başında durumu: 290 iş ve 14.9 mia do
larlık iş hacmi.

Sonuç: Özal hükümeti, bölgedeki petrol dolarlarını Türkiye'ye çekebil
me, bunları "iç istikrar ögesi olarak kullanma" yolunda kendince başarılı
adımlar atmaktadır. Ama görüldüğü gibi, kurulan şirketlerin sermayelerinde
yabancı ortaklık ağır basmaktadır. Böylece Türkiye, Suudi Prenslerinin,
Mısır'ın işbirlikçilerinin dolarlarının değer kazandırıldığı bir ülke,
yani Suudi Arabistan tarafından bile sömürülen bir ülke durumuna getirili
yor. Bu sermaye ilişkilerinde ne karşılık olarak ise
asker satıyor.

Örnekler:

-Mısır, askeri uzman istiyor. (Güneş 13.8)

-"Ortadoğu'daki bazı kaynaklarımıza göre, Tr, Suudi Arabistan a temmuz
ay başında sessizce bir miktar F-5A jet savaş uçağı ile bir miktar
F-104S avcı uçağı ile 50 pilot gönderdi... buraya bir Türk komando birliği
gönderildi... Buna karşılık Türkiye ye petrol ve nakit olarak Su. Ar.
1.6 mia dolar ödeyecek. (Foreign Report'dan aktadan Mil. 19.8.1984)

D-- Körfez ve bölge ülkeleriyle kurulan ekonomik ilişkiler ortak silah
üretimine yönlendiriliyor: Örnekler:

-Su Ar Başbakan yardımcısı Prens Abdülaziz: Türkiye deki görüşmeler
savunma sanayinde yoğunlaştırılıyor. Projeler, iki ülkede birden faaliyete
sokulacak. Tr, teknoloji ve teknisyen, Su Ar. sermaye koyacak. (Mil. 14.9)

-Mısır ile ortak kank denizaltı, hücum bot ve hatta uçak yapımı söz
konusu (Ter. 18.8)

Bu türden ilişkilerin gelişmesi, bölgede ABD planlarıyla çıkarları uyum içinde olan ve içiçe geçmiş ortaklıkların oluşması anlamına geliyor. Bu türden ilişkilerin gelişmesinin aynı zamanda gerici rejimlerin ulusal kurtuluş hareketlerine, tek tek ülkelerdeki sosyal ilerleme süreçlerine de ortak müdahale edebilme olanaklarının yaratılması demektir. Bu, Türkiye açısından ileride sermaye hareketleriyle kurulacak bir ulusal demokrasi hükümetinin destabilize edilmesi olanakıyla, öteki ülkeler halkları açısından Türkiye'nin jandarmalık misyonuna nesnel temel sağlanmasıdır. Ayrıca kimi tekellerin bölgedeki çıkarlarını korumak adına orduyu sürmeleri demektir.

Sonuç: Bu türden ilişkilerin kurulmasına karşı çıkmak gerekiyor.

- x) Bölgede emperyalizmin güdümünde çıkar ortaklıklarına son verilsin
- x) Bölgede antiemperyalist dayanışma yükseltinsin
- x) vb formülasyonlarını sık sık kullanıp yaygınlaştıralım.

Bu, bölgedeki kardeş partilerle ve ulusal kurtuluş hareketleriyle TKP'nin ilişkilerinin canlandırılması çalışmalarına önümüzdeki dönemde daha da ağırlık verilmesini zorunlu kılıyor.

İki ilginç gelişme:

Türki, eIrak, Türkiye-İran ilişkileri, Kürt ulusal hareketine karşı ortaklıkları, parti belgelerinde yer aldığı biçimiyle, aynı septamalar ve görüşlerin savunulması temelinde yürüyor. Bu nedenle, bu raporda bu konuda özel bir yeni gelişme olmadığı için bu konuya ayrıntılı olarak girmeye gerek görmüyorum. Ancak iki ilginç olay oldu.

1-Türkiye-Suriye: Suriye Başbakan Yardımcısı ve Milli Savunma Bakanı orgeneral Mustafa Tlas (Milli Gazete bunun ABD yanlısı olduğunu yazmıştı) Türkiye'nin Ortadoğu'da daha etkin rol oynayabileceğini, Türkiye ile ilişkileri geliştirmek istediklerini söyledi. (31.5 Terc). Bu açıklamadan sonra Suriye'de Amerikan yanlısı bir darbenin önlendiği dedikoduları yayılmıştır.

2-Türkiye-PKO : Arafat: Irak-İran arasında bir tampon bölge oluşturulması

buraya Türk askerlerinin de içinde İslam Barış Gücü yerleştirilmesi maddelerini içeren bir paketi İslam Konferansı Genel Sekreteri Satti aracılığıyla Ankara ya iletti.Tr,öneri konusunda somut bir tutum takınmadı.(Mill. 13.6)

Emperyalistlerin Tr nin bölgedeki misyonuna bakış açlarına ek:

-Ortadoğu'da durum ortada.Lübnan bunalımı,İran-İrak savaşı,hele İran ın kaybedilmesinden sonra Tr nin önemi daha da artmıştır.Ülkeniz bu yıl da yüksek miktarda yardım alacaktır.(Abrams,Hür.15.7)

İslam dini ve Özel hükümeti üzerine görüşler:

Son zamanlarda Özel hükümetinin dinsel motifleri kullandığına ilişkin olarak BBC de bir-iki yorum çıktı.Açıktır ki,emperyalistler,Türkiye nin bölge ülkeleriyle ilişkilerinin gelişmesine karşı çıkmıyorlar.Taa ki kendi çıkarlarına değmesin. Bunun öne sürülmesinde,bölgede oluşabilecek çıkar ortaklıklarının görece kimi özerk konumlar almasından duyulan endişe rol oynayabilir.Amaxımdıyızdık

Ancak Özel hükümetinin dinsel motiflere sarılmasında,iç etmenler kadar,Suudi Arabistan,İran ve Pakistan ile işbirliğinin önemli bir payı olsa gerekir.Bu yaklaşım,aynı zamanda Sovyetler Birliği'ni "şeytan, kötü" olarak nitelendiren ve "şeytana karşı herşey vaciptir" mantığını savunan Reagan yönetiminin dinsel motifleriyle de uyum içinde olarak tehlikeli serüvenler için ideolojik bir temel de oluşturabilir.İran daki mollaların Sovyetler Birliği'ne tutumu dikkate alınırsa,"truva atı" Türkiye'nin bu bağlamda da bir yakınlaşmayı(üstelik de ABD yararına) sağlamak istemesi son derece doğaldır.

4.Sosyalist Ülkelerle ilişkiler gelişmedi.

Türkiye-Sovyetler Birliği: Son dönemde imzalanan doğal gaz alımı antlaşması,emperyalist basın tarafından Ermeni meselesi nedeniyle rejimin bir misillemesi olarak lanse edilme de,Türk-Sovyet ekonomik ilişkilerinde durgun ve hatta gerileme sürüyor.Örnekler:

-SB ile ne dış satım yılın ilk üç ayında % 35 geriledi (Cum. 15.6)

-Ticaret hacmi üzerine İstanbul Ticaret Odası yetkilileriyle Sovyet dış ekonomik ilişkiler konseyi başkanı Riyabov arasında görüşmeler yapılıyor.Riyabov,Ticaret ilişkileri istenilen düzeye gelirse,Türkiyenin 1987-1988 de doğal gazını So.Bi.den alacağını" söyledi.(BBC 3.7)

Bunun ötesinde Türkiye-Sovyetler Birliği arasında SB'nin ekonomik bölgeyi 200 mile çıkarması temelinde görüşmeler oluyor.En son Halefoğlu New York'da Gromiko yoldaş ile yaptığı görüşmede, kimi bölgelerde balıkçılık açısından zararlı olacağı için bunun uygulanmamasını istedi.Ancak bu konuda henüz bir gelişme yok.Balıkçılığın neye gerekçe yapıldığı da kuşku konusu olabilir.

Türkiye-Bulgaristan : Bulgaristan dışişleri bakanı Mladenov'un Temmuz ayındaki Türkiye gezisi sonrasında da hiçbir olumlu gelişme kaydedilmedi. Türkiye gazeteleri,ziyaretin sonuçlarını," O Varşova'nın biz NATO'nun görüşlerini savunduk,sağırklar diyalogu " olarak verdiler.Oysa 12.7 ve 14.7 Delo'nun ortaya koyduğu gibi Bulgaristan HC bu ilişkilerin geliştirilmesinden yanadır.

x)Bu karşılıklı yarar ve eşitlik ilkeleri temelindeki ilişkiler, emperyalizmin koşulları nedeniyle sekteye uğratılmıştır.Geçen rapor döneminde bu konuda getirilen ithal sınırı nedeniyle geniş üretici kesimlerdeki hoşnutsuz aktarılmıştı.Bu,halen ne durumda? Basında bir ipucu yoktur.Ama sanayicelerin de tepki göstermeye başladıkları bir ortamda sosyalist ülkelerle ilişkilerin geliştirilmesi üzerine ne kadar söz söylersek,yararlı olacaktır.

İÇİNDEKİLER

--MK 3. Plenum raporunda önceki rapordan alıntılar.....	1
--MK'nin 3. Plenumundan sonraki gelişmeler üzerine	2
--Türk-Amerikan ilişkilerinde "tebörizme karşı işbirliği boyutu	3
--Emperyalizmin Tr de mali egemenliği ele geçirme çabaları...	6
--Türkiye'ye enerji sağlamada atılan ilginç adımlar	8
--Borçlar-INT	9
--Türkiye-AET ilişkileri	10
--Hükümetin politikası üzerine emperyalistlerin görüşleri...	12
--Dış ilişki kurmada geliştirilen taktikler	13
--Yerli tekellerle emperyalizmin kaynaşması	13
--ABD NATO ile militer ilişkilerin oturduğu temeller.....	14
--Nükleer füzeler ve Türkiye	15
--Askersel sanayi	16
--Türkiye-NATO (işbirliği, gelişmeler).....	17
--ABD yardımı.....	18
--Uzay	19
--"Ermeni sorunu" çevresindeki gelişmeler üzerine	20
--Türkiye-Yunanistan ilişkileri	23
--Ortadoğu konusunda Türk-Yunan kavgası	27
--Kıbrıs sorunu	27...
--Türkiye-Ortadoğu ilişkileri	31
--Sosyalist ülkelerle ilişkiler	35
--Ulusal güvenlik konseptimizi somutlayalım.....	37
--Kadroya yönelik eğitim yayınlarının artırılması	38
--İstekler	39

1. 3. MK PLENUM RAPORUNDA ÖNCEKİ RAPORDAN ALINAN GÖRÜŞ VE GİRİRLER

MK'nin 3. Plenumu raporunda, bu rapor konusu " dış politikada gerginlikleri artıran serüvenci gidiş" bölümünde ele alınmış bulunuyor. Kısaca belirtirsek, bu bölümün dörtte üçü, önceki raporun tartışıp ortaya koyduğu görüşlerden oluşmaktadır. Somutlarsak:

1. paragraf, önceki raporda yer almakla birlikte, genel parti hattıdır. Önceki raporda, Pentagon savaş hazırlıklarıyla uyum içindeki gidiş somutlanmıştır.

İlgili bölümün 2. paragrafında , önceki raporun 7. sayfasındaki görüşler kullanılmıştır.

3. Plenum raporunun ilgili bölümünün 3. paragrafında, önceki raporun 2. sayfasında kanıtlanan görüş iylenmiştir.

İlgili bölümün 5. paragrafında, önceki raporda tartışılıp kanıtlanan ve 14., 1., 15 sayfalarda yer alan görüşler birleştirilmiştir.

6b paragrafta, önceki raporun 12. ve 1. sayfadaki görüşlerden oluşturulmuştur.

7. paragrafta ise, 7. sayfadaki görüşlere ek engormasyon bilgileri eklenmiştir.

Bunun dışında, önceki raporda yer alan emperyalizmle ekonomik ilişkiler üzerine görüş ve sonuçlar, MK 3. Plenum raporunun "ufukta görülen ekonomik çöküş tehlikesi" bölümünde de bir paragrafı oluşturmaktadır. Bu, Amerikan bankalarının ülke ekonomisini denetimi, silah projelerinin ilerlemesi, bu alanda da Arap sermayesi ile girilen ilişkiler üzerine- dir. Plenum raporundaki ilgili adı geçen bölümün sondan birinci paragrafı, önceki raporda 3, 4 ve 14. sayfalarda tartışılıp kanıtlanan görüşlerden oluşmuştur.

2. MK'NİN 3. PLENUMUNDAN SONRAKİ GELİŞMELER ÜZERİNE

MK'nin 3. Plenumundan bu yana ki gelişmeler, 3. plenum raporundaki "dış politikada gerginlikleri artıran serüvenci gidiş" bölümünde ortaya konulan görüşlerin tümünü doğrulamaktadır. Somutlarsak:

1. paragrafdaki saptamalar, aynen devam etmektedir. Amerikan köleliği sürmektedir. Bu, halkımız açısından çok daha tehlikeli sonuçlara gebe dir. Bu raporun yazıldığı günden yaklaşık bir ay sonra, SİA anlaşması yineleneyecektir. Buna, ilerdeki bölümde işaret edilecek tehlikeler de eklendiştir.

Evren-Özal ikilisinin her türlü aşağılayıcı dayatmayı kabul eder tutumları da devam ediyor.

Dış holitikanın halktan gizli yürütülmesi sürüyor.

Türkiye topraklarındaki manevralar, birbiri izliyor. Türkiye NATO'nun düzenlediği her türlü manevraya katılıyor.

Bölgede Amerikan uydusu gerici bir pakt çatıştırma çabalarına önyak olma tutumu sürüyor. Özellikle bölge gericiliği ile ekonomik, politik ve askeri çitişme ilerliyor. İlerdeki bölümde ele alınacak yeni ögeler de buna eklendiştir.

Dış Ekonomik ilişkilerin askerileşmesine ilişkin saptama da devam ediyor. İmdi, daha da hızla silahlanmak hazırlıkları dikkati çekiyor. Bu, ilerideki bölümlerde gösterilecektir.

Ege ve Kıbrıs konusundaki kangrenleşmenin temelinde ABD çıkarlarının bulunduğu saptaması, aynen sürüyor. Üslerin kurulması (Kıbrıs'da) devam ediyor. Yeni ek gelişmeler vardır. İleride gösterilecek.

Plenum raporunun konuyla ilgili son iki paragrafı temelindeki gelişmeler devam ediyor. Genel olarak her konuda alternatifi göstermeye başlamak gerektiği gibi, savunma konusunda da alternatifi koymalıyız. Yani, ulusal savunma konsepti üzerinde çalışmalıyız. Bunun ilkelerini tartışmalı, olgunlaştırmalıyız.

Emperyalizmle ekonomik ilişkiler konusu da, önceki raporda belirtil-diği biçimiyle sürüyor. Bunlara yeni ögeler eklendiştir. İleride gösterilece

3. YENİ GELİŞMELER

Türk-Amerikan ilişkilerinde belirginleşen bir boyut: "Terörizme karşı işbirliği" adı altında, ülkemizdeki ulusal kurtuluş sürecine dış müdahale olasılığı artmıştır.

Pentagon'un "dost bir ülkede istikrarı sağlamak" başlıklı 30-31 B nolu belgesinde kukla rejimlerde ulusal kurtuluş hareketinin nasıl ezileceğine ilişkin yön verilmektedir. (14 Kasım 1984 günlü İzvestiya gazetesi). ABD dışişleri bakan yardımcısı Richard Kurt'un Ekim 1984 de söylediği "Türkiye ile kontr-terörizm konusunda işbirliği yapıyoruz" sözleri, 3. Plenum raporunda, "Türkiye'yi bölgede ulusal kurtuluş hareketine karşı bir jandarma yapma planlarını açığa vuruyor" olarak yorumlanmıştı. Bu saptama doğrudur, ancak o günden bu yanaki gelişmeler, buna bir de Türkiye halkının savaşımını etmek boyutunun da eklenmiş olduğunu ortaya koyuyor kanımca. Ve ayrıca sözümüne "kontr-terör" işbirliği, ABD ve onun NATO içindeki en uysal uydusu olan Türkiye'deki faşist rejim eliyle Batı Avrupa'ya barış hareketine sıçratılmak isteniyor.

Ocak başlarında ABD'nin dışişleri bakanlığı terörizmle mücadele bakan yardımcısı elçi Robert Oakley, ülkemize gelerek Türkiye'de "terör olaylarını incelemekle yükümlü" kuruluş x yetkilileriyle görüştü. 13 Ocak 1985 günlü Milliyet gazetesi, bu kişi için şunları yazmıştır: "Türkiye'nin terörle mücadelede karşılaştığı sorunları yakından izleyerek, bu alanda uluslararası işbirliğini ve yardım taleplerimizi destekleyen kişi".

23 Ocak günlü Milliyet gazetesi, "Türkiye'de teröristlerin rehabilitasyonu uluslararası sempozyumu" üzerine haberler verdi. Bu toplantıya "yabancı terör uzmanları" ile genel kurmayın subayları katıldılar. Büyük bir olasılıkla, raporun yazıldığı günlerde bakanlar kurulunda kabul edilen sahte af tasarısı da burada görüşülmüştür. Doğuda bastırılmayan Kürt ulusal hareketinin ~~şaka~~ ezilmesi üzerine görüş alışverişi yapılmıştır. Ayrıca olası çıkışlar için (öteki bölgeler için) görüş alış verişinde bulunulmuştur.

Rejimin uyduluğu, "kukla"lığı açıktır. ABD emperyalizmi için bugün Türkiye'de böylesi bir rejimin varlığının önemi de ortadadır. Ülkemizde gittikçe genişleyen muhalefet hareketinin bugün vardığı nokta da gerek 3. raporda, gerekse Kutlu yoldaşın ondan sonraki yeni yıl konuşmasında ve Atılım'daki yazılarda ortaya konuluyor.

Buradan çıkartılacak sonuç, partimizin, bu gelişmeyi yakından izlemesi, bu konuda daha somut enformasyonlar sağlaması, buna uygun olarak kadrolarını ve kendisini ve bağlaşıklarını hazırlamasıdır. Şubat ayında eski dışişleri bakanı Haig, "Türkiyenin Amerikalı Dostları Derneği"ndeki konuşmasında, herkesce malum ekonomik, politik ve sosyal anlaşmalarla birlikte "terörizmle mücadele" konusunu da saydı. (Amerikanın Sesi, 14.2)

Konunun, uluslararası yanına gelince. Birincisi, genel olarak Batı Avrupa'da barış hareketine karşı NATO çapında geliştirilmeye çalışılan stratejiyle bağlıdır. Son zamanlarda hemen her Batı Avrupa ülkesinde Amerikan askerlerine, NATO binalarına, depolarına vb. terörist saldırılar oluyor. Gerek Batı basını, gerekse tekerci basın & bunu, "terörün yeni hedefi, NATO" (Hürriyet, 8.2.1985) olarak lanse ediyorlar. NATO sonbahar toplantıları başlamadan önce, bir dizi NATO petrol boru hattına saldırılar yapıldı. Bunun sonucu olarak, öteki NATO bağlaşıklarına, başta karşı çıktıkları halde, Türk-Amerikan işbirliğiyle ve CIA'nın kışkırttığı "sol" terörizmle, konuyla ilgili bir madde sonuç bildirisine konuldu.

NATO assamblesi toplantısında Türkiye'nin önerisiyle "terörizme karşı ^{Aralık} işbirliği" kabul edildi. (Cumhuriyet, 16.11) 16 ~~xxxx~~ günlük Tercüman, dışişleri bakanlarının bildirisi üzerine şunları yazıyordu: ~~xxxxxx~~ sözleriyle veriyoruz: "Ortak bildiride, Türkiye'nin isteği üzerine terör kınandı, işbirliği çağrısı yapıldı."

Bu toplantıdan sonraki dönemde, Batı Avrupa'daki terörist saldırılar olağanüstü artmıştır. Sağcı basın, şimdilik terörizm diye feryat etmekle birlikte, hemen antisovyetizm de bağlatılmıştır. Ve Türkiye dışişleri bakanı Halefoğlu, Münih'deki Wehrkunde 1985 (Savunma Bilimi) toplantısına katılmak için gittiği Bavyerada, televizyorda şöyle konuşmuştur: "Biz,

yıllardan beri terörizmin milletlerarası bir problem, hastalık ve bela olduğunu söyledik. Bunu şimdi özellikle son aylarda vuku bulan hadiselerden sonra Avrupa ülkeleri daha iyi anlamaya başladılar." (Tercüman 10.2)

Partimizin, önümüzdeki dönem çıkacak belgelerinde, NATO'nun niyeti, emperyalizmin, en başta ABD emperyalizminin terörist özü üzerinde duran yaklaşımlar vurgulanmalıdır. Sovyet basınında bu konuda uyarıcı yazılar çoktan çıkmaya başlamıştır. 14 Şubat 1985 günlü "Sovyet Rusya" gazetesinde yer alan yorum, bunlardan birisidir. Bu yorumda, Fransız KP organı l'Humanite gazetesine atıfta bulunularak, CIA'nın ve NATO'nun bu kampanyasının , savaş örgütünü "terörizmin kurbanları" olarak lanse etmek, barış hareketine katılanları "terörist" gibi göstermek, bölmek, sonra da Batı Avrupa'ya istenilen silahların yerleştirilmesini sağlamak olarak bu çabalar açığa çıkarılmıştır. Bu yorumda, ABD devlet terörizminin de aşırı sağ ve aşırı "sol" terörizm gibi, kapitalizmin bunalımının sonucu olduğu belirtilirken, bunların her üçünün de modern kapitalizmin anti-komünist stratejisinden ayrılamayacağı belirtiliyor.

Bu gelişme, partimizin Batı Avrupa'daki çalışmalarını da olumsuz yönde etkileyebilir. Zeki Sonracı'nın öldürülmek istenmesi, bu döneme rastlıyor. Öte yandan "sol" teröristlerimiz de "Batı Avrupalılardan geri kalmamak", ya da Batı Avrupa'da kimin eline düştülerse, onların dürtüleriyle böylesi eylemlere girişebilirler. Yunanistan'da böylesi bir girişim oldu. Bu, sığınma hakkı sorununa da olumsuz yönde etkileyebilir.

O nedenle, nasıl ki rejim ABD ile terörizmde işbirliği yapılırsa, biz de terörizmin Türkiye'yi ne hale soktuğunu vargücümüzle, Batı Avrupa'da ki barış hareketi sıralarına maletmeye çalışalım. Barış güçlerini uyaralım. Böylelikle yalnızca çıkarlarımızı korumakla kalmayıp, aynı zamanda enternasyonalist görevimizi de yerine getirmiş oluruz.

Emperyalizmin Türkiye'de mali egemenliği ele geçirme çabaları yeni boyutlar kazanarak sürüyor:

Geçen raporda, özellikle Amerikan emperyalizminin tüm ülkelerde mali egemenliği artırmak için genel saldırısı stratejisinin ülkemizde Özal'ın yardımıyla nasıl uygulamaya konduğunu göstermeye çalışmıştık. ~~şimdi~~ Geçen rapor döneminde adı geçen bankalara ek olarak, bu dönemde Bank of Boston ~~(Cumhuriyet, 14.11.1984), Bank of America~~ ~~ve~~ ~~6. Amerikan bankası olarak~~ Manufacturers Hanover şube açtılar. Ortadoğu'daki müteahhitlik işlerini finanse etmesi için Saudi-American Bank'a * (Citibank'ın bu bankada yüzde 40 hissesi vardır) izin verildi. İngiliz Chartered Bank şubesi Nisanda açılacaktır. Banque Indosuez şube açmak için başvurmuştur.

Yeni olan gelişme, bu mali saldırıya karşı yerli bankaların sıralarında bile tepkilerin oluşmasıdır. 1.ubat günlü Milliyet gazetesi, Amerikan "Wall Street Journal" dergisinin 1980'den bu yana Türkiye'de 12 yabancı bankanın açıldığını, bunların kısa sürede yerli bankalar karşısında üstünlük sağladığını yazdığını belirtirken, ~~Amerikan dergisinin~~ Pamuk Bank Genel Müdürü İbrahim Betil'in şu sözlerini de aktarıyordu: "Türk bankacılığının en sıkışık olduğu dönemde geldiler ve Türkiye'nin belli başlı 100-200 kadar firmasını elimizden aldılar. İşin kaymağını yemeğe başladılar."

Konunun Türkiye ekonomisiyle ilgini yanı sıra, ekonominin ele alındığı raporların konusudur. Ancak önümüzdeki dönemde, doların hızlı tırmanışı, yüksek faiz oranları gibi ABD emperyalizminin Batı Avrupalı emperyalistleri bile dize getirme silahlarının ülkemize yansımalarının bizim belgelerimizde, yayınlarımızda ayrıntılı ele alınması gerektiği düşüncesindeyim. Şimdi, bu alanda da öyle bir gelişmenin ipuçları görülüyor ki, yerli tekellerin en ağababaları ile emperyalist bankalar çitişiyor. Örneğin, Amerikan Irving Trust Bank ile Tütünbank (Yaşar Holding) ortak oluyor. (Cumhuriyet, 3.11.1984). Enka holding başkanı Tara, ABD'de Chemical Bank ve Japon Mitsui ile birlikte kuracakları bankanın

anlaşmalarını imzaladı.(Cumhuriyet 10.2.1985).

Bunun yanı sıra, aysal özel finans grubu Türkiye'de faaliyete başlamıştır.Tercüman gazetesinin 14 ve 15 Aralık 1984 günlü sayılarında bu grupla ilgili bilgiler yer almaktadır.Aynı şekilde,El Baraka grubunun da Türkiye'de faaliyete geçmesi bekleniyor.Subat başlarında Bank of Boston'un "Türkiye,Batıdının Ortadoğu'da köprüsü" başlıklı bir seminer düzenlemesi ilginçtir.(Günaydın,16.2.1985) Kimi emperyalist şirketlerin Ortadoğu merkezlerini Türkiye'ye taşıma eğiliminde oldukları haberleri gazetelerde yer alıyor.Bu arada Türkiye,2-3 Subat 1985'de Dakka'da yapılan İslam Kalkınma Bankası 9. guvernörler toplantısında bankaya katılma sermayesini 65.5 mio dolardan 166 mio dolara çıkartarak burada temsilci bulundurma hakkını elde etmiştir.(Tercüman 30.1.1985, TRT 3.2.1985).Daar El Maal El İslami (aysal finans grubu bunun bir parçası) genel kurulunu İstanbul'da yapmıştır.(Milliyet,11.12.1984) İstanbul'da "offshore" uygulanıyormuş.18 Aralık 1984 günlü Günaydın gazetesine göre,bu uygulama,yabancı kuruluşların Arap ülkelerindeki ilişkilerini yürütmek için kolayca büro açma olanakları ve vergi muafiyeti demekmiş. Öte yandan Üzal ile birlikte Davos toplantısına 218 projeyi yabancı kermeye ortaklığına sunan "Türk" işadamları,derhal Ortadoğu'ya yönelik 6 proje için yabancı ortak buldular.(Milliyet,3.2.1985)

Bütün bunlardan ayrıca şöyle bir sonuç da çıkabilir: Bir yandan Türkiye ekonomisi çöküntü ile karşı karşıyayken,emperyalizmle içitişen "en kodamanlar" bankacılık alanına yeni olgular katıyorlar. İstanbul, bir zamanların Beyrut'u olmaya aday görünüyor.Emperyalizmle bölge sermayesinin çitiştiği,buna kızık yerli tekellerin de katıldıkları ortaklıkların oluştuğu bir "köprü" durumuna geliyor Türkiye.Bunun sonuçlarını göstermek,baska bir rapor konusu olduğu için,yalnızca bu gelişmeye dikkat çekerek,bu bölümü noktalamak istiyorum.

Türkiye'ye enerji sağlamada atılan ilginç adımlar:

Bu rapor döneminde, enerji sağlama açısından biri Alman emperyalizmi ile, biri SSCB ile ve üçüncüsü de İran ve Irak ile bağlanan anlaşmalarla Katar'la son açıklanan projeyle ilginç adımlar atılmıştır.

3 Aralık 1984 günlü Frankfurter Allgemeine Zeitung gazetesinde Türkiye'den büyük siparişler başlığı altında şu döküm aktarılıyordu:

Birçok nedenden dolayı gecikmiş bulunan Afganistan dev kömür santrali şimdi gerçekleşecektir. Sonbaharda ilk blokun oluşturulmasından sonra Alman sermaye yardımı uzun vadeli krediler biçiminde sürdürülecektir. Kasım başlarında bürokratik engeller nedeniyle gerçekleşmesi gecikmiş bulunan Seyitömer termik santrali faaliyete geçti. Bunun finansmanı için 420 milyon DM aktı. Irak üzerindeki Atatürk Barajı projesi, IAC'nin 250 mio DM ile katıldığı İsviçre konsorsiyumuna verildi. IAC, Türkiye demiryollarının pekiştirilmesi için 100 mio DM verdi. Ankara yakınlarındaki gaz tirdünleri işletmesi siparişi Mannheim'lı Brown-Boveri firmasına verildi. Böylelikle TEK'de tekel olmuş olan İtalyan -iyat geriletildi. Trakya'da Hamitabat'da kurulacak santral, yalnız bu bölgeyi değil, İstanbul'u da elektrik enerjisiyle besleyecek.

SSCB Başbakanı Tihonov yoldaşın Türkiye gezisi sırasında Özal hükümeti, 1987'den itibaren 2010 yılına kadar 6 mia metreküp doğal gaz alma anlaşması bağladı. Bunun Trakya ve İstanbul sanayi bölgeleri için kullanılacağı (Kocaeli de içinde) bildirildi. (Milliyet, 24.12.1984)

Gelişmenin Ortadoğu ile ilgili yönü, bu dönem içerisinde, hem İran ile, hem de Irak ile petrol boru hatları anlaşmalarının imzalanmış olması ya da imzalanmak üzere bulunmasıdır. Konunun İran-İrak savaşından işbirlikçi oligarcinin yararlanmasını bir başka bölüme bırakarak, gelişmeleri sıralayalım. Alptemüçin'in gezisi sırasında Irak ile 2. petrol boru hattının kurulması konusunda anlaşmaya varıldı (BBC 15.2) Buna göre, Irak'ın Türkiye üzerinden petrol ihracı günde 1,5 milyon varile çıkacaktır. Yineubat başlarında İran Ağır Sanayi Bakanı Nebavi Ahvaz'dan İskenderun'a ve belki de bir başka hatla Karadeniz'e

petrol borularının döşeneceğini, bunların da Yunanistan üzerinden Batı Avrupa'ya iletileceğini açıkladı. (Cumhuriyet, 7.2.1985)

Iran ve Irak ile bağlanan boru anlaşmaları, 8.2 günlü İngiliz Economist dergisinde (bu küpür bize mektup olarak gelmiştir), 19.2.1985
Frankfurter Allgemeine Zeitung/ile Die Welt gazetesinde (18.2.1985)
Türkiye körfez savaşından yararlanıyor başlığı altında ballandırılmış bulunuyor.

En son Halefoğlu Körfez gezisi sırasında Katar ile de benzeri bir anlaşmanın yapılacağını açıkladı.

Üç ayrı koldan enerji açısından atılan bu adımları, izlemeliyiz. İyginç bir gelişmedir.

Borçlar:

Borç mekanizmasının yenisömürgeciliğin bu yönteminin ülkemizde kullanılmasına devam ediliyor. Bu mekanizmayla bir yandan bağımlılık artıyor, öte yandan borçlar artıyor.

28 Kasım 1984 günlü Cumhuriyet gazetesinin yazdığına göre, şimdi "yeni yöntem" olarak "kısa vadeli borçlanmayı teşvik" uygulanıyor. Citibank'ın başlattığı bu uygulamaya öteki emperyalist bankalar da katılıyor. Buna göre, Merkez Bankası 7 yıl boyunca kısa vadeli borçlandırılacakmış. Merkez Bankası, bu rapor dönemi içinde bunun için 2 büyük tur yaptı. Kredi koordinatörlüğünü, Citibank'ın yanı sıra Chemical Bank, Kuveyt Ulusal Bankası ve Manufacturers Hanover yürütüyor. (Mi. 1.2.1985)
500 mio dolar arakken, sonunda 470 milyonunu kesinleştirdi (tercüman 17.2)
Ancak 15 Aralık günlü Cumhuriyet, Üzal'ın 1985'de 3 ~~xxxxx~~ milyar dolar dış borç aradığını kaydederken, Amerikan Merkez Bankası verilerine göre Türkiye'nin 1984'de ABD bankalarına borcu yüzde 38 arttı, 2 milyar dolara ulaştı. (Milliyet 22.1.1985)

Önümüzdeki dönemde, borçlar mekanizmasının daha iyi açıklanması, bunun en geniş kesimler tarafından bir sosyal hareket konusu olması için çalışalım. İM'ye karşı başlattığımız ajitasyonu daha da güçlendirelim

IMF ile anlaşmalara, yasal partiler sıralarında da tepkiler vardır. Bu da yeni bir gelişmedir. DYP IMF ile anlaşma yapılmadan önce fayda ve zararlarının değerlendirilmesini istedi. SODEP Baştan yardımcısı Sav şöyle dedi: "Ülke açısından k sakıncalı bir takım kararlar IMF önerileri çerçevesinde alınmıştır. IMF önerilerininin terkedilmesi, çoğunluğun yararına kalkınmayı hızlandıracak politikaların izlenmesi yerinde olacaktır" (İkisi de Milliyet 31.1.1985).

Türkiye - AET

Ele aldığımız dönemde, rejimin politikacıları, sürekli AET'ye tam üyelik istediklerini dile getirir hale geldiler. Ankara anlaşmasının 20. yıldönümü üzerine Milliyette (2.12.1984) Birand, işverenlerin serbest piyasa ekonomisinin kalıcılığı için, politikacıların "denge düzelir" diye, askerlerin ise AET bünyesinden canlandırılmaya çalışılan Batı Avrupa Birliği Savunma Örgütü'ne ilgi duymaları nedeniyle, AET'ye girilmesini istediklerini yazdı. 1.12.1984 Cumhuriyet'te Mesim Üstünel, tüm üyelik için başvuru istedi. Halefoğlu sürekli şöyle konuşuyor: "Artık kendimizi ortak pazar içinde görmek istiyoruz." (Günaydın, 11.2.1985); "Bizim amacımız AET'ye tam üyeliktir" (Cumhuriyet, 6.2.1985). Bunun yanı sıra ajanslar, gazeteler, İngiltere, İtalya, Belçika ve AC gibi ülkelerin girişimlerde bulunduklarını yazmaya başladı.

Bugün için bunun hemen gerçekleşmesinin perspektifi olmasa da, eğer 21.2.1985 günlü Die Welt'in iddia ettiği gibi, 17-20 Mart görüşmelerinde İspanya ile Portekiz'in ortaklığa alınmaları yolunda herhangi bir gelişme sağlanırsa, yol Türkiye için de açılmaya başlıyor demektir. Bu konudaki tüm olumsuz verilere (yardım dondurulması, örgütte Türkiye'ye bakan eski Fransa dışişleri bakanı Cheysson'un Türkiye'yi bir Ortadoğu ülkesi gibi görmesi, AET'nin kendi sorunları) karşın, işbirlikçi oligarşi sürekli bunu işlemektedir. Bu nedenle biz, bu konuda yoğunlaşan demec ve istek belirtilerine karşı çıkıp, AET üyeliğinin ne anlama geleceğini somutlayalım. Öteki ülkelerde de böyle oldu. Yıllar sürdü, sonunda gerçekleşti. Eğer biz ulusal demokrasiyi kurup öngördüğümüz yolda gidişi sağlayamazsak, üyelik

bizim için de gündeme gelebilir.

Özal hükümeti, bu doğrultuyu saptadıktan sonra, son zamanlarda Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Konseyi konularında ilginç bir yöntem izlemeye başladı. "İnsan hakları" konusunda eskisinden farklı olarak, değişik delegasyonları davet ediyor, bunları ülke içinde gazetecilerle, sendikacılarla görüştürüyor. Tutukevlerini bunlara gezdiriyor. İngiliz ve FAC li bakanlar Avrupa Konseyi kulislerinde Türkiye ile ilişkilerin normalleşmesi gerektiği kulisleri yapıyorlar. Avrupa Parlamentosu bünyesinde -şimdilik pek başarılı sonuçlar almamış da olsa- bir "Türkiye'nin dostları lobisi" oluşturulmaya çalışılıyor.

Tüm nedenlerle biz, Batı Avrupa'da vargüçümüzle ülkemizdeki baskıları, işkenceleri, iğrenç uygulamaları, çıkartmak istedikleri sözümona af yasasının insanlık dışı yanlarını, yoğun propagandaya, Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Konseyi platformlarını yoğun bir enformasyon bombardımanına tutmayı yalnızca sürdürmeyip, daha da artıralım. ~~Kırmızıya~~ Bu da kanımca yalnızca faşist rejimi dışarda etkisizleştirmek, dışardan kuşatmak çalışmaları olarak değerlendirilmemelidir. Eğer Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Konseyi Türkiye'deki "güdümlü demokrasi"yi onaylarsa, bu, yolu, Batı Avrupa'da "güdümlü demokrasilerin kabul edilebilir bir şey olduğu" savlarının yoğun propagandasına açacaktır. Batı Avrupa'da da tekelci ber-maye gittikçe antidemkorkteki yöntemlere başvurma çabasındadır. Biz bunu ne kadar iyi yaparsak, bu ülkeler demokrasi güçlerine de omuz vermiş olacağız.

Bu bölümü bağlarken, 4 Şubat 1985 günlü Cumhuriyet gazetesinde Berkan Oğuz'un AMT Üyeliğine karşı çıkarken, yazdığı şu satırlara da dikkati çekmek istiyorum: "Bakin bu, gerçekte resmi rakamların birkaç katına ulaşmış bulunan ve her geçen gün artan işsizlik, gelir dağılımında büyüyen adaletsizlik, topraksızlık... gibi sorunların yaratması olası sosyal patlamalara karşı bir 'Batı paratonerinin altına sığınma kaygısı olmasın' der, atılımlarını ve yatırımlarını gerçekçi görüşler içinde yapmalarını dileriz."

Hükümetin politikası üzerine emperyalistlerin görüşleri:

Ele aldığımız dönem içerisinde emperyalist basında Özal'ın politika-
sına olan destek sürmekle birlikte,artık "balayı döneminin bittiğine"
ya da Özal'ın yıpranmışlığına ilişkin yazılar da ağırlık kazanmaya başla-
dı.

The Atlantic dergisinde şu satırlar yer alıyordu:" Özal ekonomisi,
başarılı olmak zorundadır.Bu ekonomi başarısız olursa,Türkiye'yi ve
Türklerisoguk ideolojilerin sert rüzgarları ve rüyaları giderek etki-
leyecektir.Özal Türkiye için son şanstır."(Günaydın,29.11.1984)

Amerikan Temsilciler Meclisi'nin "insan hakları" raporunda da
rejime destek görülüyor.Reddedilmesi olanaksız kimi olgulara (Barış
Derneği davası,Aydınlar soruşturması) değinmekle birliklikte,bu raporda
"ilerlemeler kaydedildiği" öne sürülüyor.

Avrupa İnsan Hakları Komitesinin 22 Martta açıklanacak raporunda da
böylesi satırların bulunması,eğer biz yeteri kadar ağırlığımızı koyamaz-
sak,bulunması söz konusu olabilir.

Bunun yanı sıra,Amerikan Time dergisi,"Özal'ın bilançosunda 3 artı,
3 eksi var ",(Mi.23.11),International Herald Tribune "Özal'ın bir yıllık
icraatı kuşkulara yol açıyor"(Mi 16.12),Euromoney dergisi,"Tr deki
enfalsoyunun Özal'ın kara listesi olduğu,bankaların ciddi sorunlarla
karşı karşıya bulunduğu,hayatın köylüler için zorlaştığı,aydınlar için
çekilmez olduğu " (Mi.14.1.1985) vb... yorumlar ağırlık kazanıyor.

Buradan çıkartılacak sonuç,emperyalistlerin,gerektiğinde,barış ve
demokrasiden yana bir değişimi önlemek için "at değiştirmeye" hazır
olduklarıdır.Onlar için neyin önemli olduğunu,OECD büngesindeki Türkiye
konsorsiyumu başkanı Geberth şu sözlerle ifade etmiştir:"Bence
alternatifsiz olan isimler değil,uygulanan politikalardır" (Tercüman 23.
10.1984) . Brezilya seçimlerinde görüldüğü gibi,emperyalizm yanlılarının
son anda seçimi kazanacağını anladıkları Demokratik Cephe adayının
safına geçmeleri,Türkiye'deki olası gelişmeler açısından dikkat edilmesi
gerekten bir tutumdur.DYP ya da SODEP için bu geçerli olabilir.

Dış iliski kurmada gelistirilen taktikler:

Ele aldığımız dönem içerisinde "lobicilik" çalışmaları hız kazanmıştır.ABD'de ve Batı Avrupa'da bu yöntemin ağırlık olarak kullanıldığı görülüyor.

Bunun yanı sıra,Amerikalı işadamlarıyla birlikte sürekli toplantılar,seminerler yapılmaktadır.Bu,EAC 'deki benzer faaliyetlerle de sürdürülüyor.İstanbul'daki "sanayileşmiş Türkiye'nin yeni takımıyla tanışın" toplantısı,(Ekim ortaları) ,Münih'de düzenlenen "Türk ekonomisinin görüntüsü" (Ekim sonları) ,Washington'da düzenlenen Türkiye ekonomisi semineri (Şubat 1985) bunlara örnektir.

Böylelikle işbirlikçi oligarşi,bir yandan ABD ile,öte yandan NATO içinde gittikçe daha fazla kilit noktasını ele geçiren EAC emperyalizmiyle (bak: IPW Şubat /2'den hazırlanmış olan materyal) kaynaşmaktadır.Bu,dış politikanın gerici,saldırgan özüne maddi bir temel daha oluşturuyor.

Yerli tekellerle emperyalizmin kaynaşması:

Geçen dönem raporunda,emperyalizmin Türkiye gibi ülkelerde uygulayageldiği "çıkar ortakları yaratmak" yöntemi üzerinde durmuş,buna birkaç somut örnek göstermiştik.Bu eğilim,ele aldığımız dönem içerisinde de sürdü.

1984'de 42 ülkeye ihracat yapıp 190 mio dolar kazanan Sabancı Union Carbide ile (Hindistan'daki felaketi yaratan şirket) Mersin'de petrol ve petrol ürünü depoları kuruyor (Te.18.10).Tütünbank-İrving Trust sözleşmesinden raporun başında söz etmiştik.Oyak-Kutluktaş dört Danimarka firmasıyla tavukçuluğa başlıyor (mi.19.1),23.1.1985 Milliyette yabancı sigara ortaklıklarıyla yerli tekellerin kaynaşması söz ediliyor.Çay için de öyledir.Ve Enka,Chemical Bank ve Japon Mitsubishi ile banka kurma sözleşmesini imzalamıştır.(Cu.10.2.1985)

Öte yandan tekstil dalında gözlenen dış rekabetin artmış olması gücü,bu rapor döneminde de sürdü.1983 için 21.10 günlü Günaydın,

716 mio 406 bin dolarlık ihracat yapıldığını, batışların yüzde 29,05'ini dış pazarlarda gerçekleştirildiği yazıyordu. 1984'de de bu sürdü. 12.12 Milliyetin belirttiğine göre, konfeksiyonda, 1983'ün iki katı ihracat sağlandı. Bu AET'de tekstik kısıtlamalarına yol açıyorsa da, Türk malları bu ülkelerin pazarlarına yine de girme yolunu buluyorlar. Bu alanda ABD ile imzalanan son anlaşma önemlidir. Tekstil ürünlerinin girişinde sübvansiyon farkını giderici vergi uygulamasından, GATT ülkelerine küçük işletmelere zarar verecek türden ihracatın büyüklere elverişli hale getirilmesi, en kodamahlarla ABD işbirliğini somutlayan yeni bir adım olmuştur. O nedenle önümüzdeki dönemde, küçük sanayicilerin tepkisi beklenmelidir. Biz de onları kışkırtıcı ajitasyona önem vermeliyiz.

ABD-NATO ile militer ilişkilerin oturduğu temeller üzerine:

Ele aldığımız dönem içerisinde Pentagon planlarına uygun olarak atılan adımlar sürmüş, bu adımların Ortadoğu ile ilgili olduğuna ilişkin daha açık ve net açıklamalar yapılmıştır.

Defense end Foreign Affairs dergisinin Türkiye'yi kapak yaptığı sayısında, "Türkiye'nin cesur stratejik adımı" başlıklı yazıda, şöyle deniyor: "Tr nin bir yandan Batı Avrupa ve ABD ile bağlarını güçlendirmeye çalışırken, diğer yandan Ortadoğu pazarlarına girerek kendisini bu bölge çıkarlarıyla özdeşleştirmesi" övülüyor. (Te. 5.11.1984).

Heritage Foundation'ın "Tr nin NATO ve Ortadoğu'daki rolü ve ABD ile ilişkileri" seminerinde ABD Deniz Harp Akademisi strateji profesörü Danile Pipes: "Tr de Ortadoğu politikasına daha çok girmekte ve bu Türk-Amerikan ilişkilerine önem kazandırmaktadır". Aynı toplantıda Duke Üniversitesi profesörü Bruce Kunikol: "Tr nin güvenliği için en iyi garanti Batıyla ittifak halindeyken, Ortadoğu ülkeleriyle de iyi ilişkileri sürdürmektir" (Mi. 8.10.1984).

Bu arada Moskova Radyosunun bu konuyla ilgili yorumları da dikkati çekiyor. Kronolojik bir sırayla vermek gerekirse: "Tür de Pentagon un askeri varlığını artırması, başka ülkelere, özellikle de bölgedeki İslam ülkelerine

karşı bir hareket alanı oluşturup sağlamlaştırmak gibi tek bir amaca yöneliktir."10.10.1984; "Türkiye'nin Am emperyalizminin planlarına katılışı,gerek Yakındoğu'da siyasi çözümü baltalıyor,gerekse güvenliği tehlikeye kokuyor.24.10 .m984; "Amerikan Washington Post gazetesinde çıkan bir yazıdan anlaşıldığına göre,Türkiye silahlı kuvvetlerinin büyük hızla modernleştirme programı Yakındoğu'daki savaş hazırlıklarına Tr nin alet edilmesini ve ülkeye bölgedeki bir çeşit truva atı rolünün oynatılmasını amaçlayan Pentagon stratejisinin bir bölümüdür "(2.2.1985 günlü Yeni Düzen gazetesi aktarıyor)."Vaşington Tr yi Sovyetler Birliğine ve komşusu diğer ülkelere karşı hareket alanına çevirmek istiyor(16.2)

Nükleer füzeler ve Türkiye:

Bu dönem içerisinde Halefoğlu,Kuveyt ve Bahreyn'de yayınlanan 2 gazeteye verdiği demeçte,"Hiçbir ülkenin topraklarımızdan herhangi bir türden füze sistemi kurmasına izin vermeyeceğiz" (Hürriyet,9.1) dedi. Tihonov'un Türkiye gezisinden sonra Hupe ile Halefoğlu arasında yapılan bir görüşmede,Halefoğlu'nun Hupe'a,Tihonov'un güzeler sorunun kendisine sorduğunu,ve ona konmayacak yanıtının verildiğini söylediği (Milliyet, 5.1.) açıklandı.

Ancak,bu demeçlere bakarak,başkaca hiçbir adım atılmayacağı sonucuna varmak yanlıştır.Çünkü,Türkiye'deki üslerin koruma sistemleri yenileniyor.ABD bunun için 50 mio dolarlık sistem vereceği,Perle'ün katıldığı ortak savunma grubu toplantısında açıklandı.

Bu arada ülkemizdeki Jonest John güzeleri yenilenecektir.30 Ekim günlü İzvestiya gazetesi,B-70-3 ve B-79 nötron başlıklarının Lance füzelerine takılacağını,Pentagon'un bu planı Avrupa için uygulamaya koyma kararını aldığını yazdı.Lance füzeleri,Türkiye'deki Onest John lar rın yerini alacak olan füzelerdir.Ortak Savunma grubu toplantısında da bu ele alınmıştır.(Hürriyet,16.11) ve Moskova Radyosu,16 Şubat günlü yorumunda "ABD Onest John ların değiştirilmesini,Türkiye deki nükleer gücünü artırmak istiyor" deliştir.

Buradan çıkartılacak sonuç şudur: Biz,hem genel olarak füzelere

karşı çıkan yayınlarımızı "çevik kuvvet de olmayacak delişlerdi, oldu" temelinde sürdürmeliyiz. Hem de Honest John'larla ilgili yenilenme çabalarına karşı çıkmalıyız.

Askersel sanayi:

Ele aldığımız dönemde, askersel sanayi alanında yeni adımlar atıldı. Bu, bir yandan Batı askersel-sanayi kompleksleriyle çitişme, öte yandan Ortadoğu'daki gericilerle. bu alandaki işbirliğinin ilerlemesi olarak görülüyor. "Köprülük" bu alanda da kendisini gösteriyor.

Birincisi, NATO ile bu alanda sözleşmeler yapılmaya başlandı. Örneğin, ASELSAN 'dan NATO 100 mio DM lık roket parçası üretimi için teklif istedi. (Milliyet, 17.10.1984). AWACS ların bakım ve onarım işlemlerinin Yeşilköy'de yapılması, bunun için Aquap 4 lisansının alınması ile yılda 2 mio 500 bin dolarlık NATO'dan gelir sağlayacağı açıklandı (Milliyet 25.10) Türkiye, Belçika, PAC-, Hollanda, İtalya ve Yunanistan'ın ortak Stinger füzeleri üreteceği, projeye Türkiye'den ASELSAN ile ~~Makina~~ MKE4'nin katılacakları öne sürüldü (Tercümen, 12.12)

İkincisi: Türkiye, Leopart satımında Mısır ve Suudi Arabistan'a köprü oluyor. Arifiye'deki kank palet fabrikasının hizmete girmesinden sonra (Mi. 6.11) projenin ülkemizin kuzey batısındaki bir fabrikada yapılacak olan üretimle ortak savunma anlaşmaları imzaladığı Mısır ve Suddi Arabistan'a satışa başlayacağı kesinleşti (Mi. 21.2) Sovyet Yeni Zamanlar dergisinin 5. sayısının orta sayfasında da bu gelişme vrug vurgulanıyordu.

F-16 projesi çalışmalarını yürürken, İngiltere ile Rapier füzelerinin ortak yapımı iyi yürürken (Hür. 3.2.1985) Suudi Arabistan yalnızca postal ve üniforma satın alma için ilgi göstermiyor. Aralık ayında gelen bir heyet, Gölcük ve Taşkızak tersenelerinde savaş gemisi yaptırmayı, Eskişehir uçak tesislerinde ~~sahtom~~ sahtomlarının ve F-104 lerinin onarım ve bakım larını yaptırtmayı ön görüyor. (Milliyet, 16.12)

Türkiye-NATO-Stockholm Konferansı: (işbirliği-çelişkiler)

Ele aldığımız dönem içerisinde,Türkiye,NATO içinde en Amerikancı ülke olma özelliğini korumuştur.Örneğin Rogers Planını desteklemiştir. Atlantik Assemblesi (parlamentarler toplantısı) 30. genel kurulan katılan Ferruh İlter,bunu açıkça şöyle ortaya koydu:"Değişen koşullarda politik ve askersel stratejilerin değiştirilmesini destekliyoruz, konvansiyonel silahların artırılmasını istiyoruz." (BBC 16.11)

Bu arada eğitim alanında sıkı işbirliği görülüyor.NATO'nun sonbahar Askeri Komite toplantısına katılan Ürug,jet pilotu ve elektronik savaş ortak eğitim merkezlerinin Türkiye'de kurulmasını istedi.(Hür.5.12) Savunma Bakanları Avrupa Grubu toplantısından çıkan eğitim grubu raporunda Konya'da jet eğitim üssü kurulması için Tr nin yaptığı teklif yer alıyordu aldı.(tercüman,5.12) Ayrıca Türk komandaları,AC'de yapılan 'düşman ülkelerin sınırları içindeki havaalanları,baraj ve santral gibi hedeflerin tahribi' amaçlı atom sırt çantası eğitimine katıldılar (Tercüman 15.1.1985)

Ele aldığımız dönem içerisinde Limni sorunu,buna yaklaşım,rejim ile NATO başları arasındaki ilişkileri zorladı.Hem Limni'nin,hem de Boğazların NATO'nun silahlandırma programı içinde yer alması,buna karşın Limni konusunda yıllardır Yunan düşmanlığı ile beslenen ordunun genelini ve küçük burjuvaların çoğunluğunun konumu nedeniyle,Aralık ayındaki toplantılarda Selçuk'un " NATO çıkarlarıyla Lozan anlaşmasının koşulları çatışmaktadır" (Cumhuriyet 8.12) yazmasına neden olan gerginlikler ortaya çıktı.Son zamanlarda ABD ve kimi NATO üyelerinin Yunanistan'ın gerçekçi dış politikasına karşı çıkan demeçlerine bakıp,bu işin geçtiğini sanmak yanlıştır.Limni ve Boğazlar,birlikte Pentagon savaş planlarında yer aldığı için,şu ya da bu şekilde,konu yine gündeme gelecektir. Biz,NATO'ya karşı o dönem ortaya çıkan karşı tutumları temel yaparak, (Dilipak: MG 4.12),Selçuk Cu.8.12 vs.) antiNATO propagandayı sürdürelim. Bunu sürekli gündeme getirip (çıkalım'a da vardırarak) işleyelim. Türkiye ile NATO arasındaki bir başka çelişkili konu,Stockhol

Konferansı konusunda çıkmıştır.1984 başlarında,Konferans ilk açıldığı zaman Türkiye,"kuvvet kaydırmaların önceden bildirilmesi" yaklaşımına karşı çıkmıştı.Sonunda,emperyalistler öyle bir numara yaptılar ki, ilk etapta NATO'nun konferansdaki bu önerisini NATO adına Türkiye getirmek zorunda kaldı.Sovyet Yeni Zamanlar dergisinin 51./1984 sayısında "Saldırı doktrini" yazısında,NATO'nun "Stockholm'daki saydanlık " önerisinin Rogers Planı ile bağlı bulunduğu,Varşova Antlaşması Örgütü askerlerinin bulundukları yerleri önceden bilerek "düşmanın içlerine vurma" stratejisine kolaylık sağlanması bakımından getirildiği yazıyordu. Türkiye de bu planı onayladı,destekliyor.Ancak 6 Şubat 1985 günlü Milliyet de,Birand,Türkiye'nin itirazının sürdüğünü haber veriyor. İran-Irak savaşı,Suriye ile komşuluk,içerdeki hareketler vs. açılarından karşı çıkmaya devam ettiği öne sürülüyor.Batta "Ege Moskova bu önerileri reddedip NATO'nun imdadına yetişmez ve Amerika da önerilerini daha da genişletmele kalkarsa,galiba önce Ankara ya çarpacak" diyor.

Buradan çıkarılabilecek sonuç:Stockholm'deki Sovyet önerilerinin bizim tarafımızdan sürekli öne çıkartılmasıdır.Karşılıklı saldırmazlık, nükleer silah kullanmama yükümlülüğü,kimyasal silahlardan arınma gibi önerilerin propagandasını hızlandırmaktır.

Bu konudaki çelişki böyle dile gelmektedir.Ancak rejim,Stockholm Konferansı ile ilgili en Amerikancı ülke konumunu da sürdürmektedir. Şöyle ki,Aralık ayındaki NATO toplantısında,Tr,ABD ile birlikte AET ülkelerinin Helsinki Anlaşmasının 10. yıldönümünün NATO tarafından bakanlar düzeyinde bir toplantıyla kutlanması önerisine karşı çıkmıştır.

(Cumhuriyet,13.12)

ABD yardımı:

1985 mali yılında büyük gürültülere karşın,Türkiye ye Am yardımı öngörülen kısılmakla birlikte,700 mio dolar askeri,175 mio dolar ekonomik,toplam 875 mio dolar olarak gerçekleşti.Türkiye 3. sırayı korudu.Kıbrıs koşulu bağlama,Ermeni sorununu şantaj yapma ile bu büyük tepkilere yol açtı.Sonra hem Kıbrıs koşulu,hem de şantaj kaldırılarak ortalık sükunetli edildi.

Şimdi 1986 mali yılı için 789 mio dolar askeri (artı 34 mio dolar) 159 mio dolar (eksi 25 mio dolar) ekonomik yardım öngörülüyor. Oysa rejim 1,2 mia dolar istemişti (Mil.5.2). Türkiye, yine yardımda İsrail ve Mısır'dan sonra 3. sırada. Rejimin politikacıları buna itiraz ediyor. Hupe şöyle konuşuyor: "Tr, daha fazla yardımı hak ediyor. Ama bu yıl bütçeyi kırpma yılı. Her istediğimizi alamadık.. bütçe olanaklarımız elvermiyor." (Milliyet 25.2)

Öte yandan şu anda ABD yardımı koşula bağlama konusunda bir adım atmamaya özen gösteriyor. Bunda "Ermeni sorunu" nedeniyle yapılan şantajın Türkiye'deki Amerikan düşmanlığını artırıyor olması kadar, Özal'ın ABD gezisinde Türkiye'den istenecek yeni dayatmalar da rol oynuyor. Kıbrıs konusundaki Reagan'ın istediği sözüme "uzlaşmacı" tutumun karşılığı olarak, ABD şimdilik ses çıkartmıyor. Ancak dayatmaların şu ya da bu ölçüde itirazlara yol açması, şantajın da, koşulların da yeniden gündeme gelmesini dışlamıyor.

Uzay:

Geçen dönem dikkat çektiğimiz gelişmelere ek olarak, bu dönem içerisinde, Türkiye ile ABD'nin uzayı militarize etme çabaları arasındaki bağlar üzerine şu gelişmeler oldu:

"Uzay mekiği Discovery nin Karadeniz üzerine yerleştireceği askeri uydu ile Reagan'ın yıldız savaşı projesi uygulanmaya başlayacak" (Günaydın 30.1.) Eski Ankara elçisi Kommer: "Yıldız savaşları için Türkiye için de önemli (Hürriyet, 13.2) (Münih'deki Savunma Bilimi toplantısında)

SIA anlaşmasına bağlı üslerin ana görevlerini 6.2.1985 günlü Günaydın gazetesi, bilgi toplama, elektromanyetik izleme ve uzay dinleme olarak tanımlıyor.

İşte bu nedenlerle, önümüzdeki dönemde, uzayın militarizasyonu çabalarına karşı çıkarken, SIA anlaşmasına karşı çıkarken, bunları da gözetip, halkımıza uzay ile ilgili askeri gelişmelerin çıkarlarıyla ters düştüğünü göstermeliyiz.

"Ermeni sorunu" çevresindeki gelişmeler üzerine:

Önümüzdeki dönemde, 24 Nisanın "insanın insana zulüm günü" olarak ABD Kongresinde kınanması ile ilgili kimi çevrelerin çalışmaları devam ederken, bu konunun Avrupa Parlamentosu çerçevesinde de ele alınmaya başlaması, emperyalizmin bu şantajı sürdüreceğini gösteriyor. Konunun Sovyetler Birliği'ne karşı yanı da dikkate alınırrsa, bizim bu konudaki görüşümüzü derli toplu olarak formüle etme zorluğu ortaya çıkıyor.

İlk önce, şu ilginç gelişmeye dikkati çekmek istiyorum. 5. Kongre raporundarejimin faşistleşmesi evreleri, şu şekilde yazılmıştı: Birinci evre 1980 devirmesinden 1981 sonbaharına; ikinci evre 1981 sonbaharından 7 Kasım 1982'ye, 3. evre 7 Kasımdan (1982) günümüze. 22.6.1984 günlü Hürriyet gazetesinde "Ermeni saldırıları" öykümü verilmiş. Buna göre, "saldırı"lar devirmeden birinci evrenin sonuna (17 Aralık 1980, 4 Mart 1981, 9 Haziran 1981, 24 Eylül 1981) dek yoğunlaşıyor. Bu dönemin sonunda, 1981 Aralığında Türk-Amerikan Ortak Savunma Grubu kurulmuştur. Rejimin faşistleşmesinin ikinci evresinde, Kasım 1982'ye dek olan dönemde de saldırıların yoğun olduğunu görüyoruz (Ocak 1982, 4 Mayıs 1982, 7 Haziran 1982, 27 Ağustos 1982, 9 Eylül 1982). Bu dönemin sonunda, Aralık 1982'de Mutabakat Antlaşması imzalanıyor. çevik kuvvetlere üs konusu kesinleşiyor. Rejimin faşistleşmesinin 3. evresindeki saldırılar (9 Mart 1983, 14 Temmuz, 15 Temmuz, 27 Temmuz) sonrasında Teoman Erel, Ürsan Öymen Doğu'da çevik kuvvetli manevraların yapılması üzerine bunun Amerikan kara-hava savaşı planlarında Türkiye'yi üs yapma çalışmaları olduğunu yazdı. Daha sonra İncirlik, ABD'nin haklı Lübnan'a saldırıda transit merkezi yapıldı.

Bütün bunlardan, rejimin faşistleşmesi, Amerikan planlarına bağlanması süreci ile saldırıların yoğunlaşması dönemlerinin eş zamanlı oldukları sonucu çıkıyor. Bu konu, daha önce yalnızca bizim tarafımızdan kime yarıyor başlığı altında dile getirilmişti. Daha sonra İlhan Selçuk, Uğur Mumcu bunu ihsas eden yazılar yazdılar. Bu rapor döneminde de bu türden yazılar çıktı. Mümtaz Soysal'ın şöyle soruyordu: "Kıbrıs görüşmeleri devam ederken

'uzlaşıcı olmazsanız,bakın başınıza daha ne dertler açarım' anlamına gelen bir manevra mı?Körfeç ve Çeki kuvvet konularında NATO'da görev yüklenmek istemeyen ya da Ege'deki haklarında direnen bir Tr ye karşı aynı mealde dolaylı bir tehdit mi? Yoksa bütün bunları aşan ve 'bağımsız Ermenistan' düşüncesine sahip çıkmış bir Amerika görüntüsü yaratmak yoluyla Sovyet ermenistanındaki milliyetçiliği Sovyetler Birliği'ne karşı kullanmak hevesi mi?"(Mil.6.10)

Nokta'nın 32. sayısında Türkkaya Ataöv aynı vurguyu yapıyor, Amerika'da Sovyetler Birliği'ni parçalamaya yönelik tasarılar hız kazanmaktadır... Sovyet Ermenistan'ının bu birlikten koparmak genel parçalama tasarısının bir bölümünü oluşturmaktadır" diye yazıyordu.

Soysal aynı konuyu,Tihonov yoldaşın gezisi ile bağlanda şu şekilde getirdi:" Ermeni milliyetçiliğinin desteklenmesi,Amerika'nın soğuk savaş taktiklerinden biridir.(Mi.29.12)

Bu arada Ermeni Hareketi Savunma Komitesi Başkanı Ara Krikoryan şu açıklamayı yaptı:"Tr de 100 bin kadar Ermeni kaldı.Esas savaşımızı,Rus yadaki 3.5 milyon Ermeninin özgürlüğü için yapmalıyız."(Ter.20.2) Ve Münih'de Ermeni Ulusal Kongresi'nin yaptığı toplantıda,1985'in siyasi saldırı yılı olması,Avrupa Konseyi ve Amerikan Kongresinin platform yapılması kararı alındı.(Nokta,13.1.1985)18.1.1985 günlü Tercümanın verdiği habere göre de SBKP Ermenistan KP MK 1. Sekreteri Demirciyan yoldaş KKKK"terör "ü kinamış bulunuyor.

Avrupa Parlamentosunda izlenen taktik ise tarihdeki kırım hesaplaşmasının bir kenara bırakılması,ancak siyasi görüşmelerin başlaması yönünde gözüküyor.

Biz daha 1983 Ağustosunda "Ermeni terörizmi " nasıl önlenir? başlıklı yazıyla şurada burjuva yazarlarının dile getirdikleri gerçekleri göstermiştik.İndi bu sorunun ilk gündeme geldiği anda,burjuva yazarları mutabık olduğumuz gerçekleri,bu alıntılara dayanarak,vargücümüzle öne sürelim.Yani "Ermeni devleti" sorununun antisovyetik özünü göstermede,emperyalist şantajlara araç olmasını sergilemede,vb.

Öte yandan emperyalistler, Batı Avrupa'da intikamcılığın hız kazandığı günümüz koşullarında, Sevr anlaşması üzerine konuşmaya başladılar. İngiliz uluslar topluluğu ve dışişleri bakanlığı dairesinin Haziran 1983'deki Kürt sorunu üzerine bir brifing raporunda bu anlaşmanın ayrı bir Kürt devleti oluşturmaya temel olduğu vurgulanıyordu. ^{Kasım} Aralık 1984'deki NATO toplantılarında (assamble) Kürtlerle ilgili konulan bölüm, Türkiye'nin karşı çıkmasıyla rapordan çıkartıldı. (BBC 15.11) 16 Şubat 1985 günlü Frankfurter Allgemeine gazetesi, Özal'ın kırım konusundaki sözleri üzerinde durulurken, şu yazılıyor: "Ankara Ermenilerin suçlamalarıyla ilgili tartışmayı bitirmek istiyor, ama ilkesel tutumunu sürdürüyor: ~~XXXXXX~~ Türkiye topraklarına dokunulamaz".

Bu belirtiler üzerinde bugün biz açık konuşamayız belki de. Ancak emperyalizmin Sevr'i şu yada bu şekilde gündeme getirmek niyetlerinin ipuçları görünüyor. Bu ise, ulusal çaptaki bir protestoya temel olacak bir şeydir. Rejimin ABD ve NATO başlarıyla girdiği uyduluk ilişkileri öylesine bir durum almıştır ki, bu konudaki her türlü şantaj ve dayatmaya açık bir konumdadır. Limni konusunda yurtsever milliyetçilerin büyük bir hassasiyetle Lozan'a sarılmaları da, onların da bunu gördükleri, ancak onların da henüz açık ve net bir gelişme söz konusu olmadığı için Yunanistan'a karşı şovenizmle yetindiklerini gösteriyor. Ancak ülkemize yönelik emperyalist tehdidin boyutlarını ortaya koyması bakımından, bu tehlike ile ilgili tüm gelişmeler izlenmeli, bununla ilgili araştırmalar yapılmalı, enformasyon toplama çalışmalarına hız verilmelidir. Bu konuda herkesten önce bizim yapacağımız bir açıklama, TKP'nin ülke çapındaki ~~saygınlığını~~ saygınlığını artıracak gibi, faşizme ve emperyalizme karşı en geniş güçleri birleştirme çalışmalarının hızlanması ve sonuç vermesi bakımından da önemlidir.

Türkiye-Yunanistan ilişkileri:

Önümüzdeki dönem, bu ilişkilerin gerginliğini koruyup korumayacağı sorunu Yunanistan'da Sağın iktidara gelip gelmemesi ile bağlı olarak gösterilmek isteniyor. Yani en Amerikancı konumlardaki iktidarların güney kanadı birlikte güçlendirmekteki için emperyalizm vargücüyle çalışacaktır. Bu rapor dönemi içinde çeşitli defalarda ABD'nin iki ülkenin diyalogu yanlısı olduğu, Kıbrıs'ın çözümünden sonra bunun gündeme geleceği belirtilmişti. Kıbrıs'daki gelişmeler ortadadır. Ancak Hupe, 25 Şubat günlü Milliyette, hükümetinin "böyle bir diyalogun gerçekleşmesini içtenlikle arzu ettiğini" söylemiştir.

Ele aldığımız dönem içerisinde gelişen Limni sorununu, Atılım'ın 1 Aralık sayısındaki yazıda değerlendirmiştik. Yani sorun, devam edecektir. Çünkü hem Boğazların, hem Limni'nin silahlandırılması, Pentagon ve NATO savaş planlarıyla bağlıdır. Bizimle aynı yorumu yapmasalar da, 15.12 Milliyette Birand, Lozan'ın delindiğini, yani Limni'nin silahlandırılmış olmasının fiilen kabul edilmiş olduğunu yazdı. 8 Aralık Tercüman'da Armaoğlu, sorunun asıl şimdi başladığına dikkat çekti. Hem Amerikan planlarını açığa çıkartmak, hem sovenizmi kırmak ve bunu NATO (ya tepkiye dönüştürmek için, biz Atılım' daki sonucu Yunanistan ile ilgili olarak sürekli ortaya koyalım. Çünkü eğer Yunanistan'da sağcılar iktidara gelirse, her iki tarafın Amerikancıları, Türkiye ve Yunanistan halkına karşı birleşip her iki ülke savaş planlarına daha da çekilecektir. 6.12 günlü BBC'nin Financila Times'dan şu yorumu aktardığına tanık oluyoruz: Türkiye konuyu fazla kamuoyuna maletmeme yanlısı. Aslında NATO ile işbirliği yapmak istiyor." Nitekim 25.2. 1985 günlü Milliyette Halefoğlu, birlik kaydırma konusunun "abartılmaması gerektiğini" söylemiştir.

Bu dönem içerisinde iki ülke arasında sorun yapılan bir konu, Yunanistan'ın savunma konseptini değiştirip, ana tehdidin Türkiye'den geldiğini söylemeye başlaması, buna uygun önlemlere başvurmasıdır. 11.1.1984 günlü Tercüman, EKP'nin bu stratejiyi de NATO ile birlikte

hazırladığını hükümetin söylediği öne sürülüyor. Bu konuda dışişleri bakanlığı şu tutumu aldı: "Yunanistan'ın kuvvetlerini Tr ye karşı konuşturması, NATO ittifakının kuruluş amacına aykırı... Böyle bir konuşturma, Yunanistan'ın NATO savunma sistemi içindeki yerini bütün sonuçlarıyla tartışılır hale gelmesini kaçınılmaz kılıyor." (mi.21.12) Tercüman ise 20.12 günlü yorumunda, "NATO'ya hayat veren hedefi dinamitleyerek, komünizmin yayılmacılığına karşı değil, Boğazları birlikte koruyacağı Tr yi hedef yapması" üzerine yüzüstü diye nitelendiriyordu Papandreu'yu. 20.12 günlü Pravda gazetesinde şu satırlar yer alıyordu: "Yerel basının belirttiğine göre, yeni savunma doktrininin ilan edilmesi, 'Sovyet askeri tehdidi'nin resmen reddedilmesi, anlamına geliyor. Yunanistan'ın dış politikası ve NATO çerçevesindeki bağımsız politikası, Pentagon u, ve NATO egemen çevrelerini şaşkınlığa çeviriyor."

Bu strateji değişikliğine, emperyalistlerin hemen tepki göstermedikleri görülüyor. Önce Atina'daki diplomatlar "blöf" dediler. (Hür.20.12) Sonra, şöyle konuşmaya başladılar: Kurt: "Tek yanlı dostluk olmaz. İyi ilişkilerin gelişmesi için uzun vadeli müttefikler ve dostlar olarak karşılıklı çıkarların iyi değerlendirilmesi gerek" (Hür.9.1.) Ama NATO Savunma Planlama Komitesinde Türkiye temsilcisi Osman Olcay'ın kuvvet kaydırımı konusunda araştırma yapılması isteğini hiçkimse desteklemedi. 16.1 günlü Milliyetin haberine göre, NATOcular Batıdan gelecek her tepkinin Papandreu'nun oylarını artıracığından korkuyorlardı. Ardından Smaal şu açıklamayı yaptı: Türkiye, Yunanistan'ı tehdit ediyor. (Tercüman 30.1)

Ne ki, Papandreu'nun Sovyetler Birliği gezisinde olumlu anlaşmalar imzalaması, ABD ve NATO'nun azıllı savaş planlarına karşı çıkması ve beş ülke başkanı ile birlikte barış isteyen bir sürece öncülük etmesi üzerine, emperyalistlerin tutumunda değişiklikler görülmeye başladı. Yunanistan Rogers'ın nükleer silahları yenileme önerisini geri çevirdi. (Amerikanın Sesi, 5.2). Kıbrıs temsilcisi Haas'ı kabul etmedi. (Hü.24.1) NATO manevralarına katılmayacağını defalarca açıkladı. Bunun üzerine

15.2 günü Amerika'nın Sesi radyosu, Papandreu-Moskova yakınlaşmasının Washington'u rahatsız ettiğini belirtirken, 10.2 günlü Cumhuriyet şu açıklamayı aktarıyordu: Haas: "müttefikler arasındaki olağan anlaşmazlıkların ötesine gidiyor. 23.2 1985 günlü Frankfurter Rundschau gazetesi dışişleri bakan yardımcısı Burt'un politik farklılıkları "ciddi ve çok ağırlık verici" olarak nitelendirdiğini aktarıyor, Yunanistan'a askersel yardımın planlanan 675 mio doların altında verilmesini, Türkiye'ye ise planlananın verilmesini istiyordu.

Bu arada Yunanistan'da darbe söylentileri devam ediyor. 30.11 günlü Günaydın, darbe söylentilerinin arttığını, 19.12 günlü Milliyet, orduda bunun üzerine değişiklikler yapıldığını, Papandreu aleyhine bildirilerin dağıtıldığını yazıyorlardı. 22.12 günlü Tercüman, yeni atamaların darbeyi önlemek için yapıldığını kaydederken, 23.2 günlü Frankfurter Rundschau, Yunanistan'da son zamanlarda yoğunlaşan terör olayları karşısında sağcıların aktifleştğini belirten bir yorum yayınlıyordu.

Ele aldığımız dönem içerisinde, Yunanistan'ın silahlanmayı hızlandırdığı görülüyor. 19.12 günlü Cumhuriyet, "NATO savunmasına ilişkin ekonomik veriler" dergisinin 4.12.1984 sayısında Yunanistan için silah için en çok para harcayan NATO ülkesi dendiğini aktarıyordu. Bu dergiye göre, 1974-1983 arasında Yunanistan GSMH'nin yüzde 6.6'sını savunmaya harcamıştır. Aynı oran, aynı dönemde ABD için yüzde 5.8, Türkiye için ise yüzde 4.9 dur.

26 Kasım günlü Nöke dergisi, aynı konuya değinirken, İngiltere'deki Stratejik Araştırmalar Enstitüsü 1973-74 ve 1984-85 yayınlarını kaynak göstererek, Ege'de silah dengesinin değiştiğini haber veriyordu. Benzer bir yaklaşım, 23.2 günlü Tercüman'da da ortaya konmaktadır. Kısa bir süre önce yapılan hükümet silahlı kuvvetler seminerinde 12 mil konuşmalarının gündeme geldiği bir ortamda bu konunun ele alınmış olduğu doğrudur. Nitekim bu toplantıdan sonra "ek silahlanma gereksinimi" üzerine konuşmalar yapıldı. Şimdi NÖTA dergisindeki tabloya bakalım:

	1974			1984	
	tr:	yun@		tr:	yun@
denizaltı	14	7		16	10
muhrip	14	9		13	14
firkateyn	7	4		2	7
hücumbot	11	16		18	29
yamın tarama	20	14		26	14
mayın serici	8	2		7	2
çıkarma gemisi	90	22		75	91
avcı bom. uçakları	183	68		280	153
saldırı önle me uçakla rı	28	40		36	113
keşif uç.	49	44		35	45
ulaşım uçakları	44	35		37	102
helikop ter	25	22		274	150

Papandreu başka hazırlıklar da yapılıyor. İKP'nin muhalefetine karşın, Yeni Demokrasi Partisi ile anlaşılıp, parlamentodan paralı askerler devşirme tasarısını çıkarttı. (Tercümen 22.2) Bu arada Türkiye'ye yönelik stratejisi üzerine şunlar yazılıyor:

- x İlk hedef yakın havaalanları ve Trnin batı kıyıları olacaktır.
- x Yunanistan 4. kolordusu Ege ve Adalar yüksek komutanlığına bağlanıp bağımsız statü alacaktır.
- x Tr hakkında daha fazla istihbarat toplanacak, Trakye ve Ege'de yedek birlikler oluşturulacak.
- x Sınırdaki askerler yapılan silanını yanında götorecek, sonra her an talime çağrılabilir. (Hürriyet 29.1)

Milli Güvenlik Kurulu, bunları görüşmüş, ve alınacak önlemleri hükümete tavsiye etmiştir (Hür.28.1)

Görüldüğü gibi, "50 milyon, ezer geçeriz" edebiyatı ~~iki~~ rejim için sona ermiştir. Bu durumda Yunanistan'a karşı askersel açıdan hiçbir şey yapamazlar. Ancak NATO darbe planlarında, Yunanistan'ı destabilize etmede (teröristler, faşistler, "Trakya Türkleri" aracılığıyla) katkıda bulunabilirler. Ama bu, emperyalizmin Türkiye'ye dayatmalarda bulunabilmesi için elverişli bir zemindir aynı zamanda. Ayrıca NATO planları doğrultusunda Türkiye'deki silahlanmayı, geniş çevrelere "Yunan düşmanlığı" temelinde kabul ettirmek için de bir anlamda rejimin ~~etkinde~~ kullandığı ve kullanacağı bir kozdur. Tercümanın Özal'ın ABD'ye gitmesinden önce bunu ön plana çıkarması, Amerikan tepkilerini bu temelde yatıştırma komplosunun belirtisi olabilir.

O nedenle 3. plenum raporunda vurgulandığı gibi, Türk-Yunan sorununun ABD ve NATO elinde bir silah olarak iki ülkeye karşı da kullanıldığını somutlayarak göstermeyi sürdürmeli, belki de öne çıkartmalıyız.

Ortadoğu konusunda Türk-Yunan kavgası:

Ön belirtilerini kanıtladığımız için MK'nin 2. Plenum raporuna alınan ekonomik yarışma, ekonomik kavgası konusunu, bundan önceki raporda yine vurgulamıştık. 3. Plenumdan bu yana bu yönde daha da somut belirtiler ortaya çıkmıştır. Somutlayalım:

-Yunanistan-Libya toplantısı üzerine Özal: Telaşlanacak bir şey yok.

Özdağlar: Libya ile ilişkiler normal seyrini devam ettiriyor. (Hü.19.11)

--Papandreu Ürdün de, Ege ile Kıbrıs'ın İsrail ile Filistin sorununa benzediğini söyledi. Ürdün buna katıldı. İhracatın 50-70 miona çıkarılması kararlaştırıldı. Yunanistan Suriye taşımacılık yolu, Ürdün üzerinden Suudi Arabistan'a uzatılacak. (Cu.13.11)

--Hasan Cemal: "Ortadoğu ile Avrupa arasında Türkiye'nin oynamaya çalıştığı köprü rolüne Atina da heveslenmiş gibidir" (Cu.14.11)

--"Türk-Yunan anlaşmazlığında her iki ülkenin Arap petrol devletleriyle ilişkileri, hiç de küçümsenmeyecek bir rol oynamaktadır. Bunun etkisi ve mali ağırlığı, ekonomik bakımdan zayıflamış Türkiye'de Avrupalılaşma aşamasından sonra ihtiyatlı bir yeniden islamlaşmaya hareketine yöneltti. Papandreu, buna karşı Batı ile Libya arasında uzlaştırmacı rolünü oynayarak, örneğin Mitterand'ı en büyük dış politik bunalımdan çıkışta kurtararak, karşı ağırlık oluşturmaya çaballıyor. (Die Welt, 12.1.1985)

Kıbrıs Sorunu:

Ele aldığımız dönem içerisinde faşist rejimin Kıbrıs'ın kuzeyine ABD emperyalizminin politikasına uygun olarak müdahalesi sürmüştür. Bu müdahale, ekonomik yardımdan, üslerin yapımının desteklenmesine, militaryatırımlara kadar sürmüştür. Somutlayalım:

-Tr, Nisan-Mayıs 1984'de KKıbrıs'a 1 mla TL lık savunma yatırımı yaptı (Yeni Düzen, 8.10.1984)

- Enka,daha sonra ABD ve NATO'ya devrelimek üzere Girne'ye bir liman yapıyor.(YDÜ 5.10,Zeki Erkut - eskiden Politika gazetesinde Kıbrıs Mektubu yazarı)
- Türkiye'deki üzlerden personel (Amerikalı) tatile geliyor (YdÜ5.11)
- Bir Amerikalı daha geldi.Yanında 1 mio dolarlık değerinde altın bulunuyor YDÜ 26.11
- KKTC nin ilk paraşütçüleri eğitime başladı (Te.6.2)
- KKTC havakuvvetleri çekirdeği kuruldu.HÜ 19.2)

Ote yandan Türkiye'nin ekonomik müdahalesi ve "sömürgeleştirme" diyebileceğimiz ilişkiler sürüyor.Somutlayalım:

- Kuzey Kıbrıs ile Tr arasında serbest bölge yapma görüşmeleri oldu. Çerçeve anlaşma imzalanacak.BBÇ 17.10
- 1984'de Tr KKıbrısa öngördüğü 13 mia 572TL lik yardımın yalnızca dörrte birini verdi.YDÜ 8.10
- Cumhuriyetçi Türk Partisi GS'i Naci Talat,KT.D bütçesinin % 30'unun, KKTC'nin bütçesinin % 70'inin T rden karşılandığını açıkladı.YdÜ17.10
- Tr,KKıbrısın 11 yılda yaptığı 70 mialık borcu bağışladı.Cu.10.11
- Tür yılda 15 mia Kıbrısa yardım ediyor. HÜ 16.12
- 1985 açığını kapatması için KKıbrısa 8 mia 750 mio TL yardım yapılacak.HÜ 22.12
- Ziraat Bankası 8 mia 750 mio TL veriyor.YDÜ. 20.12

Bu dönem içinde Güney Kıbrıs'da da militarizasyon yönünde adımlar atılmıştır.Somutlayalım:

- 1985 de Kipriyanu,40 mia TL (KKTC bütçesi kadar) savunmaya ayırdı.GÜ10.11
- 50 yaşın üzerindeki asker alınıyor.Tercü.10.11 (Tr baskısı)
- Sınır köyler silahlandırılıyor.HÜ.11.11

Bu dönem içinde EOKA'nın Güneydeki faaliyetlerinde artış görülmektedir.Somutlayalım:

- Sampson,döndü. HÜ.30.10
- Özgür Girne adlı örgütü seçiciler harekete geçirdi.YeDÜ 21.11
- EOKA yayın organı Aftodias BM GS nin girişimlerinin durdurulmasını istedi,ASALA'ya elçi gönderilmesini önerdi.Te.10.12
- Peo'nun yaptırdığı Türk dostluğu anıtı bombalandı.Mi.22.1
- Grivas'ın mezarında Eoosis andı içildi.Klerides,burada yaptığı konuşmada Grivas yaşıyadı,Kıbrıs'ı Türklerden kurtarırdı diye konuş-tu.Te.30.1
- Kuzey Kıbrıs'da EOKA-ASALA eylemleri olabilir. Te 19.2
- Haravgi: Sampson Kıbrıs'da Mi.26.2

Ocakda yapılan zirvede,hem Denктаş'ın (Türkiye'nin),hem de Yunanistan'ın (Kipriyanu) barış istemedikleri bir kez daha açıkça ortaya çıkmıştır.Somutlayalım:

- Papandreu anlaşma istemiyor.HÜ.30.10
- Kipriyanu,çözumsuzlüğün Yunanistan'a yaraması nedeniyle,son anda anlaşmaktan vazgeçti.Cu.6.2
- Cumhuriyetçi Türk Partisi,Papandreu-Kipriyanu görüşmesinden sonra Kipriyanu'nun tümüyle Yunanistan'ın onayladığı taktik izlediği yollu açıklaması nedeniyle Papandreu'yu kinadı. Ye DÜ 8.2.1985

Türkiye ve Denktaş'ın olumsuz tutumu,garantörlük konusunda çevirdikleri delaplar aracılığıyla olmuştur.Üstelik de bu,"uzlaşma yanlısı" görüntüsü altında yapılmıştır.Öyle ki:

- ABD'nin Kıbrıs'ın garantörlüğünü üstlemeye hazırlandığı,bu planın Reagan-Özal görüşmesinde ele alınacağı bildirildi.(GÜ.10.1)
- Zirve görüşmelerinde Denktaş ve Türkiye,Türkiye'nin garantörlüğü sürmesi koşuluyla,Yunanistan ve İngiltere'nin de Kıbrıs'a asker sokmasına taraftar tutum almıştır.BÜ.17.1
- Türkiye'nin garantörlüğüne başka devletler de katılabilir tutumu izledi.BÜ 18.1
- İngiliz Lordu David Energyln: Türk ordusu,Kıbrısı kollama görevi yapıyor.Bu nedenle orada kalması sakıncalı değil,yararlıdır.BÜ 10.2
- CTP GS Talat: "Kıbrıs sorununu BM şemsiyesinden alıp NATO şemsiyesine altına sokmak ve Amerikan çıkarlarına uygun NATOcu çözümlere bağlamak dünya imparaörlüğü sevdasındaki ABD nin vazgeçilmez bir politikası olarak görülüyor...seçialere kadar geçecek zamanın Amerika'nın kendi inisiyatifini kurmak için değerlendireceği 'altın bir zaman' durumuna getirilmesine özen göstermek gerekiyor... Bey ay süreyle Rum toplumu yetkilileriyle diyalog kapısını kapatmak,Amerika'ya inisiyatif kapısını açmak sonucunu getirebilir." Ye DÜ.30.1.1985

Bu komploya İngiltere de katılmıştır.Zaten Kıbrıs'a NATO askerlerinin yığılmasını sağlayacak sözüm ona çözüm önerisinin sahibi İngilteredir. Bunu Atılımı ve ilk raporda ortaya koymuştuk.Bu bağlamda Thatcher, Kipriyanu'ya istediği desteği vermiştir.(mi.16.1). Böylece tüm veriler,partimiz tarafından olduğu gibi,AKEL tarafından da yapılan saptamayı,zirvenin başarısızlığından hem Denktaş'ın,hem de Kipriyanu'nun sorumlu olduğu saptamasını doğruluyor.4 Şubat günlü Yeni Düzen gazetesin için şöyle diyordu: de Zeki Erkut her ikisinin de "toplumlararası diyalogun sürekliliğinden yana olan kitlelerin çıkarlarını değil,kendilerini düşünüyorlar".

Şimdi,gelişmeler nasıl bir seyir izleyebilir ? zorusu gündemdedir. 31.1.1985 günlü Yeni Düzen'de Ozker Özgür,Amerikalıların Kipriyanu'ya verilmiş sözleri bulunduğunu açıklıyor.Kipriyanu'nun basın toplantısında kendisine sorulan Amerikan tuzakıyla ilgili soruya,olumlu yanıt verdiğini belirtiyor.Gerçekten de ABD,Kıbrıs'da yeni tuzaklar peşindedir.Önce KKTC'ye Vaşington'da temsilcilik açma hakkı tanındı.(Te.6.12) Kipriyanu ya fazla ümit verildi,zirve,dünyanın gözü önünde iflas etti.Denktaş kanalıyla garantörlüğünün yola açılmaya çalışıldı.Şimdi Kıbrıs'ın her iki kesiminde de politik istikrarsızlık körüklenmeye çalışıyor. 3 Şubat günlü Hürriyet gazetesi şunları yazıyor:Amerikan yönetimi

Klerides'e göz kırpmıyor. Klerides ise Grivas'ın mezarı başında yeminler ederken, şu anda Kipriyanu'nun başarısızlığına karşı bayrak açmıştır. Şimdi, güneyde Kıbrıslıların başına Klerides belası sarılmaya çalışılıyor. Bu arada Kipriyanu'ya güvensizlik oyu verilmesi karşısında Kipriyanu istifa etmeyip, başkanlık sistemini daha baskıcı yöntemlerle pekiştireceğini öne sürüyor.

Kuzeyde ise Denktaş kilgi yalnızca seçim değil, seçimden önce baskıcı, zorba anayasasını geçirtme telaşına düşmüştür. 5 Şubat günlü Yeni Düzen gazetesi "parlamentar diktatörlük" başlığını atmıştı. Denktaş, yürütme ve halk oyuyla seçilecek yasama organının üzerinde "devlet denetleme kurulu" oluşturulmasını istiyor. Silahlı kuvvetlerin başkomutanlığına ele geçirmeye çalışıyor. Anayasa taslağına koydurduğu 8. geçici madde ile TSK'nın iç güvenlikten sorumlu tutmak istiyor. 12 Şubat günlü Ye Düz. de CTP Başkanı Özgür buna karşı çıkıyor. AKEL'in görüşmelere bırakıldığı yerden başlanması önerisini reddediyor (Cu.12.2)

11 Şubat günlü Yeni Düzen gazetesinde AKEL MK Genel Sekreteri Papaiyannu yoldaşın Limasol'da yaptığı bir konuşmadan geniş özetler aktarılıyordu. Benim önerim, bu konuşmada ortaya konulan tutumu, bizim TKP olarak desteklememizdir. Papaiyannu yoldaş, Yeni Düzen'in yazdığına göre, şunları söyledi: "Çok acı çeken Kıbrıs halkı bugün yeni bir emperyalist komplo ile karşı karşıyadır. Bu haince emperyalist faaliyetin gayesi, Kıbrıs sorununa kapsamlı bir çözüm bulmak için yapılan doruk toplantısının başarısızlığı uğramasından sonra meydana gelen durumu sonuna kadar istismar ederek kendi çözümlerini empoze etmektir. Kıbrıs'ı Doğu Akdenizde ve Ortadoğu'da büyük bir füze üssü haline getirmek ve garantörlük kisvesi altında egemenliği altına almaktır. BM çerçevesinde ve Genel Sekreterin iyi niyet görevi aralığıyla bulunu sağlaması olanaksızdır. Bu nedenle Amerikan, İngiliz ve genel olarak NATO emperyalizmi, BM Genel Sekreterinin çabalarını sadece lafta desteklemekte, uygulamada ise balta-lamaktadır. Emperyalistlerin garantisini kabul etmiyoruz. Çünkü böyle bir garanti, intihar etmek olur. Emperyalistlerin garantisi, kuzuyu kurdun koruyuculuğu altına vermeye benzer. Güvenlik Konseyinin garantisini istiyoruz. Emsali olmadığı için böyle bir garanti verilmezse, en iyi garanti Kıbrıs'ın da aralarında bulunduğu bağlantısız ülkelerin garantisidir.. Öz anlaşma taslağını açıkça kabul ettiğimizi açıkça kendisine (GSe) bildirmemiz ve ön anlaşmanın içerdiği 14 konu üzerinde çalışmalar yapacak olan Çalışma Gruplarını oluşturmamız gerekmektedir."

Türkiye-Ortadoğu ilişkileri (genel):

Bu bölüme girecek kimi yaklaşımları, Türkiye -emperyalizm ilişkilerinin girişinde, askersel-politik "köprü"lüğü gösterirken, kullandık. Ayrıca daha önce özellikle "malifkna" "köprülük" örneklerini sergiledik. O nedenle bu bölümde yalnızca, bir iki noktaya dikkat çekmekle yetineceğiz.

Halefoğlu, BM'de yaptığı konuşmada, İsrail'in 1967 den beri işgal ettiği Kudüs dahil, tüm topraklardan geri çekilmesini istedi. Ortadoğu'da bir uluslararası konferansın toplantısından yana olduklarını ekledi. (Amerika'nın Sesi, 4.10). Şu anda Mısır da, Ürdün de aynı şeyi söylüyor. Ama bu, bu ülkeler yönetimlerinin bölgede kalıcı bir barıştan yana olduklarını göstermiyor. Tersine, onlar, Reagan planının yaşama geçmesi için çaba gösteriyorlar. Bu konuda Ortadoğu raporunda geniş bilgiler yer alacağı için ben kısaca Mısır'ın yeniden bölgedeki politik ilişkilerle Türkiye eliyle sokulduğunu vurgulamak istiyorum. Evren, katıldığı İslam zirvesinde (1984 başlarında) bu işi kotarmıştır. Bunu karşılığı olarak Mısır-Türkiye savunma anlaşması imzalanmış, Mısır Planlama Bakanı Ganzuri: "İslam dünyasının lideri Türkiye olmalı... Ortadoğu'da barış ve istikrar dünya barışını da etkiler. Bunu da sağlamanın yolu Türkiye-İsrail ve Mısır işbirliğinden geçer" (GÜ/11.1984) demiştir. Öte yandan şu anda El Fetih liderlerinin bile karşı çıktıkları Arafat-Hüseyin sözleşmesinin yanlısı, Suriye düşmanı KÖ Türkiye temsilcisi Ebu İraz da "bölge, Türkiye'nin liderliğine muhtaç" şekilinde konuşmaktadır (Hürriyet, 7.1.1985). Mısır, 8.1.1985 günlü FAZ'ın belirttiği Ortadoğu'da yeni kampanyayı, Türkiye'nin sayesinde açmıştır. Bu işte Suudi Arabistan'a dek tüm bölge gericiliği yer almaktadır.

23 Şubat günlü UZ gazetesi, TASS'ın bu konudaki haberini aktarırken, TASS'ın bülteninde şunların yer aldığını vurguluyor:

"Mısır, Fas, Suudi Arabistan resmi mercilerinde bu anlaşma olumlu yankı buldu. Mısır'da, yönetimin "bu anlaşmaya yüksek değer biçtiği, bunu bölgedeki barış sürecine gerekli vimeyi veren ilk adım olarak değerlendirdiği" açıklandı. Buna karşılık Suriye, Demokratik Yemen ve bazı Arap ülkeleri, varılan anlaşmayı kesinlikle mahkum ettiler. Burada, anlaşmanın Filistin direniş hareketindeki ayrılıkları daha da keskinleştirici, olduğu, Filistin halkının tek yasal temsilcisi olarak FKP'nin otoritesine ve rolüne zarar verdiği, FKP ile kurtuluş ve ilerleme güçleri arasındaki bağ zayıflattığı görüşleri savunuluyor. " Aynı TASS açıklamasında Havatme'nin anlaşmayı Fas zirvesi kararlarına Filistin Ulusal Konseyi 16. toplantısı kararlarına aykırı bulduğu, Demokratik Bağlaşıklığın (bura da Filistin Halkın Kurtuluşu için Demokratik Cephe, Filistin KP, Filistin Kurtuluş Cephesi yer alıyor) bu anlaşmayı boykot etme kararında olduklarını açıkladı. Aynı TASS açıklamasında, Filistin'in Halk Kurtuluşu için Halk Cephesi genel sekreter yardımcısının, Filistin devriminin emperyalizmin, siyonizmin ve Arap gericiiliğinin baskısı altına alındığı"nı söylediği. El Fetih içinde bile çoğunluğun bulunmadığı belirtiliyor. Reagan'ın anlaşma üzerine: "Belirli bir ilerleme sağlandığı izlenimi doğuyor" dediği aktarılıyor. Reagan planı açısından iyimser olduğu vurgulanıyor. Anlaşmanın İsrail ve ABD tarafından değerlendirilmesinden, anlaşmaya varan taraflardan daha da uzlaşmacı tutum istendiği izlenimi çıktığı anlaşıyor deniyor.

Bu nedenle, biz, TKP olarak, önümüzdeki dönemde Ortadoğu'daki gelişmeler konusunda daha net konuşmaya başlamalıyız. Şimdiye kadar FKP içi gelişmeler ve Suriye konusunda bizim konuşmamız yersiz olabilirdi. Ancak artık Evren'in açtığı gedikten Mısır-İsrail-ABR, Arap gericiiliği giriyor. Eğer bölge partileriyle ve ulusal kurtuluş hareketleriyle ilişkilerimizin daha da gelişmesini istiyorsak, gerektiği bir anda, bir belgede ya da açıklamada, eğer genel olarak parti tarafından onaylanırsa, açık tutum almalıyız. TASS'ın açıklaması, bizim tutumuza yolu açıyor. Uzun uzun tartışmalara girmeye gerek yoktur. Ama bugün tutumumuzu net ortaya koymazsak, bu yarın bölge partileri tarafından bize karşı bir suçlama olarak getirilebilir.

Ele aldığımız rapor döneminde, Weinberger, Temsilciler Meclisi'nde Türkiye'den bölgedeki stratejik diyalog ilişkileri içinde olunan ülke olarak söz etti. (M.24.2) Ayrıca askersel pakt çitiştirme çabaları konusunda özel bir yayına rastlanmamıştır. Ancak bu planın sürmemesi için hiçbir neden de yoktur.

Ele aldığımız dönem içerisinde, Türkiye'nin bölgeye bakışı açısından şu ilginç gelişme oldu. 7 Ocak günlü Milliyet gazetesinde gerici Prof Gönübol şunları yazdı: " 2 dünya savaşından sonra ilk kez Ortadoğu ile ilişkiler başa saraya oturdu. İsrail ile ilişkilerin dondurulduğu,

muhafazakar Araplarla kardeşliği n pekiştigini öne sürdükten sonra "Tr ile Pakistan arasındaki geleneksek kardeşlik ilişkisi Bangladeş, Malezya ve Endonezya'ya kadar uzatılmaya çalışılmaktadır."

Gerçekten de 2ubat başlarında Endonezya Sanayi ve Teknoloji bakanı Yavuztürk'ün ülkesini ziyaret edeceğini, CL-235 tipi uçakların Türkiye'ye satılması görüşmelerinin başlayacağını söylemişti. (BBC 7.2). Yavuztürk gitti, 50 nakliye uçağı alma görüşmeleri başladı (BBC 21.2) İşbirliğinin gelişeceğine ilişkin olumlu demeçler verdi (TRT 25.2) Rejim silah tutkusu öylesinedir ki, Endonezya'dan bile silah usar durumdadır.

Bu arada İslam Konferansı bünyesinde KÜ ile askersel koordinasyon bürosunun kurulması kararlaştırılmıştır. 24.12.1984 günlü "AZ"ın haberi doğruysa, aynı altı ay içerisinde İslam Askeri Toplantısı yapılırsa, Türkiye bundan parsa toplayacaktır. Bu, Arafat-"üyesin-emperyalizm doğrultusunda askersel güç toplama demektir. Ulusal kurtuluş hareketine karşı bir toplantı olacağı kesindir. Kuveyt 'deki Türkiye elçisi Kaya Toperi, daha önce yapılan ve kendi askersel birliklerini kurma kararının alındığı Körfez Konseyi toplantısına Türkiye'nin "büyük bir ilgi ve umutla takip ettiğini" (Te 30.11) boşuna söylememiştir. Bu koordinasyon bürosu, daha önce Arafat tarafından İran-İrak savaşının durdurulması için önerilen, İran ve Türkiye'nin karşı çıktıkları büro değildir.

Ele alınan dönem içerisinde, Halefoğlu'nun İran-İrak savaşını durdurma yönünde bir İslam Barış Gücü kurulmasına neden bu kadar tepki gösterdiği de açığa çıkmıştır. Tüm resmi açıklamalara karşın, Türkiye, bölgede bu savaş bitmesini istemeyen güçler arasında, belki de bunların başında yer alıyor.

31.12 günlü "AZ" gazetesi, "İran'ın fanatikliğinden, Irak'ın ekonomik-politik-askeri potansiyelinden çekinen bölge güçlerinin savaşın genişlemesinden aynen sürmesinden yana olduklarını, iki taraf arasında anlaşma olursa, bu iki ülkenin Filistin sorununa bulaşmasının, İsraile karşı harekete geçmesinin söz konusu olabileceğini öne sürdüklerini" yazdı. 22 ubat günlü "Frankfurter Rundschau, savaşın biteceğine ilişkin hiçbir belirtinin olma-

dığını, her iki ülkenin Türkiye ile boru hatları anlaşmaları imzalayarak petrol akıtma olanaklarını buna göre ayarladıkları belirtiliyordu. Daha önce enerji alanında ilginç gelişmeler bölümünde İngiliz Economist, Die Welt ve HAZ'ın Türkiye'nin savaştan kazanç sağladığına ilişkin yorumlarını aktarmıştık. Yol ve Amaç dergisinde de biz bunu özellikle vurguladık.

Bölge ile ilişkilerde ilginç bir gelişme, Suriye ile görüşmelerin başlamasıdır. Evren, Esad'a "Türkiye'ye yönelik sivil faaliyetlerin durdurulmasını isteyen bir mesaj gönderdi." (Mi. 26.11). Daha sonra Esad'ın mesajı söz konusu oldu. 10.1.1985, Hürriyet'in yazdığına göre, Ankara'nın beklentilerine uygun bir yanıt olarak bu. Daha sonra Halefoğlu Birleşik Arap Emirliklerinde verdiği demeçte, "Suriye'den ıkt Türkiye'ye istenmeyen kişilerin kaçak olarak sızmalarının Türkiye'deki durumu etkilediğini" söyledi, yakında bakan yardım isinin Sam'a gideceğini açıkladı. (BBC 25.2) Bu gelişmeler üzerine 26.2 günlü Milliyet şunları haber verdi: Evren'in terörizm konusundaki işbirliğine Esad olumlu yanıt verdi. Müsteşar Necdet Tezel Sam'a gidiyor. Daha önce İlder Türkmen gittiğinde anlaşma sağlanamamıştı. Suriye ile anlaşma sağlanırsa, doğu, güneydoğu ve güneydeki 'antiterör' duvarı kurulmuş olacak." Hatay'daki operasyonların yoğunlaştığı günlerde, Türkiye-Suriye arasında böyle bir gelişme oluyordu.

Öte yandan bölgedeki ülkemizi ilgilendiren bir başka gelişme de Türkiye, Pakistan ve İran'ın RCD'yi başka bir ad altında yeniden canlandırmalarıdır. İlk önce genel sekreterliğe büyükelçi Behçet Türemen atandı (MG. 3.10) Adının Bölgesel Ekonomik İşbirliği olması İran tarafından istenmiş. (Dilipak, MG 8.10) Ve sonunda örgüt yeniden kuruldu. 24.1. günlü Milliyete göre, Sovyetler Birliği'ne bunun CENTO olmadığı güvencesi verilmiş.

Sosyalist Ülkeler ile ilişkiler:

Ele aldığımız dönemde sosyalist ülkelerle ilişkiler konusunda gelişmeler şöyledir:

- Türkiye'nin sosyalist ülkelerle ticaret açığı büyüyor. 8 ayda 305 mio 679 bin dolar açık verildi. Geçen yıl aynı dönemdeki açık, 284 mio 118 bin dolardı. Ağustos sonuna kadar DAC, Arnavutluk, Bulgaristan, Çekoslovakya, Macaristan, Polonya, Romanya, Sovyetler Birliği'ne toplam 183 mio 618 bin dolarlık ihracat yapıldı. Bu ülkelerde 489 mio 297 bin dolarlık dışalım gerçekleştirildi. Sosyalist ülkelere yapılan ihracatın payı, 1984'de 8 ay hepaslanması olarak , toplam ihracat içinde yüzde 4 geriledi. Sosyalist ülkelere yapılan ithalat, aynı dönemde, genel ithalatın içindeki %x pay olarak yüzde 7.5 düşüş gösterdi. (Cum. 12.10)
- İlk dokuz ayda 9 sosyalist ülkeye 204 mio 805 bin dolarlık ihracat yapıldı. Geçen yıla oranla 30.4 mio dolarlık bir artış bu. Bu ülkelere 568 mio 375 bin dolarlık ithalat gerçekleştirildi. Bu geçen yıla oranla 74 mio 033 bin dolarlık bir artıştır. (Cu. 19.11)
- Sosyalist ülkeler, 1984'de Türkiye'ye 232 mio dolarlık kredi verdiler.

Bu dönem içerisinde Türkiye-Sovyetler Birliği ilişkileri konusunda şu gelişmeler olmuştur:

- Özal Ekin Devrimi yıldönümünde, bakanlar kurulunu toplantısını bırakıp Sovyet elçiliğindeki davete gitti. Tihonov Türkiye'ye geliyor. Mi. 11.11
- Pakdemirli, Moskova'ya gitti. (A. Sesi, 18.11)
- Bakanlar kurulu, Türk-Sovyet ticaret protokolünü %x onayladı. 1985'de SB'ne 290 mio dolarlık ihracat, buradan 280 mio dolarlık ithalat yapılacaktır. (Te. 30.11)
- Tihonov'un gezisine değinen yetkililer, SB ile ticaretle son yıllarda görülen gerilemenin ticaretin geniş ölçüde mübadeleye dayanmasından kaynaklandığını öne sürüyorlar. (Cum. 28.11)
- SB den 1985'de 500 bin ton ham petrol ve 600 mio kh lik elektrik enerjisi alınacak. (Cu. 29.11)

--Tihonov'un gezisi sırasında 1972'deki iyi komşuluk ilişkilerinin prensipleri hakkındaki anlaşma ile 1978'deki iyi komşuluk ve dostça işbirliği siyasal belgesine SB'nin işlerlik kazandırmaya çalışacağı bildiriliyor. (Mi.21.12)

--SODEP'in ve DYP'nin Türk-Sovyet ilişkilerinin gelişmesini destekleyen demeçleri (Mi.23.12)

-- Tihonov ile yapılan anlaşmalara göre, 1987'den itibaren 2010 yılına kadar 6 mia metreküp doğal gaz Trakya ve İstanbul sanayi bölgeleri için alınacak. x2 hat ile yılda 1 mia 200 mio kh lik elektrik enerjisi x karşılığında 600 mio dolarlık ürün verilecek. xAmerikan yetkilileri, Tr sanayinin Sovyet enerjisine fazla bağımlı olacağını iddia ederek, anlaşmadan memnun kalmadıklarını Ankara ya bildirdiler xTürk yetkililer, tekstil için elverişli bir pazar bulunduğu görüşündeler (Mi.24.12)

-- Soysal: "Onurlu ilişki" olarak nitelendiriyor. "Pek az devlet arasındaki ilişki Mustafa Kemal'in kurduğu Türk devleti ile Lenin'in ihtilalinden doğan SB arası daki ilişkiler kadar onurlu olabilmıştır. Başlangıcından bugüne kadar ve iyi ya da kötü bütün aşamalarında (Mi.28.12)

-- Armaoğlu "Cenevre'den sonra" başlıklı yazıda: " Am.nın Tihonov ziyartisi ve TrkSv ilişkilerinin gelişmesinden hoşnutsuzluk duymaya hakkı yoktur. Batı Avrupa ve Am. Sovyetler ile ilişkileri geliştirmeye can atarken, alternatifleri bir hayli geniş olan Türk dış politikasında tek bir istikamete yönelik bir bakaazlık beklemek, mantıkla ters düşmek olur. (Te.11.1.)

--Moskova Radyosu: Görüşmelerde Sovyet tarafının uzayın askerileştirilmesine meydan verilmemesi gerektiğini belirtti.. "Görüşmeler ~~SSRS'nin~~ sınır bölgeser sorunlar hususundaki görüşlerde yakınlık, hatta benzerlik görüldüğünü, iki ülkenin değişik askeri kurumlara mensup oldukları halde değişik alanlardaki işbirliği için gerçekçi imkanların varolduğunu gösterdi. Aynı zamanda tüm uluslararası sorunlarda ülkeherimizin tutumlarının aynı olduğunu ya ve Sovyet-Türk ilişkilerinde zorluklar olmadığını düşünmek, sorunlar olmadığını düşünmek, hiçbir şey düşünmemek olurdu. Tr nin NATO'ya üyeliği iki ülke arasındaki ilişkilerde engeller çıkarmadığı halde, SB nin Tr topraklarında bu blokun himayesi altında ve bu blok adına sürdürülen eylemlerden tedirginlik duymaması düşünülemez. Tr nin ...NATO'ya sağladığı imkanlar çerçevesinde ABD'nin çok aktif davranışından SB nin tedirginlik duymaması olanak dışıdır. SB hükümet başkanının belirtmiş olduğuna göre, SBne gelince, o, iki ülke arasındaki sınırın her zaman barış ve iyi komşuluk sınırı olmasından yanadır." (19.2 günlü yorum)

Tihonov'un gezisi üzerine Atılım'da yazılan yazıda yer alan görüşlere katılıyorum. Bu temelde yayın faaliyetimizi sürdürelim. Ayrıca genel olarak yayınlarda, zaman zaman antisovyetizmi çürütücü yazılara, reel sosyalizmi öne çıkaran yazılara da önemimizdeki dönem ağırlık verelim. Moskova Radyosunun 19.2 günlü yorumu, Özal'ın Amerika gezisi hazırlıklarının sürdüğü döneme denk düşmesi bakımından Sovyet tutumunu ortaya koyan bir yorumdur. Bu anda balıkçılık görüşmeleri sürüyor. Bu rapor yazıldığında henüz sonucu belli olmamıştı.

Ulusal güvenlik konseptimizi somutlayıp alternatif yapalım:

Dış politikada barışçı ilişkiler ve genel ilkeler konusunda gerek TKP programında, gerekse Sol Birlik belgelerinde önümüzdeki dönem için savunulacak alternatif konmuştur. Önümüzdeki dönem, her konuda olduğu gibi, bu konudaki alternatifi de daha ısrarlı, daha fazla gündeme getirmeye özen göstermeliyiz. Gelişmeleri, sürekli bu alternatif ile bağlamalıyız.

Bunun yanı sıra, önümüzdeki dönemde biz kendi ulusal güvenlik konseptimizi geliştirip ortaya atmalıyız. Gerek emperyalizmin planları, gerek rejimin "modernizasyon" adı altında geniş güçleri biraraya toplamaya devam edebilmesi, gerekse silahlanmanın halkın sırtına bindirdiği yüklerin işçi sınıfımız ve emekçiler açısından gün geçtikçe daha çekilmez oluşu, bizim önümüze bu görevi koyuyor. Ayrıca biz gerçekçi, ilkelip bir ulusal güvenlik konsepti geliştirebilirsek, ulusal demokrasinin gerçekleşmesi için zorunlu olan orduyu bölme açacağımıza bir adım daha yaklaşmış oluruz.

Kuşkusuz ki ben, bu konunun uzmanı değilim. Ancak Atılımlar teranince bu konuda bizim öteden beri kimi yaklaşımlar getirdiğimiz görülüyor. 1 Eylül 1981 Atılımında, "ulusal güvenlik" yazısı, 1 Ekim 1981 Atılımında "ordunun donatımı" yazısı, kimi yaklaşımlar getirmektedir. Bunların gözden geçirilmesi, yerlerine daha uygun görüşlerin konması söz konusu olabilir. Ayrıca Temmuz 1983 Atılımında görev rejimin bunalımını derinleştirmektedir" yazısında Türk burjuvazisinin gerçekçi ve ulusal kesimlerinin gücünün kendi başlarına ABD emperyalizmine ve işbirlikçilere karşı direnmesinin yetmeyeceği işlenmiştir. (s.15) Ayrıca daha önce hazırlanmış bu konuda bir materyal toplamı vardı. Bunlar ve ekler, geliştirmeler alınarak, TKP'nin ulusal güvenlik konsepti oluşturulmalıdır.

Kadroya yönelik eğitim yayınlarının artırılması önerisi:

Partiye gelen mektuplarda, çeşitli yoldaşların ve parti örgütlerinin perspektif veren, ufuk açan radyo yayınlarının artırılması isteği zaman zaman öne çıkıyor. Bir mektupta kıvı politikanın ve direktiflerin izlenmesinde zorluklar çekildiği dile getiriliyordu. Erken seçim, ulusal demokrasi yığınların savaşımını örgütleme, kardeş partilerin deneyimi, vb. gibi konularda, radyonun daha aktif devreye sokulması uygun mudur? Parti politikasının etkinliğini sağlamada, kanımca, kadronun kafasındaki soruuları açıcı yayınlar yardımcı olacaktır.

Benim önerim, TKP'nin Sesi'nin daha fazla bu yöne kaydırılmasıdır. Bu hepimiz için ek iştir, ancak parti politikasının en geniş sekişde özümsemesinin sağlanması için, kanımca, böyle bir adım atmak yararlı olacaktır.

Bu temelde, Tartışma programı, haftada 2 ikiye çıkarılmalı. Burada her türlü çürük, Marksizm-Leninizme yabancı görüş, parti politikasına kara çalmalar, vb. çürütülmeli. Kadro yayını haftada üçe çıkartılmalı. Ya da hiç kadro yayını üçe çıktı demeden, yukarda özetlendiği biçimde yayına ağırlık verilmeli.

Halkın Kürsüsü'nün niteliği değiştirilmeli. Mektuplar, TKP'nin alternatifleriyle yoğrulmalı. Haftalık yön toplantılarında verilen doğruların mektuplarla aktarıldığı, desteklendiği bir kürsü yapılmalı. Bizim Radyo'da başlatılan ve adım adım ilerleyen daha etkin ve iyi ajitasyon yönünde yeni adımlar atılırken, TKP'de de bunu yürütecek insanlara perspektif, yardım, moral, teorik bilgi verilmeli. Kadroların bu ihtiyacının bu çetin ve buluşmaların zor olduğu dönemde, en iyi yine radyo tarafından karşılanabileceğini öneriyorum.

İstekler:

Bu dönem içerisinde Yunanistan ile ilişkilerde, "Ermeni sorunu" etrafındaki gelişmelerde ve daha birçok konuda, Türkiye'nin girdiği önceki dış ilişkiler konusunda bilgisizlik kendini ortaya koymuştur. O nedenle, parti yönetiminden, Siyasal Bilgiler Akademi'nde bu alandaki kürsülerde okutulan ya da okutulmuş olan Türkiye'nin dış ilişkiler tarihi, Osmanlıların son döneminden günümüze kadar yapılan anlaşmaların yer aldığı kitaplar, vs. üzerine kitapların bu alanda çalışan yoldaş için temin edilmesini rica ediyorum.

Ayrıca avukat yoldaşlardan ya da partimizin dostu olan avukatlardan Ege'nin hukuki statüsü üzerine bir rapor istenip sağlanması yararlı olacaktır.

Yunanistan'da bulunan yoldaşların, Yunan basınında çıkan yazı ve yorumları kesip göndermek yerine, çevirilerini ya da yaklaşık içinde neler olduğunu belirterek iletmelerinin sağlanmasını rica ediyorum.

Bunun yanı sıra, uluslararası toplantılara giden yoldaşların ya da dostların ilk işinin merkez yayın organlarına haber iletmek olduğunun anlatılmasını rica ediyorum. Yeraltında çalışan yoldaşlarımız için önemli bir toplantıda kendilerinden bir pançanın da yer aldığını duymak, moral kaynağıdır. Şimdi yapılacak olan Gençlik Festivali için bu önlemin hemen alınması yararlı olacaktır.

C E N E V R E

GÖRÜŞMELERİ

KİMİN YÖZÜNDEN

VE NEDEN

BAŞARIYA

ULAŞAMADI

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Giriş

5 Eylül 1984. Sovyetler Birliği - ABD Cenevre silahsızlanma görüşmelerinin sonuç alınmadan sona erişinin birinci yılını yaşıyoruz. Hatırlanacağı gibi, bundan bir yıl önce 5 Eylül 1983'de taraflarca anlaşma sağlanamayan görüşmelerden hemen sonra Amerika Birleşik Devletleri (ABD) Pershing 2 ve Cruise Missiles atom başlıklı ölüm roketlerini Batı Avrupa'ya yerleştirmeye başlamıştı.

Cenevre silahsızlanma görüşmelerini, dünya barış ve silahsızlanma hareketini yakından izliyenler, Sovyetler Birliği'nin tek taraflı silahsızlanma pahasına da olsa getirdiği silahsızlanma önerilerine karşı, ABD'nin daha baştan beri aldığı olumsuz tavır, inatçı tutumu ve görüşmeleri çıkmaza sokmaktaki kararlılığı nedeniyle alınan sonuçların olumsuzluğuna şaşmamaktadırlar. ABD'nin niyeti belli, tutumu ortadaydı : Cenevre görüşmelerini kasıtlı olarak çıkmaza sokmak ve bunu bahane ederek zaten kararı çoktan beri verilmiş olan roketleri Batı Avrupa'ya yerleştirmek. Cenevre görüşmelerinden sonuç alınmış, alınmazmış ABD için önemli olan olgu bu değildi. ABD delegasyonunun görüşmeler boyunca aldığı tavır, dünya barış güçlerinin bu tezini doğruluyordu.

5 Eylül 1983. Cenevre silahsızlanma görüşmelerinde son sözün söyleneceği günlere ve anlaşma sağlanamazsa daha önce kararlaştırılan, ABD Pershing 2 ve Cruise Missiles roketlerinin Batı Avrupa'ya yerleştiriliş tarihi olan 1983 Sonbaharına yaklaşmaktayız. Dünya barış hareketi, silahlanma karşıtları, barış güçleri bir ciğ gibi büyüyor, güçleniyor. Avrupa ülkeleri başkentleri, sayıları Milyonları bulan barışseverlerin yürüyüşlerine, gösterilerine, mitinglerine sahne oluyor. "Roket değil, iş - Silah değil, barış" sesleri inletiyor caddeleri.

Amerika, Vietnam gösterileri yanında tarihinin en büyük, en yığinsal yürüyüşlerine tanık oluyor. 500 bin'den fazla barışsever Reagan'ın silahlanma politikasını protesto ediyor.

Dünya'nın her yerinde silahlanmaya karşı, barış için yığinsal eylemler yapılıyor.Sovyetler Birliği'ndeki barış haftasına 48 Milyon kişi katılıyor.Federal Almanya'da çeşitli araştırma kurumlarının yaptığı araştırma sonucu açıklanıyor: "Halkın yüzde 75'i silahlanmaya karşı, barıştan yana olduğunu" söylüyor.

Yıl halâ 1983. 1 Eylül Dünya anti-savaş günü.Dünya barış güçleri bugünü, bu yıl daha görkemli ve daha yığinsal kutlamaya hazırlanıyorlar.Asyâ'da, Afrika'da, dünyanın dört bir yanında barış hareketi yükseliyor, güçleniyor. 1 Eylül tarihe ikinci kez geçmek üzeredir.

Barış hareketi genişleye dursun, Sovyetler Birliği 27 Ağustos 1983 günü, Avrupa'da nükleer silahların sınırlandırılması, azaltılması ve giderek, Avrupa'nın atom silahlarından arındırılmasını bir kez daha vurgulayan yeni bir öneri paketini Cenevre'ye getiriyor.Yeni Sovyet önerisinin görüşülmesi 5 Eylül 1983'e erteleniyor.

Aynı günlerde ABD Cumhurbaşkanı Reagan, Pentagon, CIA ve ABD silah tekelleri ile ortak hazırladığı 280 Milyar Dolar'lık, ABD tarihinin en büyük, en korkunç askeri harcamalar bütçesini onaylatmak üzere Amerikan Kongresine getiriyor. Olay, Amerikan halkının Reagan'ın MX, B-I stratejik nükleer silahlarına, yeni kimyasal silah projelerine karşı zaten varolan tepkisini daha da arttırıyor.Halk, Reagan'a karşı, onun plânlarına karşı yer yer gösterilerde bulunuyor, Amerikan Kiliseleri tasarıyı kınayan açıklamalar yapıyor.

Dünya barış hareketlerinin frenlenmek istenişinin, silahlanmaya karşı olan direnişin kırılmasının, Sovyet önerisinin masa altı edilişinin, 280 Milyar Dolar'lık tarihinin en büyük silah harcamasının kongreye hiç bir şey olmamış gibi onaylattırılmak istenişinin sakın, durgun ve yumuşamaya yönelik bir politik ortamda mümkün olmayacağını, biraz düşünebilen, gazete okuyan her normal yaratık, taraf tutmaya hiç de gerek kalmadan anlayacaktır.

"Kurt sisli havayı, Reagan'da bulanık ortamı sever" misali işte bugünlerde "Beklenmedik" bir olay (!) oluverdi...

Alaska'dan kalkıp, Seul'e (Güney Kore) gitmekte olan 269 yolculu Güney Kore uçağı, dünya havacılık anlaşmalarına göre bu hat üzerindeki uçuş rotasından ABD ve Japonya'nın uçuş güvenlik servislerinin sorumlu olduğu hava hattından 500 km. saparak Sovyetler Birliği sınırlarına girmesi ve yapılan çeşitli ihtar ve inişe zorlama girişimlerini Güney Kore uçağının yanıtsız bırakması üzerine düşürüldü.

Yıl da 12 bin uçağın geçtiği aynı rota üzerinde Sovyetler Birliği'ne karşı düzenlenen bu provakasyon olayının neden tamı tamamına 31 Ağustos'u, 1 Eylül'e bağlayan gecede meydana geldiğini, "Yaşıyorum, çünkü düşünüyorum" diyen bir insan olarak haydi düşünün ve bulun bakalım !..

Güney Kore uçağı provakasyonu :

- Sovyetler Birliği'nin 27 Ağustos 1983'de Cenevre silahsızlanma görüşmelerine getirdiği öneriden 4 gün sonra,
- Silahlanmaya karşı, barış istemine dönüştürülen 1 Eylül anti-savaş günü,
- Cenevre'de yaşamsal kararların alınacağı, Sovyet önerisinin görüşüleceği 5 Eylül'den 4 gün önce,
- Ve 280 Milyar Dolar'lık silahlanma bütçesinin 12 Eylül'de ABD Kongresinde onaylanması için, kongre üyelerinin buna karşı direnişinin kırılması için, karar gününden 11 gün önce gerçekleştirilmiştir.

Böylece bir taşla bir kaç kuş birden vurulacak ve en önemlisi dünya kamuoyunun ve Amerikan halkının tepki ve direnişi kırılarak, suçlunun Sovyetler olduğu (!) gösterilecekti.

Şimdi soralım : Bütün bunlar tesadüf mü ? Tabii ki HAYIR. Nitekim ABD Kongresi 12 Eylül günü, 280 Milyar Dolar'lık yeni silahlanma harcamalarını hiç bir karşı tepki göstermeden onaylamış, bununla da yetinmeyerek, ABD ordusunun Viet-

nam'dan sonra ilk kez doğrudan ve açıkça Lübnan'da savaşa sürülmesini ve ABD uçak gemilerinin Lübnan sularından, yine Lübnan halkını bombalamasını kabul etmiştir.

Dünya'da bu tür tesadüflerin (!) örneklerini çoğaltabiliriz :

- Zonguldak Maden Ocağı çöküşü ve yüzlerce yurttaşımızın ölümü sırasında, Belgrad'da Türkiye Elçilik erkânı kurşunlandı.
- Türkiye'de anayasa oylaması günlerinde, Ankara'da Ekmekçiyan olayı olmuştu.
- R.Reagan'ın, Sovyet tehditi uydurmacasını yumurtladığı ve Sosyalist ülkelere "Haçlı Seferi" ilân ettiği sıralarda, İtalya'da Papa II. Paul vurulmuş, olay dünya kamuoyuna faşist M.Ali Ağca ile Bulgar ortaklığı olarak yutturulmaya çalışılmıştı.

Evet, Güney Kore uçağı provakasyonu sonucu Cenevre silahsızlanma görüşmeleri sonuç alınmadan sona ermiş ve bunun hemen arkasından da ABD roketlerinin Batı Avrupa'ya yerleştirilmesine başlanmıştı.

Cenevre silahsızlanma görüşmelerinin sonuç alınmadan sona ermesi de tesadüf sonucu değildir.

Pershing 2 ve Cruise Missiles roketlerinin Batı Avrupa'ya yerleştirilmesinin yolu, Cenevre görüşmelerinin sonuçsuz kalmasından geçmekteydi. Aksi halde büyüyen barış hareketinin de yardımıyla roketlerin yerleştirilmesi engellenebilirdi. Bu da ABD silah tekellerine kâr üstüne kâr ettirmekle görevli ABD hükümetinin ve onun saldırgan başı Reagan'ın işine gelmiyordu. Öyleyse görüşmelerden sonuç alınmamalıydı. Ama nasıl ? Çok geçmeden buna da çare bulundu, hem de 269 insan canı feda edilerek.

Cenevre görüşmeleri durup, dururken sonuç alınamadı diye sona erdirilmedi. Bunun da tabanının hazırlanması, belirli

bir "Yoldan" geçirilmesi, daha doğrusu "Kitabına uydurulması" gerekiyordu.

Bu yol da, bulanık politik bir ortam yaratmak, gerginlik yaratarak dünya kamuoyunun gözlerini, tüm dikkatlerini başka bir olaya çekmek, ve bütün bunların yanında, 280 Milyar Dolar'lık tarihinin en büyük silahlanma harcamalarını kongre üyelerine haklı gösterip, onaylattırmak için Güney Kore uçağı provakasyonunun yaratılmasından geçmekteydi.

İşte ABD bunu tezgâhladı.

Bu broşürde Cenevre silahsızlanma görüşmelerinden başarılı sonuçlar alınmaması için, görüşmeler boyunca, daha baştan beri ilke haline getirilen ABD'nin provakatif tutumunu yer, tarih ve rakamlarla sergilenmiş şeklini bulacaksınız. Görüşmelerin sistematik olarak neden ve nasıl çıkmaza sokulduğunu göreceksiniz. Dünya kamuoyunun, ABD tarafından nasıl aldatıldığına şahit olacaksınız.

Barış dostlarını ve düşmanlarını daha iyi, daha net tanımanıza yardımcı olması umidiyle

Ağustos 1984

Burjuva basını devamlı sorar: "Sov.Birliğinde barış ve silahlısızlanma için yürüyen var mı ?"..Milyonların katıldığı 1982 barış yürüyüşü (yukarıda), "Silahlanma yarışına HAYIR" yürüyüşü (aşağıda).

Moskova'da Basın Toplantısı

5 Aralık 1983 tarihinde Moskova'da, Sovyet ve yabancı basın mensuplarına açık bir basın toplantısı yapıldı. Basın toplantısına, Sovyetler Birliği Silahlı Kuvvetler Komutanı ve Savunma Bakanlığı 1. yardımcısı Mareşal N.W.Ogarkow, Dışişleri Bakanlığı Müşavirliği 1. Yardımcısı G.M.Kornijenko ve Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi uluslararası enformasyon deiresi sorumlusu L.M.Samjatin katıldılar.

Basın toplantısının açılış konuşmasında Samjatin :

"Bugünkü basın toplantısı, Amerikan "İlk vuruş" silahlarının Batı Avrupa'ya yerleştirilmeye başlanması nedeniyle uluslararası güncel sorunlara ayrıldı. Bu sorumsuzca davranış, Cenevre'de sürdürülmekte olan silahsızlanma görüşmelerinin devamı olanağını ortadan kaldırmaktadır. Bu tutum, ABD'nin ve bir dizi NATO üyesi ülkelerinin, NATO ülkeleri ile Varşova paktı üyesi ülkelerin Avrupa'da nükleer silahlar da dahil olmak üzere yaklaşık olarak varolan askersel güçler dengesini, Avrupa'nın gerçek güvenliğini sağlayan dengeyi, kendi lehine bozma girişimleridir. Bütün bunlar, Avrupa ve tüm dünya halkları arasında korku yaratan yeni bir durumu meydana getirmektedir.

ABD atom roketlerinin Batı Avrupa'ya yerleştirilme kararından sonra ortaya çıkan yeni durum üzerine Sovyetler Birliği'nin tutumunu, Sovyetler Birliği Komünist Partisi Genel Sekreteri ve Yüksek Sovyet Prezidyumu Başkanı J.W.Andropow 24 Kasım 1983 tarihinde yaptığı açıklama ile ortaya koymuştur. Bu açıklamada, Sovyet halklarının, kendi ülkelerinin ve öteki Sosyalist ülkelerin güvenliğinin garanti altına alınacağı konusunda kararlılığını dile getirmişti.

Andropow açıklamasında, uluslararası durumun nazik olduğu sıralarda, Sovyet halkları adına ABD ve Batı Avrupa devlet yöneticilerine seslenerek, ABD atom roketlerinin Batı Avrupa'ya yerleştirme plânlarının gerçekleştirilmesi halinde

meydana gelecek durumun sonuçlarını bir kez daha düşünmelerini önermiş ve bu roketlerin gerek adı geçen ülkelerin kendi halklarına ve gerekse, tüm insanlığa getireceği tehlikeye işaret etmiştir.

Andropow, sorumluluk duygusu taşıyan her ülke yöneticilerine hitapla, insanlığı bekleyen büyük tehlikenin giderilmesine olumlu bir çözüm yolu bulunmasını istedi.

Bu açıklamanın ışığında Amerikan atom silahlarının Avrupa'ya yerleştirilmesinden sonra meydana gelecek durumu bugün analize etmek istiyoruz"...

G.M.Kornijenko'nun basın toplantısındaki açıklaması :

"Washington orta menzilli atom roketlerini Avrupa'ya yerleştirmeye başladıktan sonra, sanki önemli bir şey olmamış gibi bir tavır aldı.Roketlere tepki gösterilmeyeceğini sandı. Washington'un bu tavrına şaşmamak gerekir.Bu tutum, -eğer başka türlü düşününüz varsa söyleyin- bugünkü Amerikan yönetiminin Avrupa'da nükleer silahlanmanın her iki ülke tarafından kabul edilebilecek bir biçim de sınırlandırmasını daha baştan beri istemediğine işarettir.ABD baştan beri görüşmelerden başarılı sonuçlar alınmasına değil, kasıtlı ve bilinçli bir şekil de Cenevre görüşmelerinin başarısız olmasına, yarıda kalmasına çalıştı.

ABD toplantılara, Sovyetler Birliği için kabul edilmesi baştan itibaren olanaksız olan "Sıfır çözüm" önerisiyle geldi. Bu önerinin pratikte, Sovyetler Birliği roket sayısının sıfıra indirilmesinin yanında, NATO roketleri sayısının da sıfıra indirilmesi şeklinde anlaşılması gerekiyordu.Fakat kendi roket sayısının da sıfıra indirilmesi sözkonusu olunca, NATO bu önerisinden hemen vazgeçiverdi.Buna rağmen son görüşme gününe kadar kendi konumlarında inatla durdular.Bu tutumları her zaman olduğu gibi : Sovyetler Birliği orta menzilli roketlerinin sayısını, ülkesinin Avrupa kesimindeki roket sayısı da dahil olmak üzere göreceli bir oranda azal-

tacak, buna karşın ABD, Avrupa'da halen bulunmakta olan ve sayıları hiç de az olmayan NATO nükleer orta menzilli atom roketlerini göreceli bir şekil de arttıracak, demekti.

Kısacası ABD'nin neye ulaşmak istediği ortaya çıktı : Silahsızlanma görüşmelerini çıkmaza sokmak ve en kısa zamanda atom roketlerinin Avrupa'ya yerleştirilmesine başlamak.

Gelişmeler sonunda meydana gelecek karşı tepki önlemlerini Washington görmemezlikten gelmektedir. Böyle bir tepkinin meydana gelmesini ABD zaten istemekteydi. Bu nedenle, karşı önlemleri bahane ederek, dünyayı yeni bir silahlanma turuna zorlayan ve uluslararası gerginliği derinleştiren bu tutum, ABD'yi sorumluluğundan arındırmaz.

Meydana gelen durumdan ve Cenevre silahsızlanma görüşmelerinden sonuç alınamayarak sona ermesinden sorumlu ABD'nin yanında, Amerikan atom roketlerinin Avrupa'ya yerleştirilmesine yeşil ışık yakanlardır. Bunlar, Federal Almanya, İngiltere ve İtalya hükümetleridir. Belirli oranda da olsa sorumlu, toprakları üzerine şimdilik atom roketleri yerleştirilmeyen, fakat ABD'yi destekleyerek Cenevre silahsızlanma görüşmelerinin sonuç alınmadan sona ermesine sebep olan Kuzey Atlantik Paktı (NATO) ülkelerinin hükümetleridir.

Sovyetler Birliği'nin bugün olmasa bile yarın, ABD roketlerinin Avrupa'ya yerleştirilmesini önemsemeden Cenevre silahsızlanma görüşmeleri masasına geri döneceği, kendilerini sorumluluktan kurtarmak isteyen Washington ve belirli batı ülkeleri başkentlerinde oynanan iyimserlik oyunu ve bir arzu-
zudan başka bir şey değildir.

Sovyetler Birliği, meydana gelen durumun düzeltilemeyeceği görüşünde değildir. Tabii ki NATO üyesi ülkeler ABD atom roketlerinin Avrupa'ya yerleştirilmesinden önceki durumu sağ-larlarsa, Sovyetler Birliği de görüşmelere katılacaktır. Bu Andropow'un 24 Kasım 1983 tarihli açıklamasında da en anla-

şılır bir biçim de söylendi.Bu Sovyetler Birliği'nin, silahlanma yarışının, özellikle nükleer silahlanmanın dizginlenmesi, mevcut silahların giderek azaltılması ve sonuç da atom savaşı tehlikesinin kesin olarak yokedilmesi konusundaki hedef ve prensiplerine sadık kaldığını göstermektedir. İnsan aklının gösterdiği en olumlu, en insancıl yol budur".

Daha sonra Sovyet Mareşal'ı N.W.Ogarkow söz aldı :

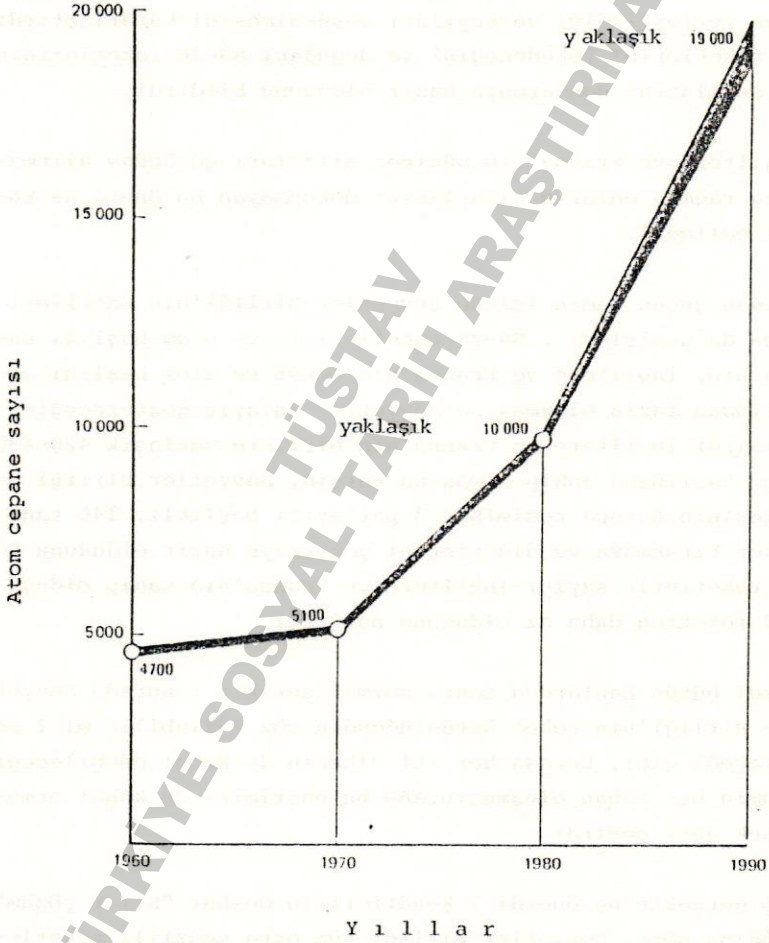
"Ben kısa olarak Parti ve Devlet Başkanı J.W.Andropow yoldaşın açıklamasındaki konunun askersel yönündeki tezlere değinmek istiyorum.

Açıklamada da kanıtlandığı gibi, özellikle ABD görüşmeler süresince Avrupa'da nükleer silahların sınırlandırılması konusunda, her iki ülkece kabul edilebilecek bir anlaşma olanağını kendi davranışlarıyla olanaksız kıldı.Şimdi ise, ABD ve onun yandaşları silahsızlanma görüşmelerinin sonuç alınmadan sona ermesinin sorumluluğunu kendi üzerlerinden atmak istiyorlar.Bunun için de, Pershing ve Cruisse Missiles roketlerinin Avrupa'ya yerleştirilmesini haklı gösterebilmek için, Sovyetler Birliği'nin orta menzilli roket üstünlüğünü ortadan kaldırmak için yapıldığı uydurmacasını kullanıyorlar.Gerçek ise bu iddianın tam tersini belgeliyor.

Şimdi gerçeklere bir bakalım : Sovyetler Birliği şu anda Avrupa'da 938 orta menzilli taşıyıcı araca sahiptir.(465'i uçaklarda ve yarası eski tip olan 473 roket).

NATO paktının ise, 857'dir.(İngiltere ve Fransa'nın 162 roketi ve uçaklarda 695).Görüldüğü gibi, bizim sayımız biraz fazladır.Buna karşın NATO'nun roketlerinin başlık sayısı fazladır.Bunun sonucu olarak da, NATO'nun üstünlüğü yaklaşık olarak yüzde 50 daha fazladır.Toparlayacak olursak, nükleer silahlar konusunda Avrupa'da yaklaşık denge sağlanmıştır.Gerçek budur.

Amerika'nın stratejik atom saldırı gücü potasyeli
(Cepane birikimi)

Sovyetler Birliği Cenevre silahsızlanma görüşmelerinin daha başında olumlu bir öneri getirdi : Avrupa'daki orta menzilli ve taktik silahları da dahil olmak üzere tüm atom silahlarının yok edilmesi ve Avrupa'nın atom silahlarından tamamen arındırılması.Sovyetler Birliğinin bu önerisi rededildi.Bunun hemen arkasından Sovyetler Birliği, atom yüklü uçak ve roket sayısının üçte bire, yani 300'e indirilmesini önerdi.Sovyetler Birliği aynı anda, ülkesinin Avrupa kesimine yerleştirdiği ve sayıları düşürölmesini kararlaştırdığı roketlerini yokedeceğini ve doğudaki SS-20 roketlerinin de sayılarını dondurmaya hazır olduğunu bildirdi.

İngiltere ve Fransa'nın nükleer silahları gözönüne alınmasına rağmen onların çıkarlarına dokunmayan bu öneri de kabul edilmedi.

Aradan geöen zaman içinde Sovyetler Birliği'nin önerileri daha da genişledi : SS-20 roketlerinin ve atom başlığı sayısının, İngiltere ve Fransa'nın roket ve atom başlığı sayısından fazla olmamasına Sovyetler anlayış göstereceğini bildirdi.İngiltere ve Fransa'nın birlikte yaklaşık 420-430 atom başlığına sahip olmasına karşın, Sovyetler Birliği de ülkesinin Avrupa kesiminde 3 patlayıcı başlıklı, 140 tane roket bırakmaya ve diğerlerini yoketmeye hazır olduğunu ve bu roketlerin sayıcı İngiltere ve Fransa'nın sahip olduğu 162 roketten daha az olduğunu belirtti.

şimdi bütün bunlardan sonra sormak gerekir : Burada Sovyetler Birliği'nin roket üstünlüğünden söz edilebilir mi ? Görüleceği gibi, burada her iki ülkenin de kabul edebileceği olumlu bir taban oluşmuştu.ABD bu önerimizi de kabul etmeyerek geri öevirdi.

ABD geröekte ne önerdi ? Kendilerinin meşhur "Sıfır öözüm" plânına göre, Sovyetler Birliği tüm orta menzilli roketlerinin sayısını azaltmalı, sadece 465 tane bomba bırakmalıdır.Buna karşın NATO ülkeleri tüm atom silahlarının sayısı-

nı korumak ve böylece atom taşıyıcı araçlarda iki kat, çok başlıklı roketlerde üç kat daha güçlü duruma gelmeliydi. Bunun bizler tarafından kabul edilemeyeceği ortadadır.

Bundan başka ABD bir 'Ara Çözüm' de getirdi. Buna göre, Sovyetler Birliği'nin belirli bir sayıdaki orta menzilli roketlerini elinde tutmak istemesi halinde, ABD'de bu durumda, Sovyetler Birliği'nin roket sayısı kadar kendi atom roketlerini Avrupa'ya yerleştirmeli. Burada da görüldüğü gibi, NATO ülkeleri yine iki kat güçlü olmak istemektedirler.

İnsan kendi kendine soruyor, mantık bunun neresinde ? Kim, neden bu görüşmeleri çıkmaza soktu ? Bu soruların yanıtı gayet açıktır : Bunu yapan ABD yöneticileridir.

ABD'nin stratejik silahların sayılarının sınırlandırılması ve azaltılması konusunda yapılan görüşmelerdeki tavırlarında da değişiklik olmadı. Sizlere burada bir örnek vereyim :

Önerimizin içeriği, her iki ülkenin stratejik atom silahları sayısının başlangıçta yüzde 25 oranında (1800'e) indirilmesi, Sovyetler Birliği ve ABD'nin atom başlıklı silahlarda sayıca eşit duruma gelmesi ve böylece halen mevcut olan silah sayısının altına inilmesiydi.

Bakın buna karşın ABD ne öneriyor : Kıtalararası balestik roketlerin, denizaltı gemilerine yerleştirilmiş balestik roketlerin sayılarını, her birinde 5000 patlayıcı başlık bırakılmak üzere azaltabiliriz. Stratejik roketlerin sayısını ise azaltmayız. ABD bu denizaltılara her biri 20 atom başlığı ile donatılmış ve 2600 km. mesafeye kadar uzanan atom roketleri yerleştirebilir. Sovyet uçaklarının taşıdığı tüm roket sayısı 1000'in altındayken, ABD'nin roket sayısı 8000'dir. Bunun sonucu olarak da, bu konuda da ABD, Sovyetler Birliği'nden iki kat daha güçlü duruma gelmektedir. Bu durum, Sovyetler Birliği'nin stratejik nükleer gücünün yapısal değişimine ve bunun devamı olarak da silahlanmaya Milyarlar harcamayı beraberinde getirirdi.

Bu nedenle de öneriyi kabul etmedik.

İşte gerçekler budur. Bu olaylardan sonra sormak gerekir : Amerika Devleti önerilerinin ne kadar dengesiz ve tek yönlü olduğunun gerçekten farkında mı ?

Bugün artık rahatlıkla söyleyebiliriz ki, Amerikan yönetimi silahsızlanma görüşmelerinin tâ başından beri Avrupa'daki nükleer silahlar konusunda her iki ülkenin de kabul edebileceği bir çözüm yolundan yana değildi. ABD çözümci bir sonuç alınmaması için elinden geleni yaptı, tüm olanaklarını kullandı.

ABD görüldüğü kadarıyla, stratejik silahların sayılarının sınırlandırılması ve azaltılması konusunda da aynı amaca ulaşmak istemektedir. Sovyetler Birliği önceden olduğu gibi, gelecekte de silahlanma yarışının, özellikle nükleer silahlanma yarışının durdurulması konusunda görüşlerinde ısrar ediyor. Nükleer silahlanma saçmalaktır. Bakın, kendiniz karar verin : ABD, şu anda bile "ilk vuruş" da stratejik nükleer gücünü kullanarak, sayıları 12 bin'den fazla olan atom başlıklı silahlarını harekete geçirebilir. Tekrar ediyoruz, bunlar sadece stratejik nükleer güçlü atom silahlarıdır. ABD ve diğer NATO ülkelerinin bugün sahip oldukları patlayıcı başlık sayısı toplamı, 40 bin'in üstündedir.

ABD hükümeti bu kadar büyük sayıda nükleer silaha sahip olmasına rağmen neden halâ roketlerini Avrupa'ya yerleştirmekte ısrar ediyor ? Bunun yanıtı da gayet açıktır : ABD stratejik nükleer gücünü arttırarak, Sovyetler Birliği'ne bu silahlarla ilk vuruşu yaptıktan sonra, Sovyetler Birliği'nin de bu saldırganlığa karşılık verebilme gücünü daha baştan itibaren ortadan kaldırabilmek için.

Bu hedefe ulaşılabilir mi ? Verilecek yanıt tek kelime ile ortadadır : Hayır, yineliyoruz Hayır. Her iki devletin de sahip olduğu geniş kapsamdaki atom silahları, bu silahların

yerleştirilmesindeki farklılıklar ve silahların yönlendirme sistemlerinin gelişmişliği nedeniyle bu olanaksızdır. Saldırıya karşı verilecek yanıt durdurulamaz. Bu nedenle, sadece ve sadece hayalperestler ve intihar etmek isteyenler atom silahlarının kullanılacağı böyle bir ilk vuruşu tasarlayabilirler.

Bir soruya daha değinmek istiyorum : Nükleer bir tehlikenin artışı, Sovyet yönetimini önlemler almaya zorladı. Burada bir kez daha belirteyim ki, alınan önlemler yerinde ve uygundur. Böylece Atlantik bölgesi ve denizlere yerleştirilecek ABD'ye yönelik Sovyet silahları, Avrupa'ya yerleştirilecek Amerikan atom roketlerinden daha az etkili olmayacaktır. Hem de, gerek ulaşım masafesi, patlama gücü, ve gerekse isabet garantisi ve en önemlisi, hedefine ulaşmada uçuş zamanının kısalığı konusunda.

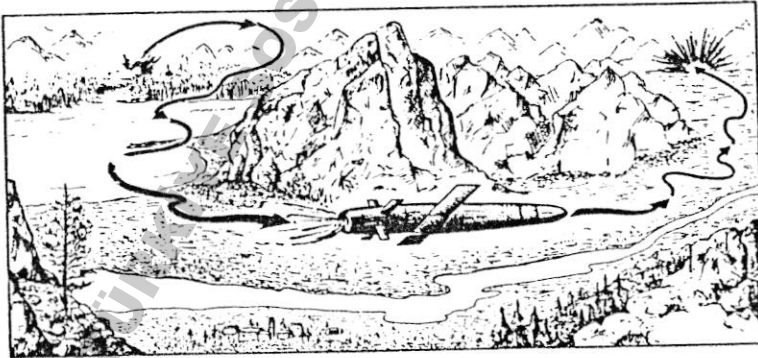
Bu önlemler bir zorunluğun sonucu alınmıştır. ABD Pershing ve Cruise Missile roketlerinin Avrupa'ya yerleştirilmesi, Avrupa ve Dünya düzeyindeki güçler dengesini ABD'nin lehine çevirmiştir. Buna izin veremeyiz. Bu nedenle de, Sovyetler Birliği'nin ve diğer Sosyalist ülkelerin yaşamını güvence altına alabilmek için yukarıda saydığımız önlemlerin yanında gayet tabii ki başka önlemler de alınacaktır. Kesinlikle söyleyebilirim ki, ABD güçlü olma hedefine ulaşamayacaktır.

Bunlara ek olarak, J.W. Andropov yoldaşın açıklamasında da belirttiği gibi, Sovyetler Birliği'nin karşı önlemleri, NATO ülkelerinin silahlanma girişimleri sonucu bize dikte edilen, aynı ölçü de bir zorunluluk olup, Sovyetler Birliği yönetimi, Sovyet halklarının istemi olan savaş tehlikesinin ortadan kaldırılması ve kalıcı bir barışın gerçekleştirilmesi yolunda gelecekte de tüm olanaklarını kullanacağını bildiririm"...

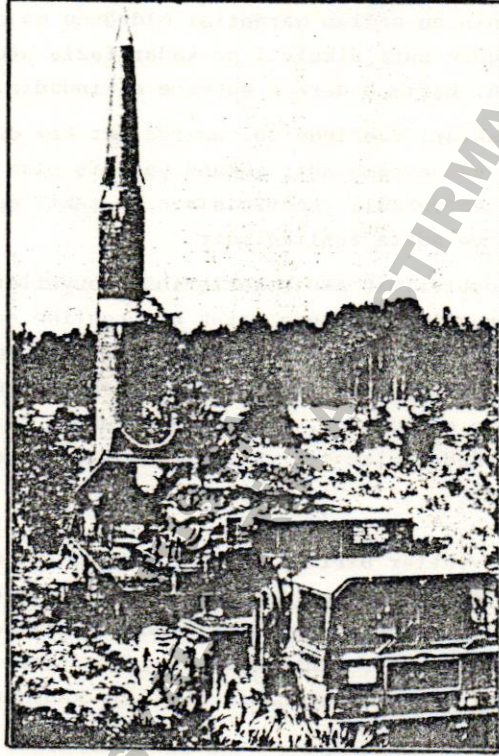
Daha sonra toplantıya katılan Sovyet yöneticileri basın mensuplarının sorularını yanıtladılar.

S O R U : Tanınmış NATO ülkeleri yöneticileri Avrupa'daki gergin durumun yaratılmasına Sovyetler Birliği'nin SS-20 roketlerinin sebep olduğunu söylüyorlar.Bu konu da ne di-yorsunuz ?

Y A N I T : Bu tür iddialar gerçekler ile bağdaşmıyor.Sov-yetler Birliği'nin SS-20 roketleri Avrupa'daki güçler den-gesini bozmadı, gergin duruma da neden olmadı.Sovyetler Birliği, yerleştirdiği iki SS-20 roketine karşın, aynı an-da üç SS-4, SS-5 roketini geri çekti. SS-20 roketlerinin yerleştirilmesine başlanmadan önce, Sovyetler Birliği'nin Avrupa kesimine yerleştirilmiş 600 roketi vardı.Şimdi ise roket sayısı 473'dür.Ayrıca, SS-4 ve SS-5 roketlerinin pat-lama gücü, SS-20'lerden daha fazladır.Bu nedenle, tüm ro-ketlerin patlama gücü, SS-20'lerin yerleştirilmesinden son-ra yaklaşık yarı-yarıya, tam söylemek gerekirse, yüzde 41 azaldı.Bu gerçeğin batı ülkelerinde kamuoyundan hangi ne-denle olursa olsun gizlendiğini biliyoruz.Sovyetler Birli-ği'nin nükleer başlıklı roketler konusunda NATO'dan üstün olduğunu inkâr etmiyoruz.Fakat deniz ve hava dahil tüm nü-kleer başlıklı orta menzilli roketler konusunda NATO Sovyet-ler Birliği'nden bugün 1,5 kere daha güçlüdür.Bu nedenle, Avrupa kıtasındaki gergin ortam, SS-20 roketleriyle değil, stratejik durumu temelden değiştiren ve savaş tehlikesini arttıran yeni ABD orta menzilli roketlerin Avrupa'ya yer-leştirilmesiyle meydana geldi.

Araziye (Yükseklik-Viraj) uyabilen Cruisse Missiles roketleri.

P E R S H İ N G 2

2500 kilometreye kadar uzanabilen
ölüm roketi. Bu roketlerden Federal
Almanya'ya tam 108 tane yerleştiri-
lecek.

S O R U : Federal Başbakan Helmut Kohl, ABD roketlerinin FAC'ye yerleştirilmesinin, ülkenin güvenliğini sağladığını iddia ediyor.Buna ne diyorsunuz ?

Y A N I T : Evet, FAC Başbakanı nükleer bir korkutmanın sağ-
vaşı önlemenin en sağlam garantisi olduğunu da söylemişti.
Bu mantığa göre batı ülkeleri ne kadar fazla atom silahına
sahip olursa, barış o derece güvence altındadır.

Ülkesi toprakları üzerinde 20. asırda iki kez dünya savaşı
başlatılmış ve savaşın ağır yükünü yaşamış olan FAC gibi
bir ülkenin en yetkili yöneticisinin bu şekil de düşünmesi
düşündürücü ve hatta tehlikelidir.

FAC'ye yerleştirilmiş ABD roketlerinin Sovyetler Birliği'ne
ve öteki Sosyalist ülkelere artan bir tehlike getirdiği şüp-
hesizdir.Fakat aynı artan tehlikenin FAC için de geçerli
olduğu bilinmelidir.FAC atom silahlarının harekete geçiril-
diği bir alan olduğundan, bunun doğai sonucu olarakta atom
roketlerine hedef olacaktır.Politikada dar görüşler iyi so-
nuçlar vermez.

S O R U : Sovyetler Birliği neden Pershing ve Cruisse Mis-
siles roketlerinin Avrupa'dan geri çekilinceye kadar ABD
ile Cenevre'de sürdürülen silahsızlanma pazarlığına oturma-
yacağını açıkladı ? Bu tutumuyla Sovyetler Birliği batı dün-
yasında ciddi görüşmelere hazır olmadığı kanısını uyandırıyor.

Y A N I T : Batı dünyasında Sovyetler Birliği'nin durumunu
kendisine sorun edinenlere teşekkür ederiz.Açıkça söyleye-
lim ki, bizler hakkında sorumluluk duymanıza gerek yok.Gö-
rüşlerimizi burada en geniş detaylarına kadar açıkladık.
Ciddi bir pazarlık ortağı olup olmadığımıza gelince, bunu
biz değil, kelimenin tam anlamıyla Amerikan yönetimi kay-
bettii, hem de uzun süreden beri.Çünkü ABD, daha görüşmele-
rin başından itibaren anlaşma istemediklerini, yapılan gö-
rüşmeleri kendi plânlarını gerçekleştirme yolunda, zaman
kazanmak için bir maske olarak kullandığını gösterdi. ABD'-
nin roketleri Avrupa'ya yerleştirmesine hız verdiği şu gün-

lerde, yine ABD'nin dikta ettiği şartlar altında görüşmele-
re devam etmek demek, ABD'nin dünya kamuoyunu yanıltma uğ-
raşlarına yardımcı olmak demektir ki, buna hiç de niyetli
değiliz.

S O R U : Federal Başbakan Helmut Kohl, kendisine J.W.And-
ropow tarafından gönderilen mektup da, Sovyetler Birliği'-
nin yarıda kalan Cenevre silahsızlanma görüşmelerine en kı-
sa zamanda geri döneceğini ifade ettiğini iddia ediyor.Bu-
nun doğruluk derecesi nedir ?

Y A N I T : Başbakan Kohl, inatla hep aynı şeyleri tekrar
ediyor.Kohl, söylediklerinin doğruluğunu belgelemek için
de kendisine gönderilen mektupdan, Sovyetler Birliği'nin
görüşmelere hazır olduğunu, meydana gelen durumun bunu en-
gellemiyeceğini içeren bir cümleyi seçiyor.

Birincisi, bu cümleyi Kohl gibi yorumlamak için insanın ha-
yal dünyasının olduğa geniş olması gerek.İkincisi ise, da-
ha az hayret verici değil: Başbakan Kohl, kendisine adı ge-
en cümlelerin mektupta daha detaylı açıklanıp açıklanmadığı-
nı soran basın mensuplarına "Hayır" yanıtını vererek, cüm-
lenin söylendiği gibi formüle edildiğini açıklıyor.

Bu tür çarpıtmaları düzeltebilmek ve konuya açıklık getir-
mek için mektubun adı geçen cümleyle ilgili kısmının tama-
mını tekrarlıyalım : "Biz meydana gelen durumun görüşme ma-
sasına dönmemize engel olmayacağı kanısındayız.Batılı öлке-
lerde barış ve güvenlik sorunlarına daha başka, daha ger-
eki görüşlerin hakim olması halinde, NATO ölkelerinin
ABD atom roketlerinin Avrupa'ya yerleştirilmesinden önceki
duruma geri dönmeye hazır olması halinde, size garanti ve-
ririm ki, Sovyetler Birliği görüşmeler konusunda olumlu bir
tavır alacaktır"...

Bu açıklamadan sonra başka yorum yapmak gereksiz olur kanı-
sındayız.

S O R U : Amerikan roketlerinin Avrupa'ya yerleştirilmesi-
le, Sovyetler Birliği'nin tek taraflı yüklendiği bazı so-

rumluluklarının geçersiz olacağı açıklandı.Buna, Sovyetler Birliği'nin atom silahlarını ilk kullanan ülke olmayacağı konusunda yüklendiği sorumlulukta dahil mi ?

Y A N I T : Hayır.Sovyetler Birliği'nin atom silahlarını ilk kullanan ülke olmayacağı konusu ülkemiz tarafından Cenevre görüşmelerinin dışında tutuldu ve geçerliliğini halâ da korumaktadır.

S O R U : Sovyetler Birliği, SS-20 roketlerinin yerleştirmeme kararının kaldırılması ve bu roketlerin ülkenizin Avrupa kesimine yerleştirilmesine başlanmasından sonra neden uzak menzilli operatif-taktik roketlerini Çekoslovakya ve DDR'e yerleştiriyor ?

Y A N I T : Sovyet uzak menzilli operatif-taktik roketlerinin Çekoslovakya ve DDR'e yerleştirilmesinin amacı, ABD'nin kısa uçuş zamanı nedeniyle Pershing 2 roketleri vasıtasıyla ümit ettikleri üstünlüğü dengeleştirmek içindir.

S O R U : ABD'nin Cenevre silahsızlanma görüşmeleri delegasyonu eski başkanı Paul Nitze, Avrupa'yı dolaşarak, Cenevre silahsızlanma görüşmelerinin tam ilerleme kaydettiği bir sırada kesildiğini iddia ediyor.Doğru mu ?

Y A N I T : Hayır.Cenevre silahsızlanma görüşmelerinde hiç bir ilerleme kaydedilmedi ve ABD'nin ilk başlangıç gününden son görüşme gününe kadar aldığı inatçı ve diktacı tavrı nedeniyle kaydedilemezdi de.Böyle dünya kamuoyunu yanıltıcı, aldatıcı iddiaların neden yayıldığı ise açıkça ortadadır: Birincisi, görüşmelerin çıkmaza girmesinin gerçek sorumlusu ABD'nin bu sorumluluktan kurtarılıp, temize çıkarılması. İkincisi ise, ABD ve Sovyetler Birliği'nin görüşmelerinde yakınlaşma olduğu konusunda yanlış ve kasıtlı bilgilerle geleceğe iyimser bakılmasını sağlamak.

S O R U : DDR ve Çekoslovakya'ya yerleştirilen Sovyetler Birliği operatif-taktik roketlerinin uzanma mesafesi ne kadardır ?

içeren bir uzlaşmaya razı olması konusunda herhangi bir ümit var mı ?

Y A N I T : Hayır.İngiliz ve Fransız roketlerinin varlığı göz ardı edilemez.

S O R U : Basın ve yayın organlarındaki haberlerden anlaşıldığına göre, Pershing roketlerinin yalnız Avrupa'ya değil, dünyanın her yerine yerleştirilebileceği görülüyor. Bu arada, Pershing roketlerinin İsrail'e verileceği de söz konusu.Buna ne diyorsunuz ?

Y A N I T : Avrupa'ya yerleştirilen Pershing roketleri sadece Sosyalist ülkelere yönelik değil.Bu roketler, Akdeniz ve yakın doğu bölgelerine de ulaşabilir.Amerika'nın Avrupa'da gerginlik yaratması, bu gerginliğin yakın doğu ve Akdeniz bölgelerini de kapsaması demektir.Bunun sonucu olarak da, Sovyetler Birliği'nin aldığı karşı önlemler sadece kendi güvenliğini sağlamakla kalmıyor, aynı zamanda da kendi yandaşlarının ve dostlarının da güvenliğini sağlamış oluyor.

S O R U : Sovyetler Birliği, Avrupa'nın nükleer silahlar sorununun çözümüne gelecekte ne düşünüyor ?

Y A N I T : J.W.Andropov'un açıklamasında vurguladığı gibi, Sovyetler Birliği'nin Avrupa'da nükleer silahlanmanın sınırlandırılması ve giderek azaltılması önerisi uygulamaya sokulabilir, e ğ e r ABD ve onunla yandaş diğer ülkeler, ABD roketlerinin Avrupa'ya yerleştirilmesinden önceki duruma dönmeye hazır olduklarını bildirirlerse.Daha somutlayacak olursak, Avrupa, ABD silahlarının yerleştirilmesinden önceki duruma döndüğü takdirde, Sovyetler Birliği bu alanda üslendiği tek taraflı yükümlülüğünü yerine getirecektir. Sovyetler Birliği adı geçen açıklamada, Avrupa'yı gerek orta menzilli ve gerekse taktik atom silahlarından arındıracağı konusundaki önerisini bir kez daha vurgulamıştı.Sovyetler Birliği temel prensip olarak, kalıcı bir barışın ve insanlığın güvenliğinin sağlanmasının, silah birikiminin

arttırılması ve sürekli şekilde yeni silah türlerinin icad edilmesi yoluyla değil, tam aksine, mevcut silahların en az düzeye indirilmesiyle sağlanacağına inanmaktadır.

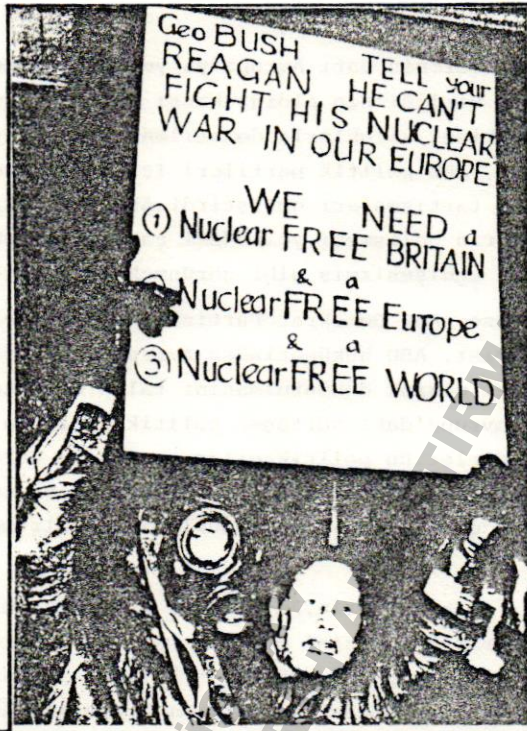
İnsanlığı, kendisini bekleyen felâketten koruyabilecek güçte ve zorunda olan sadece insan aklıdır, demektedir J.W. Andropow. Ve biz insan akıl ve mantığına ve sonunda sağlıklı insan aklının kazanacağına yürekten inanıyoruz.

Washington'un gizleme politikası

Reagan yönetiminin temsilcileri son günlerde bir dizi resmi ve resmi olmayan basın toplantıları düzenliyerek, ABD'nin ilk vuruş silahları olan Pershing 2 ve Cruisss Missiles roketlerinin Avrupa'ya yerleştirilmesini haklı gösterme çabalarını sürdürdüler. Gerçekleri çarpıtan ve sadece propaganda karakteri taşıyan bu açıklamalarda ABD Cumhurbaşkanı'nın, Avrupa ülkeleri ve Amerika'nın kendisi için de tehlikeli sonuçlar doğuracak davranışı gizlenmek istenmekte ve insanlığı bekleyen felâket basite indirgenmektedir.

ABD hükümetinin taktiği gayet açıktır : ABD tarafından provakasyon sonucu kasıtlı olarak çıkmaza sokulan Cenevre silahsızlanma görüşmelerinin ardından, ABD atom silahlarının Avrupa'ya yerleştirilmeye başlanması ile meydana gelen gerçek savaş tehlikesinin Amerika ve Dünya kamuoyundan kasten gizlenmek istenmesidir.

Açıklamalarda, ABD Cumhurbaşkanı'nın ve danışmanlarının göstermelik barışçıl adımları ağırlıklı bir dille anlatılmakta, Cenevre görüşmelerinin çıkmaza girmesinin suçu Sovyetler Birliği'ne yüklenmektedir. Kamuoyu, ABD atom roketlerinin Avrupa'ya yerleştirilmesinin korunma ve güvenlik amacıyla yapıldığı, ABD atom roketlerinin askeri güçler dengesini temelden değiştirmeyeceği ve bu nedenlerle de Sovyet - Amerikan silahsızlanma görüşmelerinin sürdürülmesini engellemeyeceği yalanı ile kasıtlı olarak yanıltılmak istenmektedir.

İngiltere ve Fransa halkları barışa "EVET", silahlanmaya "HAYIR" diye yürüyorlar.

ABD atom roketlerinin Batı Avrupa'ya yerleştirilmesi sonucu, Sovyetler Birliği'nin aldığı karşı önlemler konusu ve Avrupa'nın nükleer silahlarla donatılmasının ortaya çıkardığı sorunlar, ABD politik partileri içinde ve Amerikan Kongresindeki tartışmaları geliştirdi. ABD yönetimi bir yanda sürtüşmelerin gelişmesi yolundaki çabalarını sürdürürken, durumdan endişesizmiş gibi görünmek istemektedir.

Diğer yanda ise, ABD Demokrat Partisinin ileri gelen bir çok politikacısı, ABD hükümetinden Avrupa'daki silahların nicel ve nitel olarak dondurulmasını talep etmekte ve ABD hükümetinin Avrupa'daki sürtüşme politikasına son vermesini istemektedirler. Bu politikacılar, somut ve gerçekçi bir Sovyet - Amerikan silahsızlanma görüşmelerinin, tehdit ve baskı olmadan devamından yana olduklarını belirtmektedirler.

Savaşa karşı olan güçlerin, Amerika ve Avrupa'da bir sel gibi büyüyen barış hareketini devamlı olarak sürdürdükleri oyalama taktiklerinin de yardımıyla kırmak isteyen ABD hükümetinin, hükümet sözcüsü yardımcısı L. Speakes'in yaptığı açıklamaya göre, ABD Dışişleri Bakanı G. Schultz, önümüzdeki günlerde, Amerikan atom roketlerinin yerleştirildiği ülkelerin hükümetleriyle görüşmek üzere bir geziye çıkacaktır. Geziden toplanan sonuçlar daha sonra NATO ülkeleri Dışişleri Bakanlarının katılacağı ve Brüksel'de yapılacak bir toplantıya getirilecek.

ABD hükümetinin, Sovyetler Birliği'nin silahsızlanma görüşmelerini taktik nedeniyle terkettiği uydurmacasını kendisine bayrak edinen bazı gazetelerin bu çabaları, Sovyetler Birliği Komünist Partisi Genel Sekreteri ve Yüksek Sovyet Prezidyumu Başkanı J.W. Andropov'un, Sovyetler Birliği'nin kısa bir aradan sonra hiç bir ön şart koşmadan pazarlık masasına döneceği haberini yalanlamasıyla sonuçlandı.

Amerikan basını bunun üzerine, ABD hükümetinin bu tür iddialarının tehlikeli bir hayalcilik olduğunu ve ABD hükümetinin suskunluğunun ardında bir telâş ve şaşkınlığın yattığını

nı yazmaya başladılar.Bazı gazeteler, yüksek düzeydeki Amerikan politikacılarının, Andropow'un açıklamasındaki sözlerin sertliğinin ve Sovyetlerin alacağı karşı önlemlerin, ABD provakasyon girişimlerine karşı bir yanıt olduğunu belirleyen sözlerine yer verdiler.

Uluslararası güvenlik konusuyla sorumlu, ABD Savunma Bakanı Yardımcısı R.Perle, DDR ve Çekoslovakya'ya yerleştirilecek Sovyet operatif-taktik roketlerinin hedef alınacak yerlerin sayısını arttıracacağını açıklamak zorunda kaldı.Perle ayrıca şunu da kabul etmek zorunda kaldı : Uzak menzilli ve isabet yüzdesi yüksek kanatlı roketlerin Sovyet Denizaltılarına yerleştirilmesi durumu, Amerika'nın stratejik durumunu etkileyebilir.

Sonuç olarak Amerikan basın çevreleri, Reagan yönetiminin ülkeyi hangi tehlikeye ittiğini kavrayanların Amerikan kamuoyunda giderek genişlediğinde birleşmektedirler.

İtalyan basını, Cenevre'deki Avrupa silahsızlanma görüşmelerinde, ABD delegasyonu eski başkanı P.Nizze'nin İtalyan hükümetini görüşmeler üzerinde bilgilendirdiğine yer vermektedir.Gazete haberlerine göre, gerçekleri yansıtmayan bu bilgilendirme, Amerika'nın olaylardaki kendi görüşlerini yansıtmaktadır.

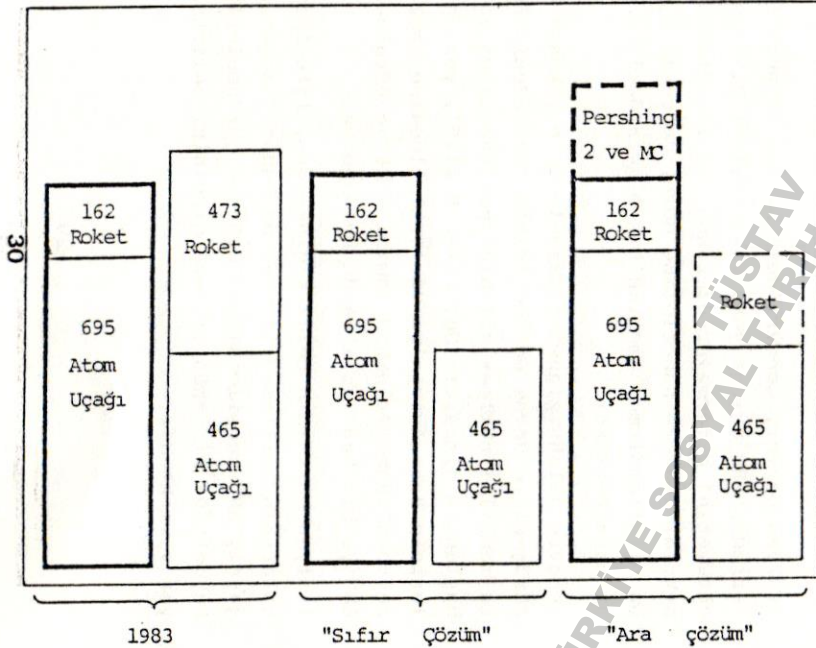
Cenevre silahsızlanma görüşmelerinin çıkmaza girişinin ve görüşmelere devam edilmeyişinin tek nedeni, Amerika'nın orta menzilli nükleer silahlarının Avrupa'ya yerleştirilmeye başlanmış olmasıdır.Sovyetler Birliği, yeni Amerikan roketlerinin Batı Avrupa'ya yerleştirilmesine başlanmasının Cenevre görüşmelerinin devamını sekteye uğratacağı konusunda ABD'ye bir kaç kez ihtarda bulunmuştu.

İtalyan basınının belirttiğine göre, işte Amerikan temsilcilerinin açıklamadığı konu da budur.İtalyan haber alma ajansı, ABD temsilcisinin, Cenevre görüşmelerinin ilerleme kaydettiği bir anda çıkmaza girdiğini belirten sözlerinede yer vermektedir.

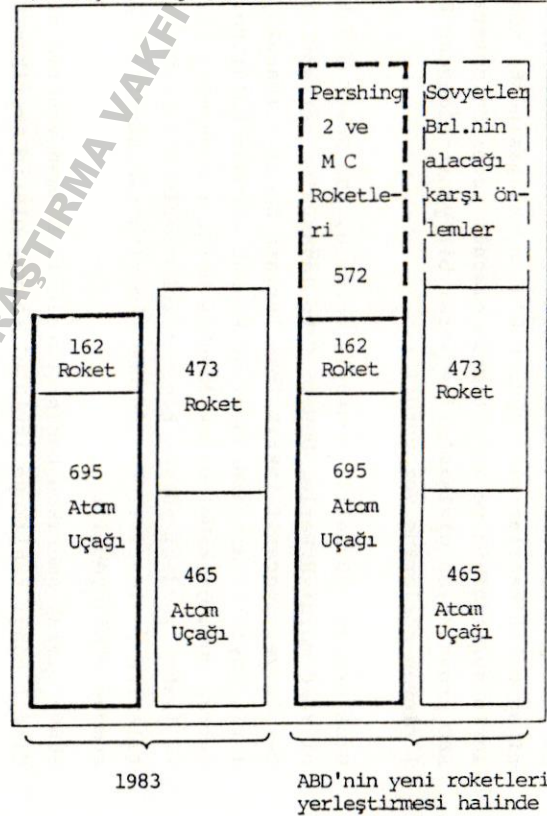
NATO ve Sov.Birliği'nin Avrupa'da orta menzilli nükleer silahlar durumu

(anlaşma sağlanamaması halinde)

(Amerika'nın önerileri)

M C = Cruise Missiles

Sov.Br1

NATO

Bütün açıklamalardan sonra insafli yanıt vermek gerekirse bu uydurmacadır.Bilindiği gibi, Amerika Cenevre görüşmelerini iki yıl boyunca kasıtlı ve bilinçli olarak sürüncemede bırakarak, yeni ABD roketlerinin Avrupa'ya yerleştirilmesini tezgâhladı.ABD'nin Cenevre görüşmelerinin devamını istemesi, daha ileri giderek hatta anlaşmaya hazır oldukları konusundaki sözleri demogojiden başka bir şey değildir.Ayrıca, Amerikan hükümetinin bu tür yalanlara başvurusu ilk de değildir.Bunlara ilâveten, Avrupa başkentlerinde, Sovyetler Birliği'nin görüşmelere geri döneceğine dair sinyal verdiği yalanı da yayılmaktadır.

Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi Genel Sekreteri ve Yüksek Sovyet Prezidyumu Başkanı J.W.Andropov¹ un 24 Kasım'da bu konu da yaptığı açıklama ortadadır :

"ABD ve öteki NATO ülkeleri, Amerikan orta menzilli roketlerin Avrupa'ya yerleştirilmesinden önceki duruma dönmeye hazır oldukları takdirde, Sovyetler Birliği de silahsızlanma görüşmelerine dönmeye hazır olacaktır"...

Sovyetler Birliği'nin görüşü budur.Amerikan temsilcileri, Sovyetler Birliği'nin kaçınılması gerekliliğine özellikle ikazda bulunduğu ABD roketlerinin Avrupa'ya yerleştirme olayındaki kendi sorumluluğundan kurtulma çabası içindedir.

Görüşmelerin akışı

CENEVRE GÖRÜŞMELERİ ÖNCESİ :

Avrupa'daki orta menzilli atom silahları konusundaki görüşmelere giden yol oldukça uzun ve zorluydu.Buna rağmen genel olarak olumlu gelişmelerin kaydedildiği görüldü.Dünya politik durumu, 70'li yıllarda başlayan ve bugün de geçerliliğini koruyan, doğu ve batının askeri stratejik güçler dengesi şeklindeydi.Güçler dengesinin eşit bir biçim de varolduğu 70'li yılların sonuna, 80'li yılların başına ka-

dar batılı ülkelerce de kabul edilmekteydi. Bir çok batılı gözlemci ve uzman, dengenin bugün bile eşitliğinden şüphe etmemektedirler.

NATO ve Varşova paktı ülkelerinin Avrupa'daki orta menzilli atom silahlarının dengeliği, doğu ve batının askersel stratejik güçler dengesinin önemli bir parçasıdır.

Doğu ile batı arasındaki orta menzilli atom silahları konusunda yaklaşık bir dengenin varolduğu, 1 Ekim 1983 tarihinde aşağıdaki verilerle belgelenmektedir :

	NATO	Sov. Birliği
Atom taşıyan uçaklar :	695	465
(Amerika'nın)	(651)	
(Fransa'nın)	(44)	
Roket sayısı :	162	473
(Amerika'nın)	-	
(İngiltere'nin)	(64)	
(Fransa'nın)	(98)	
Taşıyıcı araçlar :	857	938
Atom başlıkları sayısı	3056	2153

N o t : NATO'nun roketleri hedefine, Sovyetler Birliği roketlerinden bir buçuk kere daha fazla patlayıcı başlıkla saldırabilmektedir.

Sovyetler Birliği barışın korunması ve Avrupa'da sağlanan dengenin güvence altına alınması yolundaki gelişmelerin daha da geliştirilmesi konusunda kararlı tutumunu sürdürmüş ve 70'li yıllar devamınca bu bölgedeki (Avrupa'daki) kendisinin nükleer silahlanmasının arttırılması için tek bir adım dahi atmamıştır.

Washington hükümeti varolan güçler dengesinin devamından yana değildi. Daha 70'li yılların ortasında ABD, Avrupa'da-

ki nükleer güçler dengesini kendi lehine bozacak, ilk vuruş silahı olan Pershing 2 ve Cruise Missiles roketlerinin geliştirilmesine ve üretimine yöneldi. Sovyetler Birliği bu sorun üzerinde ABD'ye görüşme önerileri getirdi. Fakat Washington her defasında Moskova'nın bu önerilerini rededen bir tavır aldı.

L.I. Brezhnev, 6 Kasım 1979'da "Prawda"nın sorularına verdiği yanıtta : "Bu silahlar konusunda çözümcü tek pratik yol, görüşmelerin başlatılmasıdır. Sovyetler Birliği görüşmelerin vakit geçirilmeden, derhal başlatılmasından yanadır. Biz buna hazırız. Şimdi söz sırası batılı devletlerindir. En önemli olanı ise, durumu gerginleştirecek ve elde edilmesi mümkün olan olumlu sonuçları daha şimdiden baltalayacak, düşünülmeden atılacak acele adımlardan kaçınılmalıdır" dedi...

Sovyetler Birliği'nin bu önerisini NATO, 12 Aralık 1979'da Brüksel'de aldığı "Çifte karar" (Doppelbeschluss) ile yanıtladı.

Avrupa'daki yandaşlarına bu kararı dayatan ABD hükümetinin Pershing 2 ve Cruise Missiles roketlerinin Avrupa'ya yerleştirmesinden vazgeçmesi baştan beri olanaksızdı. ABD, NATO üyesi Avrupa ülkeleriyle daha önceden anlaşarak, Sovyetler Birliği ile, Sovyet roketlerine karşı Pershing 2 ve Cruise Missiles roketleri üzerinde pazarlığa oturma niyetindeydi. Bunun amacı ise, NATO'nun o tarihlerde varolan orta menzilli roketlerini (İngiliz ve Fransız atom roketleri ve atom taşıyan ABD, İngiliz ve Fransız uçakları) pazarlık dışı bırakmaktır. Böylece Sovyetler Birliği'ne seçenek olarak tek alternatif kalıyordu : Ya Sovyetler Birliği tek taraflı silansızlanacak, veya NATO silahlanmayı sürdürecektir...

Sovyetler Birliği herşeye rağmen ABD ile silansızlanma görüşmelerine razı oldu. Böylece Avrupa'daki atom silahlarının sınırlandırılması ile ilgili görüşmeler Ekim 1980'de Cenevre'de başladı.

17 Kasım 1980'de Amerika Cenevre görüşmelerinden çekildi. Görüşmelere devam edilebilmesi için aradan bir yıldan fazla zaman geçti. Nihayet 30 Kasım 1981'de görüşmelere yeniden başlanıldı.

Görüşmeler süre dursun, Sovyetler Birliği orta menzilli roketler üzerinde her türlü işlemin dondurulmasını içeren bir Moratoryum önerdi. Sovyetlerin bu önerisi de kabul edilmedi.

KÖTÜ NİYETE KARŞI - İYİ NİYET :

Sovyetler Birliği, Avrupa'daki orta menzilli roketlerin en asgariye indirilmesi için görüşmelere tüm iyi niyetiyle katıldı. 23 Kasım 1981'de, yani Cenevre görüşmelerinin yeniden başlamasından bir kaç gün önce, Sovyetler Birliği öneri paketini bir kez daha genişletti :

- Sovyetler Birliği, gerek orta menzilli ve gerekse taktik atom silahları üzerinde pazarlığa hazırdır.
- Sovyetler Birliği, ABD'nin Moratoryumu kabul etmesi halinde tek taraflı olarak silah gücünü azaltmaya başlayıp, Sovyet - Amerikan pazarlığı sonucu saptanacak en asgari duruma getirmeye hazırdır.
- Sovyetler Birliği, Cenevre silahsızlanma görüşmelerinde orta menzilli atom silahlarının her iki tarafca da yok edilmesine, İngiliz ve Fransız atom silahları da gözönüne alınarak, en geniş şekliyle hazırdır.

Amerikan delegasyonunun Cenevre'ye getirdiği öneri paketi ise başka şekildeydi. Amerikan delegasyonu, ABD Cumhurbaşkanı Ronald Reagan'ın 18 Kasım 1981'de silahlanmanın ve silahlı kuvvetlerin azaltılması yönünde verdiği beyanatı pazarlık masasına öneri olarak getirdi. ABD Cumhurbaşkanı bu beyanatında, Sovyetler Birliği'nin orta menzilli roketlerden vazgeçmesi halinde, ABD'nin de Pershing 2 ve karadan ateşlenen roketlerin yerleştirilmesinden vazgeçeceğini be-

lirtmekteydi. Bu öneri, Reagan'ın meşhur "Sıfır çözüm" önerisiydi : Ya ABD'nin ve de Sovyetlerin hiç roketi olmayacak, ya da NATO'nun orta menzilli roket gücüne ek olarak 572 ABD roketi Avrupa'ya yerleştirilecek. Diğer bir deyişle, İngiltere'nin ve Fransa'nın 162 atom başlıklı roketi hesaba katılmak istenmiyordu.

Reagan'ın "Sıfır çözümünü" çözümlemek kolay oldu. Sıfır çözümün gerçekleşmesi, NATO'nun Sovyetlere karşı orta menzilli atom roketleri taşıyıcıları sayısında 1,5 ve nükleer başlık sayısında da 2 kat güçlü olmasının güvence altına alınmasıydı. Ayrıca ABD, Sovyetler Birliği'nin Asya kesimine, doğu ve güney bölgelerinin korunması için yerleştirdiği orta menzilli silahları da konu olarak getirmekteydi.

3 Şubat 1982'de Sovyetler Birliği tek taraflı silahsızlanma değil, her iki tarafında, gerek orta menzilli roketlerden, gerekse taktik atom silahlarından vazgeçmesini öngören gerçek bir "Sıfır çözümü" amaçlayan görüşmelere hazır olduğunu bildirdi. Batılı ülkelerin böyle geniş tabanlı bir anlaşmaya yanaşmaması halinde, Sovyetler Birliği şunları önerdi : Her iki tarafında orta menzilli nükleer silah gücünün üç kattan fazla indirilerek, 1990'a kadar tarafların 300 başlığa sahip olması.

Sovyetler Birliği'nin bu önerisine Washington geçiştirici yanıt verdi: Bu öneri kabul edilemez çünkü, 300 atom başlığını içeren bu öneride Sovyetler Birliği'nin kaç rokete sahip olacağı açıklığa kavuşturulmamış.

16 Mart 1982'de Sovyetler Birliği yeni ve önemli bir öneri daha getirdi : Kabul edilebilir bir anlaşmanın sağlanabilmesi ve örnek önlemlerle ilk adımı atmak için Sovyetler Birliği yönetimi orta menzilli atom silahlarının ülkesinin Avrupa kesimine yerleştirilmesini durdurma kararı aldı. Bu ana kadar bu bölgeye yerleştirilmiş olan roketlerin sayısı ve kullanımı dondurulmuştur. Eski SS-4 ve SS-5 roketlerinin yeni SS-20 roketleriyle değiştirilmesi işlemi durdurulmuş-

tur.Sovyetler Birliği orta menzilli roketlerinin sayısını 1982'de belirli bir düzeye kadar indirmeye söz verir.

Bu önerilere ABD-Beyaz Sarayın yanıtı ne oldu ? Amerikan Cumhurbaşkanı, Sovyet önerilerinin yeterli olmadığını belirtti.ABD, Sovyetler Birliği örneğini uygulamayacağını bildirdi.Savunma Bakanı Casper Weinberger'e göre, Amerika'nın silahlanma gücünün arttırılması, Sovyetler Birliği ile anlaşma şansını arttıracaktır.

Sovyetler Birliği'nin bu zamana kadar yaptığı önerilere Washington şu yanıtı getirmektedir : Sovyetler Birliği'nin Avrupa'daki tüm orta menzilli nükleer silahlarının yok edilmesi konusuna ABD, "Çok ileri giden bir öneri", Sovyetlerin, bu silah türlerinin 3 kat azaltılmasına yönelik önerisine ise, "Yeterli değil" yanıtını vermektedir.

18 Mayıs 1982'de Sovyetler Birliği şu açıklamayı yaptı :

Oldukça fazla sayıda Sovyet orta menzilli roketlerinin sökümüne başlanmıştır.İyi niyetle, tek taraflı başlanan bu olumlu girişimin iyi niyetinden batılı ülkeler kasıtlı olarak şüphelenmeye başladı : Sovyetler Birliği'nin önerileri, onun roketlerini batı Avrupa ülkelerine ulaşabilecek şekilde yerleştirmesine engel olmayacağı ısrarla iddia edildi.(Sovyet roketleri gerçekte Uralların arkasına yerleştirir).

ABD yönetiminin bu "Gerekçelerine" (!) karşı Sovyetler Birliği tek taraflı olarak yeni bir girişimde bulundu : Sovyetler Birliği, Federal Almanya ve diğer batı Avrupa ülkelerine ulaşacak yerlere ilâve sayıda roket yerleştirmeyecek. Fakat Washington halâ kendi sıfır çözümünde ısrar ediyordu.

Sovyetler Birliği Savunma Bakanı D.F.Ustinow'un da Ağustos 1982'de vurguladığı gibi, Sovyetler Birliği'nin Cenevre görüşmelerindeki önerileri topluca şu içerikteydi : Kuzey Denizinden - Afrika'ya, Atlantik ortasından - Ural dağlarına

kadar uzanan atom silahlarının sınırlandırıldığı, giderek azaltıldığı bir Avrupa gerçekleştirmek.

Fakat böyle bir Avrupa Washington'un işine gelmiyordu. Amerikan delegasyonu kendisinin "Sıfır çözüm" ünün tek çözüm olduğunu ısrarla savundular. ABD, Cenevre görüşmelerine sadece Amerikan ve Sovyet orta menzilli roketlerini konu olarak almakla yeteniyordu. ABD'nin görüşlerine göre, ABD'nin Avrupa'da bu tür silahları bulunmadığından, Sovyetler Birliği'nde bu silahlardan vazgeçmeliydi. Gerçek durumda değişme olmadı : Avrupa'daki Sovyet orta menzilli bomba ve roketlerine karşı, aynı ABD silah türlerinin varlığı, yani : ABD'nin nükleer silahlar taşıyan uçakları, denizden ve karadan ateşlenen balestik orta menzilli roketler ve aynı güç ve türdeki İngiliz ve Fransız silahları.

Batılı ülkeler Avrupa'daki atom silahları görüşmelerine İngiliz ve Fransız atom silahlarının da katılımına karşı gelmektedirler. Buna gerekçe olarak da, İngiliz ve Fransız roketleri denizaltılara yerleştirildiğinden, bunların stratejik silahlar sayılması gerektiği görüşünü savunmaktadırlar.

Sovyet Dışişleri Bakanı A.A.Gromyko 18 Ocak 1983 tarihinde yaptığı açıklamada, "Bu roketleri nasıl isimlendirirseniz isimlendirin, gerçek olan bunların Avrupa'ya yerleştirilmiş olmasıdır" dedi. Ayrıca, bu silahlarla Sovyetler Birliği'nin yaşamsal önem taşıyan merkezlerine ve kardeş ülkelerin topraklarına ulaşılabilceğini söyledi. Gromyko devamla, "Biz İngiliz ve Fransız atom silahlarının azaltılmasında ısrar etmiyoruz, fakat bu silahlar, silahsızlanma görüşmelerinde gözönüne alınmalıdır diyoruz" dedi.

Batılı ülkeler buna da karşı çıkmaktadırlar.

Sovyetler Birliği bu zor koşullar altında bile olaylara sabır ve duyarlılıkla yaklaştı, öneriler getirdi, girişimlerde bulundu. "Sovyetler Birliği, Avrupa'daki İngiliz ve Fransız roketleri sayısı kadar roket bulundurmaya hazırdır. Tek bir tane ne eksik, ne de fazla. Bunun anlamı, Sovyetler Bir-

liği'nin çok sayıda en modern roketlerini, bunlar arasında batıda SS-20 diye isimlendirilen roketleri yok etmesi gerekecektir. Bu, Sovyetler Birliği ve ABD için orta menzilli roketler konusunda gerçekten "Sıfır çözüm" anlamına gelmektedir. Ayrıca, İngiliz ve Fransız roketlerinin sayılarında daha da azalma olduğu takdirde, Sovyet roketleri sayısı da gayet tabii ki aynı oranda azaltılacaktır. Bu önerimiz aynı zaman da Sovyetler Birliği ile NATO ülkelerinin söz konusu bölgede dengeyi sağlayabilmeleri için de geçerlidir" demektedir, J.W.Andropow 21 Aralık 1982'de yaptığı açıklama da.

Sovyetler Birliği'nin görüşünü vurgulayan J.W.Andropow :
"Kısacası biz Avrupa'da NATO ülkelerinin halen varolan roket ve uçaklarından bir tek fazlasını bile istemiyoruz" dedi.

Sovyetler Birliği'nin tüm uğraşlarına rağmen Washington ısrarla olumlu sonuçlar alınabilecek görüşmelere yanaşmak istemiyordu. Bunun en açık örneği de, Reagan'ın Mart 1983'de getirdiği "Ara çözüm önerisidir". Bu öneri, Sovyetler Birliği'ne, ABD'nin Avrupa'ya yerleştireceği orta menzilli roket sayısı kadar roket bulundurmasını öngörmektedir. Başka bir deyişle, Sovyetler Birliği'ne NATO'nun üstünlüğünü öngören bir formül dikta ettirilmek isteniyordu.

ABD'NİN HEDEFİ : ASKERSEL YÖNDEN GÜÇLÜ OLMAK !

ABD baştan beri sürdürdüğu tutum olan, Avrupa'daki atom silahları ve Avrupa'yı kapsayan denizlerde bulunan gemilerine yerleştirilmiş yüzlerce atom yüklü savaş uçağının silahsızlanma görüşmelerinde hesaba katılmaması konusundaki ısrarlarından bir adım bile geri atmadı.

"Ara çözüm" konusunda A.A.Gromyko 2 Nisan 1983'de şöyle dedi : "ABD Cumhurbaşkanı'nın böyle geniş kapsamlı ve bizler için büyük önem ifade eden silah yığınını görüşmeler dışı bırakmak istediği biliniyor mu ? Bunlar, hava güçleridir,

nükleer silahlar taşıyan uçaklardır.Ve bütün bunlar ABD Cumhurbaşkanı'nın açıklamasında konu dışı bırakılmıştır.Cenevre görüşmelerinde delegasyonlar bu soruna değinmek istedikler, konuyu masa başına getirdiler.Fakat sonuç alınmadı. N e d e n ? Çünkü Amerikan delegasyonu bu konu da hiç bir anlaşma yapmamak için emir almıştı"...

ABD uçak gemileri konusunda Gromyko : "Herkesce bilindiği gibi, en azından 6 Amerikan uçak gemisi Avrupa'yı çok "Sevmiş" benzer.Bu gemiler Avrupa sularında, Akdeniz'de ve yakınlarında, Avrupa denizlerini diğer denizlerle sınırlayan ve birinden ötekisine bir kaç dakikada geçilebilecek yerlerde dolaşmaktadırlar.Her uçak gemisi, nükleer silahlar yüklü 40 uçak taşımaktadır.Bütün bunlardan sonra biz, Sovyetler Birliği bunlara göz mü yumalım ? Uçak gemilerini görüşmelerde hesaba katmayalım mı ? Bu saçmalık olurdu.Suskunluğu ve gözyummayı öneren, bu gerçekleri görmemezlikten gelen her hükümet sorumsuzca davranıyor demektir" diyor.

ABD, kendi yandaşlarının nükleer roket gücünün, NATO'nun atom silahları potansiyeline dahil edilerek görüşülmesine hiç bir şekil de yanaşmıyordu.Bütün amaç, tüm uğraşı, her ne pahasına olursa olsun Avrupa'da nükleer üstünlüğün sağlanmasıydı.

Bu konu da 19 Nisan 1983 tarihinde J.W.Andropow şöyle dedi: "Durum gösteriyor ki, ABD'nin Cenevre görüşmelerindeki hedefi, NATO'nun zaten varolan atom silahları gücünü her ne pahasına olursa olsun yeni, vurucu gücü yüksek silahlarla genişletmektir.Azaltılmak için sadece Sovyet roketlerini öneriyorlar"...

Silahsızlanma görüşmeleri devamınca ABD'nin amacı, daha açık, daha berrak olarak ortaya çıktı: Sovyetler Birliği'ni yalnız batıda ve Avrupa'da değil, aynı zaman da doğu da ve Asya'da da tek taraflı silahsızlanmaya zorlamak.Washington Sovyetler Birliği'ne kendi şartlarını dikta ettirmek istiyordu: Sovyetler Birliği ülkesinin Asya kesimine roket yerleştirmeyecek.

Öte yandan Reagan delegasyonu, Cenevre görüşmelerini hedefinden saptırmak için Asya'ya, ölü denize, Hint Okyanusuna ve uzak doğuya yerleştirilen ve Sovyetler Birliği'ne yönelik çok sayıdaki ABD nükleer silahlarını gizlemektedir.

Bütün bu çabalar da Sovyetler Birliği'ni gerçekçi ve haklı bir çözüm yolu bulunması konusunda uğraşılardan alıkoymadı.

3 Mayıs 1983'de J.W.Andropow, Sovyetler Birliği'nin, NATO'nun sahip olduğundan fazla roket ve atom başlığı bulundurmamaya hazır olduğunu bildirdi. İngiliz ve Fransız roketlerinin atom başlıkları sayısının azaltılması halinde, Sovyetler Birliği orta menzilli roketlerinde kullanılan atom başlıkları sayısının da eşit sayıya indirileceği söylendi. Aynı dengelemenin Avrupa'ya yerleştirilmiş orta menzilli uçaklarda da uygulanabileceğini belirtti. Sovyetler Birliği böylece gerek atom taşıyıcı araçlarda ve gerekse atom başlıklarını kapsayan nükleer silah potansiyeli konusunda Avrupa'da dengenin sağlanmasını önerdi.

Sovyetler Birliği'nin bu önerisi kabul edilmiş olsaydı, Sovyetlerin Avrupa kesimindeki orta menzilli roketleri ve bunların başlık sayısı, SS-20 roketlerinin henüz yapılmadığı 1976 yılından daha az sayıda olacaktı.

Sovyetler Birliği'nin bu girişimi batılı ülkelerce yayılan, Sovyetlerin, İngiliz ve Fransız roketleri sayısı kadar roket bulundurmaya hazır oluşunun, Sovyetlere bu roket çeşitlerinde çok sayıda atom başlığı üstünlüğü sağladığı uydurmacasını çürüttü.

Sovyetler Birliğinin yukarıdaki önerisine batılı ülkeler, "Detaylı olarak incelenecek" yanıtını verdiler. Fakat öneriye resmi bir yanıt verilmedi. Buna karşı daha açık, fakat başka bir yanıt geldi : Uygulanması 1983 yılı sonunda düşünülen, ABD roketlerinin batı Avrupa'ya yerleştirilme hazırlıkları bütün hızıyla sürüyor.

Bu koşullar altında Sovyet hükümeti 28 Mayıs 1983'de yaptığı açıklamada : "Atom silahlarının Avrupa'ya yerleştirilme-

sinin sınırlandırılması ile ilgili anlaşma, eğer yeni ABD roketlerinin bu bölgeye yerleştirilmesini anlaşma dışı bırakır, bu roketlerin yerleştirilmesi de engellenmezse, Sovyetler Birliği ve onun yandaşlarının güvenliği daha da tehlikeye gireceğinden, Sovyetler Birliği bu bölgede de karşı etkili önlemleri zamanında alacaktır"...

ABD'nin sayesinde 2 yıldır çıkmazda bulunan Cenevre silahsızlanma görüşmelerini içinde bulunduğu çıkmazdan kurtarmak için Sovyetler Birliği son aylarda yeni önerileri içeren bir dizi önemli girişimlerde bulundu.

27 Ağustos 1983'de J.W.Andropow şu açıklamayı yaptı : Her iki tarafca da kabul edilebilecek bir anlaşmanın sağlanması halinde Sovyetler Birliği, ülkesinin Avrupa kesimindeki orta menzilli roketlerini, İngiliz ve Fransız roketleri sayısına indirmeye ve fazla sayıdaki roketleri yok etmeye ve ülkenin başka bölgelerine yerleştirmemeye hazırdır. Böylece Sovyetler Birliği'nin sayıları azaltılacak SS-20 roketlerini elinde tutarak, ülkesinin doğusuna yerleştireceği ve oradan da zamanla ülkenin Avrupa kesimine geri aktaracağı konusunda uydurulan yalanlar çürütülmüş olmaktadır.

27 Ekim 1983'de Sovyetler Birliği yeni bir girişimle, anlaşma sağlandığı takdirde, eşit sayıda patlayıcı başlıkla, 140 tane SS-20 roketine karşın, 162 İngiliz ve Fransız roketini kabul etmeye hazır olduğunu bildirdi. Sovyetler Birliği ayrıca, Avrupa'daki nükleer silahlar konusunda her iki tarafca da kabul edilebilecek bir anlaşmanın sağlanması ile stratejik ortamda bir değişiklik olmadığı takdirde, ülkesinin doğu kesimine yerleştirilen SS-20 roketlerini dondurmaya hazır olduğunu söyledi.

VAKİT GEÇMEDEN :

Avrupa'daki nükleer silahlar konusunda Cenevre görüşmelerinin akışı böyle. Orta menzilli silahların yerleştirilme konu-

su 1,5 yıldır Sovyetler Birliği'nin tek yönlü uğraşı gösterdiği bir alan oldu. İlk önce batı Avrupa ülkelerine ulaşacak kapasitedeki Urallara yerleştirilmesi düşünülen roketlerin yerleştirme işlemi durduruldu. Cenevre görüşmeleri devamınca Sovyetler Birliği, Avrupa'daki çok sayıda orta menzilli roketini yoketti, hurdaya çıkardı. SS-20 roketleri kadar mesafeye uzanan, fakat patlama gücü bu roketlerden daha fazla olan Avrupa sınırına yerleşik SS-5 roketlerini savunma plânından tamamen çıkardı.

Sovyetler Birliği'nin iyi niyetli bütün bu önerilerini ABD sadece "Sıfır çözüm", "Ara çözüm" ve Reagan'ın 27.10.1983' de açıkladığı ve hiç bir yenilik getirmeyen "Yeni girişim" ile yanıtladı.

ABD, Cenevre görüşmeleri süresince Sovyetler Birliği önerilerine tek bir adımla dahi yanaşmadı. Her iki tarafca kabul edilebilecek bir anlaşmanın meydana getirilmesi için hiç bir zahmete girmede. Pershing 2 ve Cruise Missiles roketlerini Avrupa'ya yerleştirmeye başlamakla ABD Cenevre görüşmelerinin devamını gereksiz kıldı. Daha doğrusu, ABD görüşmeleri tek taraflı yarıda bıraktı.

Cenevre görüşmelerinden başarılı, olumlu sonuçlar alınabilirdi. Fakat Reagan sonuç alınmaması, yarıda kalması için elinden gelen herşeyi yaptı. FAC, İngiliz, İtalyan hükümetleri Washington'a yardımcı oldu. ABD ve onun yandaşlarının hedefi olan, Sovyetler Birliği'ne ve Sosyalist ülkelere karşı askersel alanda üstünlük sağlama düşüncelerinin gerçekleşmesi, 30 Kasım 1981'de Beyaz Saray'ın "Sıfır çözüm" önerisiyle Cenevre'ye gelmesinde olduğu gibi, bugün de imkânsızdır.

Bu broşür, "APN-Verlag"ın Genfer Verhandlungen Gescheitert: Wegen Wen und Weshalb ?" broşüründen yararlanılarak hazırlanmıştır.